

**Česká zemědělská univerzita v Praze**

**Provozně ekonomická fakulta**

**Katedra humanitních věd**



**Diplomová práce**

**Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí  
(komparativní případová studie obcí v Mikroregionu  
Žulovsko)**

**Jaroslav Mrňous**

© 2021 ČZU v Praze

# ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

## ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jaroslav Mrňous, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj – k. s. Šumperk

Název práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie obcí v Mikroregionu Žulovsko)**

Název anglicky

**Political aspects of management and development of the selected municipalities (comparative case study of municipalities in the Žulovsko microregion)**

---

### Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce Svazku obcí Mikroregionu Žulovska (okres Jeseník). Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obcí.
2. Identifikovat aktéry politického procesu ve vybraných obcích (lokální politické subjekty a podobně).
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje obcí.

### Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako komparativní případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování.

**Doporučený rozsah práce**

60-70 stran

**Klíčová slova**

Mikroregion Žulovsko, obec, rozpočet obce, rozvoj obce, samospráva, volby, spolupráce obcí

---

**Doporučené zdroje informací**

- BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BALÍK, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P – Strmiska, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005. ISBN 80-7325-074-8.
- BERNARD, J. (ed.). Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2010. ISBN 978-80-7330-187-3.
- BERNARD, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru: specifika politického života v obcích ČR. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČOPÍK, J. – KOPŘIVA, R. – ČMEJREK, J. Mayors as a variable in typologies of local governments: a case study of the Czech Republic. Local Government Studies. 2019. DOI: 10.1080/03003930.2019.1699069.
- JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- PEKOVÁ, J. Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
- REKTOŘÍK, J. – ŠELEŠOVSKÝ, J. Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2126-8.
- SWIANIEWICZ, P. An Empirical Typology of Local Government Systems in Eastern Europe. Local Government Studies č. 2, roč. 40, 2014, s. 292-311.

---

**Předběžný termín obhajoby**

2020/21 LS – PEF

**Vedoucí práce**

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

**Garantující pracoviště**

Katedra humanitních věd

---

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2021

**prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.**

Vedoucí katedry

---

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2021

**Ing. Martin Pelikán, Ph.D.**

Děkan

V Praze dne 29. 03. 2021

### **Čestné prohlášení**

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí(komparativní případová studie obcí v Mikroregionu Žulovsko)" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2021

---

### **Poděkování**

Rád bych touto cestou poděkoval panu Ing. Janu Čopíkovi, PhD. za odborné vedení, cenné rady, připomínky, vstřícnost a trpělivost. Moc si toho vážím. Děkuji všem respondentům za jejich čas, ochotu a cenné informace. V neposlední řadě děkuji své rodině za jejich pochopení a podporu.

# **Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie obcí v Mikroregionu Žulovsko)**

## **Abstrakt**

Tématem této diplomové práce je problematika politických aspektů řízení a rozvoje malých obcí v Mikroregionu Žulovsko. Práce je případovou studií. Analyzuje sousední obce Černá Voda, Skorošice a Žulová v okrese Jeseník. Cílem práce bylo zkoumat, hodnotit a analyzovat řízení a rozhodování představitelů zvolených obcí jejich postoj k možnostem rozvoje a spolupráce obcí. Práce je složena ze dvou částí. Teoretická část vymezuje pomocí platné legislativy a odborné literatury základní pojmy ve vztahu k obci, spolupráci obcí a regionálnímu rozvoji obcí v České republice. Praktická část je věnována charakteristice zkoumaných obcí, způsobu jejich rozhodování a spolupráce. Získaná data jsou následně shrnuta a porovnána. Závěr práce potvrzuje zjištění o dominantním postavení starosty při řízení a rozhodování v obci. Hodnotí přínosy plynoucí z členství ve svazku obcí Mikroregionu Žulovsko.

**Klíčová slova:** Černá Voda, Skorošice, Žulová, Mikroregion Žulovsko, obec, rozpočet obce, rozvoj obce, samospráva, volby, spolupráce obcí

# **Political aspects of management and development of the selected municipalities (comparative case study of municipalities in the Žulovsko microregion)**

## **Abstract**

The main topic of the thesis is the issue of political aspects of management and development of municipalities in the Mikro-region Žulová. The thesis is a case study. It analyses the neighbouring municipalities Černá Voda, Skorošice and Žulová in the Jeseník district. The aim of the work was to study, evaluate and analyse management and decision-making of the elected community leaders, their attitude to the possibilities in development and cooperation among the municipalities. The thesis consists of two parts. The theoretical part defines the key terms based on existing legislation and academic literature, in relation to municipalities, cooperation of municipalities and regional development of municipalities in the Czech Republic. The practical part is devoted to the characteristics of studied villages, the methods of decision-making and the cooperation. The thesis evaluates obtained data in the conclusion. The conclusion of the thesis confirms the finding of the dominant position of the mayor in management and decision-making in the municipality. It evaluates the benefits resulting from membership in the union of municipalities in the Žulovsko Microregion.

**Keywords:** Černá Voda, Skorošice, Žulová, the Mikro-region Žulová, village, budget, village development, autonomy, elections, cooperation within the communities

# Obsah

|                                          |           |
|------------------------------------------|-----------|
| <b>1 Úvod.....</b>                       | <b>10</b> |
| <b>2 Cíl práce a metodika .....</b>      | <b>12</b> |
| 2.1 Cíl práce .....                      | 12        |
| 2.2 Metodika .....                       | 13        |
| <b>3 Vymezení základních pojmů .....</b> | <b>15</b> |
| 3.1 Obec .....                           | 15        |
| 3.1.1 Působnost obce .....               | 16        |
| 3.2 Orgány obce .....                    | 17        |
| 3.2.1 Zastupitelstvo.....                | 17        |
| 3.2.2 Rada obce.....                     | 18        |
| 3.2.3 Starosta.....                      | 19        |
| 3.2.4 Obecní úřad.....                   | 21        |
| 3.2.5 Výbory .....                       | 21        |
| 3.2.6 Komise .....                       | 22        |
| 3.2.7 Občan obce .....                   | 22        |
| 3.3 Komunální volby v ČR .....           | 23        |
| 3.4 Rozpočet obce, majetek obce.....     | 24        |
| 3.4.1 Rozpočet obce.....                 | 24        |
| 3.4.2 Rozpočtový proces.....             | 26        |
| 3.4.3 Rozpočtové určení daní (RUD) ..... | 27        |
| 3.4.4 Majetek obce.....                  | 28        |
| 3.5 Spolky a svazky obcí.....            | 29        |
| 3.5.1 Důvody spolupráce obcí .....       | 30        |
| 3.5.2 Vybrané formy spolupráce obcí..... | 31        |
| 3.6 Region .....                         | 34        |
| 3.6.1 Mikroregion .....                  | 35        |
| 3.6.2 Euroregion .....                   | 35        |
| 3.6.3 Partnerská města o obce.....       | 36        |
| 3.7 Regionální rozvoj .....              | 36        |
| <b>4 Praktická část .....</b>            | <b>39</b> |
| 4.1 Základní charakteristika obcí .....  | 41        |
| 4.1.1 Černá Voda (Schwarzwasser).....    | 41        |
| 4.1.2 Skorošice (Gurschdorf).....        | 43        |
| 4.1.3 Žulová (Frýdberk).....             | 45        |
| 4.2 Socioekonomické ukazatele .....      | 48        |



|          |                                                   |           |
|----------|---------------------------------------------------|-----------|
| 4.2.1    | Počet obyvatel v obcích .....                     | 49        |
| 4.2.2    | Nezaměstnanost .....                              | 51        |
| 4.3      | Komunální volby .....                             | 53        |
| 4.4      | Rozpočet a hospodaření obcí .....                 | 57        |
| 4.4.1    | Hospodaření a rozhodování v obci Černá Voda ..... | 57        |
| 4.4.2    | Hospodaření a rozhodování v obci Skorošice.....   | 62        |
| 4.4.3    | Hospodaření a rozhodování v obci Žulová .....     | 67        |
| 4.5      | Mikroregion Žulovsko .....                        | 72        |
| 4.5.1    | Hospodaření a rozhodování .....                   | 74        |
| 4.5.2    | Projekty MŽ .....                                 | 75        |
| 4.5.3    | Budoucnost Mikroregionu Žulovsko .....            | 77        |
| <b>5</b> | <b>Shrnutí.....</b>                               | <b>79</b> |
| <b>6</b> | <b>Závěr .....</b>                                | <b>83</b> |
| <b>7</b> | <b>Seznam použitých zdrojů .....</b>              | <b>85</b> |
| <b>8</b> | <b>Přílohy .....</b>                              | <b>88</b> |

# 1 Úvod

Tato práce se zabývá problematikou malých obcí. Na území České republiky bylo v prosinci 1989 přibližně 4000 obcí. Po roce 1990 dochází k nárůstu počtu obcí. Obce, které byly původně násilně přičleněny k jiným obcím, se stávaly opět samostatnými. Vedli je k tomu nejen negativní zkušenosti, kdy na ně středisková obec při péči často zapomínala, ale i touha žít, rozhodovat a hospodařit si podle svého uvážení. Na začátku roku 2020 bylo v České republice 6254 obcí a čtyři vojenské újezdy, z toho 88% obcí patří k obcím, ve kterých žije do 2000 obyvatel. Přibližně jedna třetina obyvatel České republiky žije v obcích této velikosti.

V malých obcích kandidují politické strany jen výjimečně. Je to jednoznačné specifikum politického procesu na malé obci. V malých obcích kandidují nejčastěji sdružení nezávislých kandidátů, kdy většinou jen ty první dva až tři mají zájem se aktivně účastnit lokální politiky. Tato sdružení mají často ve svém názvu zmíněn rozvoj a prosperitu obce. Dalším volebním uskupením jsou zájmová sdružení, která utvářejí své vlastní kandidátky. Jejich cílem je zajistit prospěch pro své sdružení. Vznikají pak koalice několika málo stran, které jsou reálně možné jen v prostředí komunální politiky.

V malé obci často obyvatelé volí s ohledem na vztahy, ať už rodinné, přátelské či pracovní. Na malé obci zná každý každého. Na předních místech kandidátky jsou většinou ti, kteří se skutečně chtějí stát zastupiteli. Ostatní kandidáti bývají zpravidla jen do počtu. Pokud je na kandidátce někdo nový, obyvatelé vědí, kdo to je, jakou má práci, zázemí, bydlení apod.

Starosta je vnímán obyvateli obce jako jejich zástupce, vedoucí úřadu, autorita. Obyvatelé na něj kladnou často velké nároky a očekávají od něj velké věci, investice, akce, zábavu, rozvoj obce. Starosta v tom naštěstí není sám.

Volení zástupci obce – zastupitelé jsou svým voličům blízko, jsou s nimi každodenně v kontaktu. Obyvatelé je oslovují se svými problémy, návrhy, připomínkami. Zároveň očekávají, že tím budou zabývat. Obyvatelé bez rozdílu věku chtějí od obce podporu, stejně tak fotbaloví benjamínci jako důchodci.

Obce postupem času zjistily, že jim finanční, personální a materiální zdroje neumožňují rozvoj obce v míře, která by odpovídalo představám obce a jejich obyvatel. Představitelé obce musí pečlivě sledovat možnosti a vypsání dotační výzvy. Při čerpání dotací jsou často upřednostňovány projekty, které mají větší podporu a do projektu bez

možnosti finanční dotace se obce ani nepouštějí. Obec musí zvažovat finančně náročné projekty a následné zatížení obce na další roky.

Při čerpání dotací jsou často upřednostňovány projekty, které mají větší regionální dopad. Tyto projekty bývají finančně náročnější a často jsou podmíněny účastí více subjektů. Nejrozšířenějším typem spolupráce obcí je mikroregion. Čerpání finančních podpor je pro spolky snazší. Dopad podpory je zacílen na větší území a jeho přínos je regionální.

Většina obcí České republiky je členem nějakého uskupení v rámci spolupráce obcí, může být členem i několika takovýchto uskupení a ve většině případů tomu tak skutečně je. Některé obce jsou aktivnější, pro jiné je členství pouze formální záležitostí. Některé obce jsou v několika uskupeních, některé pouze v jednom. Záleží vždy na samotné obci a jejích představitelích, nakolik se budou angažovat a budou ochotny vyvíjet úsilí a činnost při spolupráci. Obce mohou vzájemně spolupracovat i v neformální rovině a často se tak i děje.

Pro svou diplomovou práci jsem zvolil studium tří obcí v okrese Jeseník, konkrétně obce Černá Voda, Skorošice a Žulová. Všechny obce jsou členy Mikroregion Žulovsko. V jedné z členských obcí, Žulové, bydlím téměř třicet let. Za tu dobu prošla obec znatelnou proměnou. Obec se snaží o renovaci a údržbu obecního majetku, pořádá kulturní, společenské a sportovní akce. Snaží se o celkový rozvoj obce. Přesto je poznat jakýsi úpadek obce, mizí obchody, služby. Z prosperující střediskové obce se postupem času stala obec, kde zůstaly pouze základní služby.

## 2 Cíl práce a metodika

### 2.1 Cíl práce

Předmětem mé diplomové práce je problematika politických aspektů řízení a rozvoje vybraných obcí Mikroregionu Žulovsko. Jde o malé obce do 2000 obyvatel v okrese Jeseník. Zkoumané obce jsou členy Mikroregionu Žulovsko, konkrétní výzkum je zaměřen na obce Černou Vodu, Skorošice a Žulovou. Cílem práce je analyzovat možnosti jednotlivých obcí při jejich samostatném rozvoji. Práce bude hodnotit politiku, hospodaření a rozhodování v těchto obcích. Následně bude zkoumat, porovnávat a hodnotit postoj starostů jednotlivých obcí, jakožto představitelů zvolených obcí, při práci pro obec a při snaze o její další rozvoj.

Pro řešení práce jsou stanoveny tyto dílčí cíle:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obcí.
2. Identifikovat aktéry politického procesu ve vybraných obcích.
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje obcí.

Tyto obce lze považovat za typicky venkovské. Ukazatelem pro vymezení venkovských obcí v ČR nejvýhodnější počet obyvatel. Ten stanovuje hranici pro venkovské obce na 3000 obyvatel (Perlín, 2010). Venkovské obce mají svá specifika, je jimi špatná infrastruktura nedostatek pracovních míst, stárnutí obyvatel, vyliďňování regionu. Podle Kameníčkové zaznamenal okres Jeseník v letech 2014-2018 nejvyšší pokles obyvatel (-3,2 %) v České republice (Kameníčková, 2020).

Základním specifíkem zkoumaných obcí je odloučenost a izolace regionu. Obce leží v severní části jeseníckého okresu, který je znám svou špatnou dostupností. Konkrétní zkoumané obce leží v blízkosti hranice s Polskem a vzájemně spolu sousedí. Byly autorem práce vybrány z důvodu své společné historie, blízkosti, podobnosti a vzájemné spolupráce, ať už na úrovni formální nebo neformální. Práce vymezuje postavení starosty a zastupitelstva jakožto čelních představitelů obce a odpovídá na otázku, kdo má hlavní úlohu při řízení a rozhodování v obci (viz dále v textu). Práce se pokusí hodnotit úroveň spolupráce představitelů obce.

Každá ze zkoumaných obcí je členem dobrovolného svazku obcí Mikroregion Žulovsko. Práce bude zkoumat důvody, proč se obce staly členy zkoumaného svazku.

Jak představitelé obcí hodnotí tuto spolupráci a její následný přínos pro jednotlivé obce. Vyvíjí Mikroregion Žulovsko vlastní aktivitu? Je členství pro obce v dobrovolném svazku obcí přínosné z pohledu hospodaření a financování společných projektů nebo je jen příležitostí ke společnému setkání představitelů obcí?

## 2.2 Metodika

Při plnění zvoleného cíle je nezbytné určit metody a techniky výzkumu, které budou v rámci diplomové práce využity. Nejčastěji jsou používány dva druhy pohledu na komunální politiku. První pohled na ni nahlíží tzv. shora. Tento pohled nepřihlíží k místním specifikům a komunální politiku vnímá jako nejnižší úroveň politického celku. Druhý pohled pak vychází z tvrzení, že komunální politika není nikdy stejná, protože kolik je obcí, tolik je komunálních politik. Pro tuto metodu se nejčastěji využívá jednotlivých případových studií (Balík, 2005, s. 166–167).

Tato diplomová práce vychází z druhého přístupu. Je tedy komparativní případovou studií. Před samotným sběrem dat nejdříve definuje v teoretické části základní pojmy a charakteristiky a to za pomoci doporučené odborné literatury a zákonů, zaměřených na zkoumanou problematiku.

Praktická část diplomové práce je případovou studií tří vybraných obcí jesenického okresu. V jedné ze zvolených obcí dlouhodobě žije. I když není původním obyvatelem, žije zde dostatečně dlouho, aby byl schopen vnímat změny v prostředí obce i celého regionu.

Data pro případovou studii byla získávána dvojím způsobem. Data kvantitativního charakteru byla nejčastěji získávána za pomoci serveru Českého statistického úřadu a dat dostupných na oficiálních stránkách obce, Mikroregionu Žulovsko. Data pro hospodaření obce byla získána na webovém portálu MONITOR (oficiální stránky Ministerstva financí ČR), na webových stránkách jednotlivých obcí a dotazováním starostů. Při získávání dat byla použita technika polostrukturovaných rozhovorů. Rozhovorům s jednotlivými starosty předcházelo studium dokumentů, informací a dat o hospodaření, financování a volbách v obci. Samotné rozhovory proběhly v několika termínech. Z důvodu nemožnosti osobního setkávání několikrát i telefonicky. Starostům byl zaslán seznam témat a otázek, o kterých bude rozhovor pojednávat, seznam témat a otázek je součástí přílohy č. 1. Všichni starostové byli maximálně ochotní a vstřícní. Několikrát v rámci zkoumání proběhly doplňující informativní rozhovory, které často upřesnily a rozšířily získané informace.

Velkou nevýhodou této metody je její velká časová náročnost. Rozhovor byl veden se Zdeňkem Beťákem starostou obce Černá Voda, Vladimírem Solodujevem starostou obce Skorošice a Radkem Trst'anem starostou obce Žulová.

### 3 Vymezení základních pojmů

#### 3.1 Obec

Obec je základní jednotkou veřejné správy. Obec, její znaky a všechny zákonná ustanovení jsou definovány Zákonem o obcích č. 128/2000 Sb.

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.

Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplívající.

Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“ (Zákon o obcích 128/2000 Sb. §1, §2)

K 1.1.2020 bylo v České republice 6254 obcí a 4 vojenské újezdy, z čehož 88,7 % se řadí mezi obce do 2000 obyvatel. V obcích této velikosti žije 26,9% obyvatelstva. (Český statistický úřad)

Mezi základní znaky obce patří její občané, o jejichž potřeby obec pečuje v rámci své působnosti, dále pak území, kdy obec pečuje o jeho všestranný rozvoj. O vlastní majetek pak v rámci své působnosti obec pečuje hospodárně s péčí řádného hospodáře. V současnosti obce kladou velký důraz na trvale udržitelný rozvoj.

**Tabulka 1: Velikostní skupiny obcí podle počtu obyvatel a počtu obcí**

| Velikostní skupiny obcí | počet obyvatel |         | počet obcí |        |
|-------------------------|----------------|---------|------------|--------|
|                         | celkem         | %       | celkem     | %      |
| Do 199                  | 176 760        | 1,65%   | 1 413      | 22,58% |
| 200 - 499               | 654 356        | 6,12%   | 1 994      | 31,86% |
| 500 - 999               | 969 036        | 9,06%   | 1 368      | 21,86% |
| 1 000 - 1 999           | 1 085 253      | 10,15%  | 777        | 12,42% |
| 2 000 - 4 999           | 1 297 845      | 12,14%  | 430        | 6,87%  |
| 5 000 - 9 999           | 1 007 737      | 9,43%   | 147        | 2,35%  |
| 10 000 - 19 999         | 967 464        | 9,05%   | 68         | 1,09%  |
| 20 000 - 49 999         | 1 290 888      | 12,07%  | 43         | 0,69%  |
| 50 000 - 99 999         | 868 702        | 8,12%   | 12         | 0,19%  |
| Nad 100 000             | 2 373 898      | 22,20%  | 6          | 0,10%  |
| Celkem ČR               | 10 691 939     | 100,00% | 6 258      | 100%   |

Zdroj: Český statistický úřad

### 3.1.1 Působnost obce

Zákon upravuje dvojí působnost obce. Samostatnou působnost a působnost přenesenou. Je důležité umět je rozlišit a pochopit tak pravomoci a fungování obcí.

#### **Samostatná působnost obce**

Samostatná působnost obce se prioritně zaměřuje nevlastní záležitosti obce. Orgány státu a krajů do této působnosti zasahují pouze v případech a způsoby, které stanoví zákon. Taktéž k omezení rozsahu samostatné působnosti může dojít pouze zákonem.

Obec je na lokální úrovni větší možnosti a předpoklady k řešení místních záležitostí. Na této úrovni obec řeší zájmy obce a občanů. Obec se snaží vytvářet co nejvýhodnější podmínky pro život svých občanů v co nejširším rozsahu. Obce mohou při výkonu samosprávné působnosti vzájemně spolupracovat. Obec povinně vede úřední desku a to i elektronické podobě. Ze zákona do samostatné působnosti obce patří např. vyhlášení místního referenda, vydávání obecně závazných vyhlášek obce, zřizování místní policie, ukládání pokut za správní delikty, rozpočet a závěrečný účet obce, územní plán obce, program rozvoje obvodu obce, zřizování právnických osob apod.

Pracovně lze rozdělit pravomoci v samostatné – přirozené působnosti obce do sedmi oblastí:

- Politické – místní referendum, volby, partnerství obcí, pojmenování ulic apod.,
- Ekonomické – hospodaření obce, poskytování a přijímání darů apod.
- Sociální – vzdělávání, sport, zdravotní péče, kulturní zařízení apod.
- Ekologické – svoz odpadů, čistota obce, odpadní vody apod.
- Bezpečnostní – obecní policie
- Infrastrukturní – správa, údržba, provoz místních komunikací, vodovodů apod.
- Prognostické – program rozvoje venkova, regulační plán, územní rozvoj apod.

(Balík, 2009, s. 30)

#### **Přenesená působnost**

V rámci přenesené působnosti přenáší stát výkon státní správy na místní samosprávu. Státní správu následně vykonávají orgány obce, na jejichž plnění obdrží příspěvek ze státního rozpočtu. Je-li k tomu obec zákonem zplnomocněna, může v přenesené působnosti vydávat nařízení obce (ve věcech přenesené působnosti).



Tato nařízení, stejně jako obecně závazné vyhlášky podléhají povinnosti zveřejnění - vyvěšení na úřední desce obecního úřadu. Nad výkonem přenesené působnosti vykonává dozor krajský úřad. Do přenesené působnosti obce patří např. vydávání nařízení obce, rozhoduje o místních komunikacích, projednává přestupky, je povodňovým orgánem, je vodoprávním úřadem, spravuje drobné toky, je orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší apod.

## 3.2 Orgány obce

### 3.2.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce je orgánem obecní samosprávy, rozhoduje ve věcech náležících do samostatné působnosti obce a ve věcech stanovených zákonem i ve věcech přenesené působnosti. Zastupitelé jsou voleni z řad obyvatel obce v obecních volbách. Počet členů zastupitelstva je stanoven zákonem podle počtu obyvatel dané obce k 1. lednu v roce, v němž se konají obecní volby. Zastupitelem se může stát pouze občan daného volebního obvodu. Svůj mandát získá zastupitel zvolením, následně složí slib, který stvrdí svým podpisem. „Člen zastupitelstva obce vykonává svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem a není přitom vázán žádnými příkazy.“ (Zákon 128/2000 Sb., §69) Mandát zastupitele může skončit jen za podmínek stanovených zákonem nebo končí ustanovením nového zastupitelstva.

Podle Balíka (2009, s. 67) má zastupitel tzv. reprezentativní mandát. Je reprezentantem voličů, a ačkoliv byl jimi zvolen, není vázán žádnými pokyny, příkazy nebo nařízeními. Není vázán svými voliči a naopak pracuje ve svém mandátu podle svého svědomí. Jediným mocenským korektivem je pak zastupitelův zájem kandidovat i příštím volebním období za stejnou stranu.

Volební chování voličů na malé obci je ale v tomto případě zcela odlišné. Jak bude uvedeno níže zastupitel v oddíle Volby v malé obci příslušnost k politické straně je spíše na škodu a rozhodují spíše osobní preference.

**Tabulka 2: Počet zastupitelů obce podle počtu obyvatel**

| Počet obyvatel obce, města, městské části | Možný počet členů zastupitelstva |
|-------------------------------------------|----------------------------------|
| do 500                                    | 5 – 15                           |
| nad 500, do 3 000                         | 7 – 15                           |
| nad 3 000, do 10 000                      | 11 – 25                          |
| nad 10 000 do 50 000                      | 15 – 35                          |
| nad 50 000, do 150 000                    | 25 – 45                          |
| nad 150 000                               | 35 – 55                          |

Zdroj: Zákon 128/2000 Sb.

Zasedání zastupitelstva má povinnost svolat a řídit starosta obce, pokud tak nečiní, může zastupitelstvo svolat místopředseda, případně i jiný jeho člen. Zastupitelstvo má povinnost scházet se alespoň jednou za tři měsíce, podle potřeby může i častěji. O termínu, místě a programu zasedání informuje obec na své úřední desce minimálně 7 dní před samotným konáním zastupitelstva. Samotné zasedání zastupitelstva je veřejné a je z něj pořízen zápis. Ten je následně k nahlédnutí na obecním úřadě. Zastupitelstvo je usnášení schopné pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Pokud poklesne počet zastupitelů, jsou tito nahrazeni z řad náhradníků. Není – li se zastupitelstvo schopno sejít v usnášení schopném počtu déle než 6 měsíců Ministerstvo vnitra ho rozpustí.

Jako nejdůležitější orgán obce má také největší pravomoci a rozhoduje v samostatné působnosti obce. Mezi jeho činnosti patří např.:schvalování územního plánu, schvalování rozpočtu obce, schvalování územního rozvoje obce, schvaluje a vydává obecně závazné vyhlášky obce, vyhláší místní referendum, navrhuje změny v katastrálním území obce, zřizuje a ruší obecní policii, poskytuje věcné dary a finančně návratné výpomoci (Zákon 128/2000 Sb., §84).

### 3.2.2 Rada obce

Rada je výkonným orgánem obce. Podle zákona je zřizována v obcích, kde počet zastupitelů je větší než 15. Členové rady jsou voleni zastupitelstvem z řad zastupitelů, přičemž nejmenší počet zvolených radních obce je 5 nejvyšší pak 11, zároveň nesmí být počet zastupitelů vyšší než jedna třetina počtu zastupitelů obce. Počet zastupitelů musí být vždy lichý. V obcích, kde je méně než 15 zastupitelů se rada obce nevolí, v těchto obcích

zastává funkci rady starosta. Jedním z členů rady obce je vždy starosta, dále pak místostarosta, následně členové rady – radní. Vzdá – li se starosta nebo místostarostové funkce, nebo je-li ze své funkce odvolán, automaticky přestává být členem rady obce.

Rada se schází dle potřeby a její jednání jsou neveřejná, může však být přizván zastupitel, člen výboru, popř. jiná osoba. Poradními orgány obce jsou její komise. Rada se zodpovídá zastupitelstvu. Rada je usnášení schopná pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny všech svých členů. Rozhodnutí rady jsou platná při souhlasu nadpoloviční většiny všech členů nikoliv pouze přítomných radních. O průběhu zasedání rady je pořízen písemný záznam, který podepíše starosta, místostarosta, případně ostatní radní.

Hlavní úlohou rady je připravovat návrhy pro zastupitelstvo. Mezi další úlohy rady patří např. zabezpečení a kontrola plnění rozpočtu, vydávání nařízení obce, schvalování účetní závěrky obce, rozhoduje o uzavírání nájemních smluv, rozděluje pravomoci obecního úřadu, ruší, zřizuje odbory a oddělení obecního úřadu, rozhoduje o záležitostech patřících do samostatné působnosti apod.

### 3.2.3 Starosta

„Starosta zastupuje obec navenek“. Starosta je nejviditelnější orgánem obce. A i když zastupuje obec navenek, sám nemá mnoho pravomocí. (Balík 2009, s. 94).

Starosta bývá označován jako jednoznačně dominantní figura místní samosprávy. (Bernard 2010, s. 23). V malých obcích, kde není rozvinutý administrativní aparát, bývá starosta postaven do role jak politika, tak administrativního pracovníka. Zastává tak roli politickou i úřednickou (Bernard 2010, s. 25).

Studie malých obcí potvrzují, že starosta bývá základním aktérem při rozvojových aktivitách obce. Při své práci se opírá o zvolené zastupitelstvo. Vliv ostatních místních aktérů je podstatně menší.

Starosta, primátor by měl být silnou, vůdčí osobností. Pro obyvatele je tou nejvyšší osobou v obci a je vnímán jako zástupce jich všech. Chování starosty tak může ovlivnit celou obec. Specifické jsou malé obce, kde nedochází k mocenským bojům politických stran. Většinou zde dochází k tzv. respektování práva vítěze, kdy až na výjimky se starostou stává zastupitel s nejvyšším počtem preferenčních hlasů. Starostu si pomyslně vybrali sami voliči a to bez ohledu na jeho politickou příslušnost (Balík 2008, s. 142).

**Tabulka 3: Typologie starostů**

|                       |              |                        |                          |
|-----------------------|--------------|------------------------|--------------------------|
| Výkon<br>moci         | Kooperativní | Vizionář               | Facilitátor konsenzu     |
|                       | Autoritářský | „City Boss“            | Protektor                |
|                       |              | Strategický leadership | Reproduktivní leadership |
| Orientace leadershipu |              |                        |                          |

Zdroj: Geminis a Hlepas 2006, Bernard 2010, str. 25

- Vizionář – kombinuje úsilí o strategické jednání a důraz na plánované změny a otevřeným kooperativním postojem vyzývajícím k participaci
- Facilitátor konsenzu – kooperativní přístup bez strategického uvažování
- City boss – kombinuje strategický výkon moci a důrazem na autoritářské řízení úřadu
- Protektor – trvá na hierarchickém řízení, nevytváří rozvojové vize a strategie

Starostu i místostarostu volí ze svých řad zastupitelstvo při svém prvním ustavujícím zasedání. Funkční období starosty je čtyřleté, začíná jeho zvolením a končí zvolením nového starosty v následujících komunálních volbách. Starosta může být zvolen opakovaně bez omezení. Ve statutárních městech se starosta nazývá primátorem.

Obecně lze říci, že zastupitelstvo rozhoduje ve věcech obce, ale starosta řídí jí každodenní chod, a hospodaří s rozpočtem. Starosta předsedá zastupitelstvu, překládá návrhy, informuje o určité problematice, kterou obec řeší, žádá o radu, spolupráci. Starosta je také často jediným představitelem vedení obce, který se věnuje lokální samosprávě i ve svém volném čase (Bernard 2012, s. 50-51). Starosta má významnou roli koordinační. Před schvalování rozpočtu nebo významných investic starostova obce většinou iniciuje pracovní schůze rady s cílem připravit postoj k prosazování jednání (Čopík a kol., 2019, s. 14). Pokud nemá obec radu, pak jde o pracovní jednání zastupitelů.

Ukončí-li starosta svůj mandát předčasně, nebo je-li odvolán, zastoupí ho zastupitelem určený místostarosta. Pokud místostarosta ukončí svůj mandát, zvolí zastupitelstvo jeho zástupce ze svých řad. Zároveň jsou mu svěřeny pravomoci starosty. Obec, město může mít i více místostarostů, v době nepřítomnosti starosty ho pak ten zastupuje v jeho funkci.

Starostovy povinnosti a pravomoci jsou stanoveny zákonem 128 /2000 Sb. o obcích, např.:

- zabezpečí objednání přezkoumání hospodaření za uplynulý rok,
- zabezpečí informování veřejnosti o činnosti obce
- zabezpečí výkon přenesené působnosti obce, není – li v obci zvolený tajemník
- ve věcech svěřených mu radou rozhoduje o věcech v samostatné působnosti obce

#### 3.2.4 **Obecní úřad**

V čele obecního úřadu stojí starosta, místostarosta a je-li funkce zřízena tajemník, dále je pak tvořen zaměstnanci obce. Obecní úřad je orgán, který plní své úkoly v samostatné i přenesené působnosti. V rámci samostatné působnosti jsou to úkoly uložené zastupitelstvem nebo radou obce, pomáhá výborům a komisím obce, rozhoduje v případech stanovených zákonem 128/ 2000 Sb. o obcích, případně zvláštním zákonem. V rámci přenesené působnosti provádí úkony státní správy s výjimkou těch, které jsou v působnosti jiných orgánů obce.

#### 3.2.5 **Výbory**

Zastupitelstvo obce zřizuje výbory jako své poradní orgány, jsou tedy orgánem zastupitelstva a nikoli obce samé. Výbory plní úkoly svěřené mu zastupitelstvem obce a za jejich plnění mu také zodpovídají. Zastupitelstvo zřizuje vždy výbor kontrolní, finanční a za podmínek daných zákonem výbor osadní a výbor pro národnostní menšiny.

Výbory kontrolní a finanční jsou vždy minimálně tříčlenné, jejich předsedou je člen zastupitelstva. Členem těchto výborů nesmí být starosta, místostarosta, tajemník nebo osoby, které zabezpečují účetní, rozpočtové a finanční práce pro obec. Výbory se schází podle potřeby, o jejich konání a výrocích je pořízen písemný zápis. Výroky výboru jsou platné pouze při schválení nadpoloviční většinou všech jeho členů.

- Finanční výbor kontroluje a dohlíží na hospodaření obce, na nakládání s majetkem a finančními prostředky obce a plní úkoly dané mu zastupitelstvem obce.
- Kontrolní výbor kontroluje, zda jsou plněna usnesení zastupitelstva a rady obce, zda jsou dodržovány právní předpisy ostatními výbory a obecním úřadem v rámci výkonu samostatné působnosti, plní úkoly dané zastupitelstvem obce.

- Osadní výbor je minimálně tříčlenný, jeho členové mají trvalý pobyt v té části obce, kde je výbor zřízen, z jejich řad se pak zvolí předseda osadního výboru. Osadní výbor pracuje a vyjadřuje se ve věcech části obce – osady. Předkládá návrh týkající se rozvoje části obce, vyjadřuje se k návrhům a rozhodnutím týkajících se osady, vyjadřuje se k podnětům a připomínkám občanů osady apod.
- Výbor pro národnostní menšiny – pokud bylo při posledním sčítání lidu v obci více než 10% obyvatel hlásících se k jiné národnosti, zřídí obec i tento výbor. Je-li dostatek kandidátů z jejich řad, musí tvořit minimálně polovinu tohoto výboru.

### 3.2.6 Komise

Komise může zřizovat rada obce jako své iniciativní a poradní orgány. Pokud je komisi svěřen výkon přenesené působnosti, je zároveň výkonným orgánem. Předseda komise musí prokázat zvláštní odbornou způsobilost ve věcech svěřené přenesené působnosti. Stejně jako výbory se usnáší komise nadpoloviční většinou všech svých členů. Zodpovídá se za svou činnost radě obce, starostovi pak za výkon ve věcech přenesené působnosti.

### 3.2.7 Občan obce

Za občana obce je považována osoba, která má státní občanství České republiky a je v obci přihlášená trvalému pobytu. Jsou to tedy obyvatelé obce od narození až do své smrti bez rozdílu pohlaví, vyznání, politické příslušnosti, děti, dospívající, důchodci, jednoduše řečeno všichni.

Občané obce, kteří dosáhli věku 18 let, tedy plnoletosti mají, možnost aktivně se podílet na dění v obci. Jeho práva jsou dána zákonem a patří mezi ně např.

- volit a být volen,
- vyjadřovat se k projednávanému tématu na zasedání zastupitelstva obce
- nahlížet a připomínkovat rozpočet obce a jeho závěrečný účet
- podávat návrhy, náměty a připomínky ve věcech spadajících do samostatné působnosti obce

Zákon o obcích dále stanoví, že všechna oprávnění stanovená tímto zákonem má i osoba starší 18 let, která je cizím státním občanem a v obci je přihlášená k trvalému

pobytu. Toto ustanovení platí v případě, že je Česká republika vázána vyhlášenou mezinárodní smlouvou.

Obec se aktivně stará o všechny své občany. Míra spokojenosti občanů se pak projeví při volbách. Volič hodnotí nejen úroveň vybavenosti obce, ale i poskytované služby. Rozhodující je úroveň školství, zdravotní péče, kulturní a společenské dění, sociální služby apod.

### 3.3 Komunální volby v ČR

Komunální volby do zastupitelstev měst a obcí se od osamostatnění České republiky konají každé čtyři roky. Občané mají aktivní i pasivní právo volit. To znamená, že za splnění podmínek daných zákonem mohou volit nebo být voleni. Podle Čmejrk (2010, s. 51) poskytují volby občanům možnost výběru mezi politickými alternativami. Ty představují jednotlivé politické strany, kandidáti.

Zatím co ve městech kandidují velké politické strany a uskupení, v malých obcích je situace odlišná. „Ve venkovských obcích se aktivity politického charakteru překrývají s činnostmi a vztahy v rámci běžného komunitního života v obci.“ (Čmejrek, 2010, s. 106) Obyvatelé venkovských obcí vnímají politické strany jako zbytečné a upřednostní ve volbách raději místní uskupení, sdružení nezávislých kandidátů nebo zájmová sdružení. Ve většině malých obcí není činnost zastupitelstva ovlivněna rozdělením do politických stran, ty se v zastupitelstvu nevyskytují vůbec, nebo jen formálně (Bernard, 2012, s. 30). Ve venkovských obcích vyplývají volební preference z osobních, rodinných, přátelských vztahů. Náznak koalice se může vyskytovat před volbami, zpravidla je založen na nepolitických osobních vztazích. Kandidátní listiny se často vzájemně podporují (Jüptner, 2004, s. 87). V těchto obcích většinou „každý zná každého“ a vítězná uskupení mají zájem, se dohodnout. Samosprávě v malých obcích pak vládou zpravidla nezávislí kandidáti v mnoho podobách, jako jednotlivci, sdružení, nebo nezávislí na kandidátkách stran (Jüptner, 2004, s. 84). Vládnoucí uskupení má ke svým voličům blízko a jeho prvotním zájmem je pracovat pro občany obce a na politiku zde není místo. To ovšem neznamená, že se například zájmové spolky a sdružení nesnaží prosadit své zájmy (hasiči – oprava zbrojnice a lepší vybavení, fotbalisti – nové hřiště a dresy apod.).

## 3.4 Rozpočet obce, majetek obce

### 3.4.1 Rozpočet obce

„Rozpočet a celý rozpočtový proces lze chápat jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky, nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce.“ (Provazníková, 2007, s. 53)

Rozpočet sestavuje obec vždy na jeden kalendářní rok neboli rozpočtové období. Jeho tvorbu, postavení, obsah a funkci upravuje Zákon 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Samotné tvorbě rozpočtu předchází rozpočtový výhled. Ten se sestavuje na základě uzavřených smluv na 2 až 5 let, obsahuje informace o příjmech, výdajích, závazcích, pohledávkách, finančních tocích. Kvalitní rozpočtový výhled je nejen pomocníkem při sestavování samotného rozpočtu, ale i finančním plánem obce, který může obci pomoci lépe hospodařit. Pomáhá obci reagovat s předstihem na problémy, které mohou v budoucnu nastat.

Samotný rozpočet se podle zákona o rozpočtových pravidlech schvaluje jako vyrovnaný, tzn., že příjmy jsou rovny výdajům. Zákon umožňuje, aby byl rozpočet přebytkový, ale pouze v případě, že přebytek bude využit v následujících letech, případně ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Rozpočet může být schválen i jako schodkový, ale obec musí mít možnost schodek uhradit finančním zdrojem z předchozích let nebo smluvně zabezpečeným návratným zdrojem (nejčastěji jde o smluvně půjčku, úvěr, finanční výpomoc).

Rozpočet obce můžeme rozdělit na běžný a kapitálový.

Běžný rozpočet, někdy nazývaný též provozní je souhrnem příjmů a výdajů, které se každoročně opakují a vztahují se k danému rozpočtovému roku. Za běžné příjmy lze považovat daňové výnosy, nájemné z obecních bytů, za běžné výdaje platy, výdeje na údržbu místní komunikace apod. Běžné příjmy financují provozní potřeby a to z běžných výdajů (Provazníková, 2007, s. 67). Běžný rozpočet se nejčastěji sestavuje jako vyrovnaný. Pokud je výsledek běžného účtu přebytkový, jeho zůstatek se převede do kapitálového rozpočtu. Následně je použit v dalším rozpočtovém období k financování kapitálových potřeb, je možno jej využít i jako rezervu (Peková, 1997, s. 111).



**Tabulka 4: Hospodaření obce - schéma běžného rozpočtu**

| PŘÍJMY                                                                                                                                                      | VÝDAJE                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. daňové příjmy</b><br>svěřené daně<br>sdílené daně<br>místní poplatky<br>správní poplatky                                                              | všeobecné veřejné služby<br>veřejný pořádek - policie, hasiči<br>vzdělání<br>péče o zdraví (veřejné zdravotnictví)<br>bydlení<br>komunální služby<br>podnikání<br>placené úroky<br>běžné dotace jiným rozpočtům<br>ostatní běžné výdaje (pokuty apod.) |
| <b>2. nedaňové příjmy</b><br>příjmy z pronájmu majetku<br>příjmy od vlastních NO<br>uživatelské poplatky za služby<br>zisk z podnikání<br>ostatní           |                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>3. přijaté transfery</b><br>běžné dotace ze SR<br>běžné dotace ze státních fondů<br>od územních rozpočtů<br>ostatní běžné příjmy (dary, sankce<br>apod.) |                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>SALDO – PŘEBYTEK</b>                                                                                                                                     | <b>SALDO – PŘEBYTEK</b>                                                                                                                                                                                                                                |

Zdroj: (Provažníková 2007, s. 62)

Kapitálový rozpočet, zachycuje příjmy a výdaje sloužící k dlouhodobým investičním akcím, přesahujícím jeden rok. Tyto akce bývají obvykle jednorázové a neopakovatelné. „Kapitálový rozpočet by měl sloužit ke kumulaci zdrojů na získávání dlouhodobých aktiv, protože výdaje na investiční projekty jsou poměrně velké.“(Provažníková, 2007, s. 68) Stejně jako v případě rozpočtu běžného i rozpočet kapitálový se sestavuje vyrovnaný, může být ale i přebytkový nebo deficitní.

**Tabulka 5: Hospodaření obce – schéma kapitálového rozpočtu**

| <b>Příjmy</b>                                   | <b>Výdaje</b>                                   |
|-------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| z prodeje majetku                               | na investice                                    |
| kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy | kapitálové dotace jiným rozpočtům               |
| příjmy z půjček                                 | na nákup obligací                               |
| příjmy z emise vlastních obligací               | poskytování střednědobých a dlouhodobých půjček |
| dary na investice                               | splátky dříve přijatých půjček                  |
| přebytek běžného rozpočtu                       | krytí deficitu běžného rozpočtu                 |

Zdroj: Provazníková 2007, str. 63

### 3.4.2 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je souhra činností nezbytných k řízení hospodaření obce v daném rozpočtovém období. Jelikož zákon neupravuje průběh rozpočtového procesu obce, může se v jednotlivých obcích lišit. Některá pravidla a zásady jsou ale stejná. Kvalitní příprava rozpočtu trvá minimálně půl roku až rok. Podle Provazníkové je období rozpočtového procesu 1,5 – 2 roky. (Provazníková, 2007, s. 70) Sestavení návrhu rozpočtu provádí většinou výkonný orgán obce, finanční výbor.

Vlastnímu návrhu předchází sledování pohybu příjmů a výdajů v právě probíhajícím, případně předchozím roce. Odhaduje se celkový pohyb povinných příjmů a výdajů, ty vyplývají ze zákonných právních předpisů, dále jsou to např. výdaje nutné pro chod obce. Sestavený návrh rozpočtu je projednán radou a jsou do něj zapracovány případné připomínky.

Samotné schvalování rozpočtu je v pravomoci zastupitelstva obce. Schválený rozpočet musí být reálný, pravdivý a úplný, musí být zveřejněn na stránkách obce.

Plnění rozpočtu je během roku kontrolováno orgány obce k tomu určenými. Není možné, aby během roku nedošlo ke změnám, se kterými obec při sestavování počítala. Vždy se přihodí něco neplánovaného. V těchto případech má obec možnost provádět dle zákona tzv. rozpočtová opatření (Zákon 250/2000 Sb.).

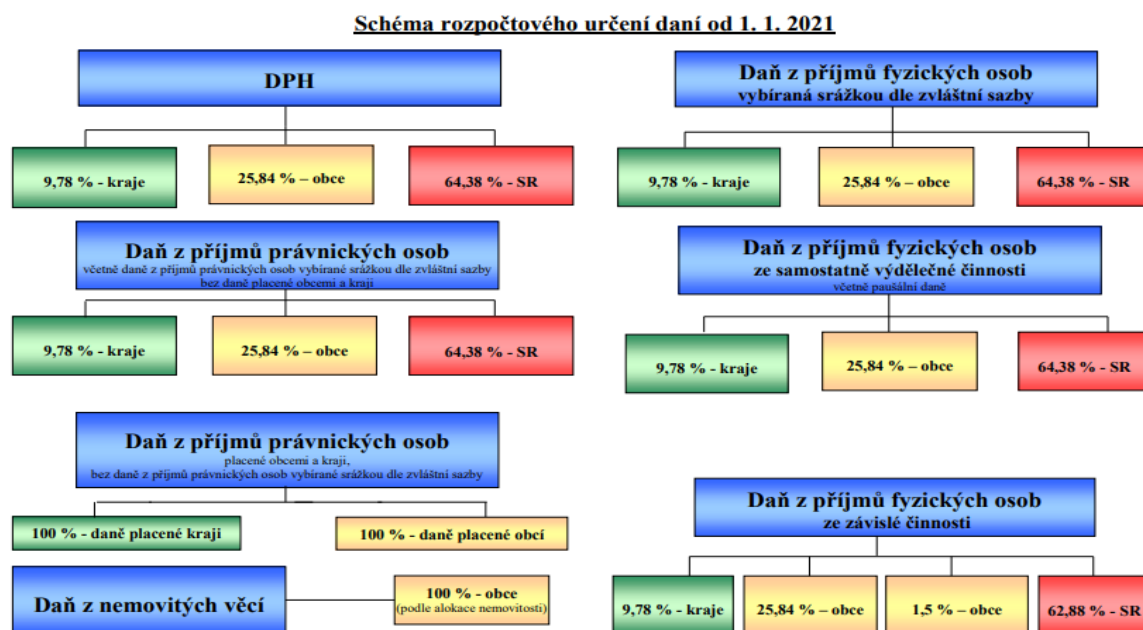
Dalším krokem je závěrečný účet obce, ten se zpracuje po skončení daného kalendářního roku. Zpracovává ho finanční výbor a rada obce. Návrh závěrečného účtu musí obec zveřejnit 15 dní před jeho projednáváním v zastupitelstvu způsobem stanoveným zákonem. Zastupitelstvo na svém zasedání závěrečný účet schválí bez výhrad,

s výhradami. Obec následně přijme opatření k nápravě chyb a nedostatků. Obce mají povinnost nechat své hospodaření přezkoumat. Podmínky přezkoumání jsou stanoveny zákonem (Zákon 420/2004 Sb.) samotné přezkoumání provede buď příslušný krajský úřad, nebo má obec možnost nechat své hospodaření přezkoumat auditorem. Výsledná správa o přezkoumání hospodaření obce je nedílnou součástí závěrečného účtu obce.

### 3.4.3 Rozpočtové určení daní (RUD)

Z hlediska rozpočtu a hlavně příjmu jsou pro obce nejdůležitějším příjmem daňové příjmy. Prostřednictvím RUD se z větší části zajišťuje financování obce. Stát vybere určité daně a pomocí RUD určí, jaký podíl a z kterých daní dostane obecní rozpočet. Výnos z daní svěřených plyne celý do rozpočtu té obce, v níž byla daň vybrána. U sdílených daní dochází k rozdělení výše daně mezi jednotlivé subjekty podle platné legislativy. Mezi sdílené daně patří daň z přidané hodnoty (DPH), daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob. Rozdělení daní podle RUD je znázorněno na obrázku níže.

Obrázek 1: Schéma rozpočtového určení daní ke dni 1. 1. 2021



Zdroj: [www.financnisprava.cz](http://www.financnisprava.cz)

#### 3.4.4 Majetek obce

Zákon stanoví, že obec má právo hospodařit se svým majetkem, patří to do její samostatné působnosti. Tento majetek má obec užívat účelně a hospodárně, pečovat o jeho rozvoj a zachování, chránit ho před zničením, poškozením, zneužitím či odcizením. Jakým způsobem bude obec pečovat o svůj majetek, je tak na samotném zastupitelstvu. Co si lze představit pod termínem majetek obce? Samotný majetek obce lze rozdělit do několika skupin:

1. Věci movité – vnitřní vybavení úřadu, škol, obecních organizací, lavičky, koše apod.
2. Věci nemovité – budovy, pozemky (pole, lesy), komunikace, sportoviště apod.
3. Finance - peněžní prostředky v hotovosti a na bankovních účtech, akcie, cenné papíry, podílové listy apod.
4. Infrastruktura – kanalizace, vodovody, vedení rozhlasu, veřejné osvětlení apod.

„Vlastnictví majetku je důležitým ekonomickým předpokladem existence územní samosprávy, tzn. i samosprávy obcí. Z hospodaření s majetkem měst a obcí plynou vlastní příjmy do jejich rozpočtu“ (Peková, 1997, s. 61). Je několik způsobů, jak může obec svůj majetek získat.

V první řadě to bylo převodem ze státu na obec na základě platných zákonů (Zákon 172/1991 Sb., Zákon č. 290/2002 Sb.). Tento majetek byl často ve velmi špatném stavu (např. bytový fond), byl tedy pro obec břemenem. Obce v letech 1992-1994 často takto nabitý majetek prodaly, upřednostnily tak okamžitý příjem získaný prodejem před dlouhodobým příjmem pronájmu těchto nemovitostí (Peková, 1997, s. 65).

Obce získávají nový majetek také investicemi, (výstavba čističky odpadních vod, vodovodu apod.), nákupem movitého a nemovitého majetku, finančním investováním (termínované vklady, nákup cenných papírů apod.).

Důležité je, aby obec, potažmo zastupitelé věděli, co vlastně obec vlastní a měli nad majetkem kontrolu. Základem je dokonalá evidence majetku obce a současně musí fungovat kontrolní mechanismy, kde je určeno, jak bude majetek užíván a kontrolován. Obec každoročně stanoví inventarizační komise a provádí inventarizaci svého majetku. Obec spravuje také pohledávky (dluh za svoz odpadu, za vodné, stočné apod.), zákon jí

stanoví sledovat a kontrolovat dlužníky, aby nedošlo nejen k nárůstu pohledávky, ale ani k jejímu promlčení nebo zániku.

Obec, která je členem svazku obcí, může do něj vložit svůj vlastní majetek, ten však nadále zůstává majetkem dané obce. S tímto majetkem mohou nakládat orgány svazku obcí jen v souladu s majetkovými právy, které na něj obec přenesla dle stanov svazku obcí.

O záměru obce majetek prodat, převést, darovat, pronajmout, vypůjčit je obec povinna informovat alespoň 15 dní před projednáním, věci na úřední desce. Zájemci o majetek se mohou následně vyjádřit, případně podat své nabídky.

### **3.5 Spolky a svazky obcí**

Možnosti spolupráce obcí, její podmínky a povinnosti z ní plynoucí je upravena zákonem 128/2000Sb. o obcích, ten tuto spolupráci umožňuje v rámci samostatné působnosti obcí. Obce ale mohou spolu s jinými obcemi zakládat právnické osoby, mohou spolupracovat s osobami právnickými i fyzickými. Možnosti právní spolupráce obcí jsou uvedeny v tabulce.

**Tabulka 6: Možnosti právní spolupráce obcí**

| Právní forma                                 | Subjekty                  | Norma                                                  | Konkrétní formy                           |
|----------------------------------------------|---------------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| Smlouva ke splnění konkrétního úkolu         | pouze obce                | Zákon 128/2000 Sb., o obcích                           | -                                         |
| Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí | pouze obce                | Zákon 128/2000 Sb., o obcích                           | svazky obcí                               |
| Společná právnická osoby obcí                | pouze obce                | Zákon 513/1991 Sb., obchodní zákoník                   | -                                         |
| Obchodní společnost                          | právnické i fyzické osoby | Zákon 513/1991 Sb., obchodní zákoník                   | -                                         |
| Obecně prospěšná společnost                  | právnické i fyzické osoby | Zákon 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech | MAS                                       |
| Zájmové sdružení právnických osob            | Právnické i fyzické osoby | Zákon 40/1964 Sb., Občanský zákoník                    | euoregiony, sdružení obcí, MAS, SMO, NSZM |
| Smlouva o sdružení                           | Právnické i fyzické osoby | Zákon 40/1964 Sb., občanský zákoník                    | Euroregiony                               |
| Občanské sdružení                            | Právnické i fyzické osoby | Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů              | MAS                                       |

Zdroj: (Gavlasová a kol., 2008)

Jak už bylo výše zmíněno, v České republice je velký počet malých obcí. Tyto obce mají omezené finanční prostředky a nemají tak dost prostředků pro rozvoj obce v rámci samostatné působnosti. Cílem této spolupráce pro obce je zlepšit kvalitu života obyvatel, podpořit ekonomiku, kulturní a sociální rozvoj.

### 3.5.1 Důvody spolupráce obcí

Na spolupráci obcí můžeme nahlížet z několika hledisek. Nejčastěji je to z pohledu účelu, času a umístění.

#### 1. účel spolupráce – proč je spolupráce vytvořena, co je jejím důvodem

- jednorázová spolupráce (nejčastěji investice jako kanalizace, vodovod apod.)

- kontinuální spolupráce (společný svoz odpadu, společná kanalizace apod.)
2. časové hledisko – na jak dlouho je spolupráce vytvořena
    - jednorázová (krátkodobá) spolupráce
    - dlouhodobá spolupráce
  3. územní hledisko – určuje velikost území (regionu), kde bude spolupráce probíhat
    - mezinárodní
    - celostátní
    - krajská (regionální)
    - mikroregion

### 3.5.2 Vybrané formy spolupráce obcí

#### Dobrovolné svazky obcí (DSO)

Patří mezi základní a nejčastější formu spolupráce obcí. Členy DSO mohou být jen obce. Ty mohou svazky obcí nově vytvářet, nebo mohou vstupovat do svazků již vytvořených. I když mají svazky obcí řadu společných rysů, liší se účelem, intenzitou a náplní spolupráce. Svazek obcí je právnickou osobou.

Svazek obcí je zapsán do rejstříku svazku obcí u příslušného krajského úřadu podle sídla svazku obcí. Povinnou součástí návrhu zápisu do rejstříku svazku obcí je Smlouva o vytvoření svazku obcí a stanovy. Mezi náležitosti stanov svazku obce patří například název, sídlo, počet členů, předmět činnosti, ustanovení výkonných orgánů, majetek, práva a povinnosti členů, způsoby rozdělení zisku a ztráty apod.

Svazek obcí hospodaří s vlastním majetkem, který do něj vloží jednotlivé obce ze svého majetku, popřípadě vznikl jeho vlastní činností. Při financování svazku platí ve většině případů členské obce příspěvek vycházející z počtu obyvatel, mezi další příjmy spolků patří dary, dotace, příjmy od třetích stran apod.

Předmět činnosti svazků obcí je upraven zákonem, svazky obcí většinou spolupracují v těchto oblastech:

- školství, sociálních a zdravotních služeb, životního prostředí, dopravní obslužnosti
- svoz a shromažďování komunálního odpadu, provoz veřejného osvětlení, společná kanalizace, čistička odpadních vod
- údržba a provoz společných komunikací, sportovišť
- kultura, regionální rozvoj, cestovní ruch, tradice

Každý svazek obcí je specifický svou polohou, tradicemi, sociálními a ekonomickými ukazateli. Podle podmínek se oblasti spolupráce mění a svazky svou činnost orientují směrem, který je jim nejvíce prospěšný.

Svazek obcí upravuje ve své zakladatelské smlouvě pravomoci obcí, počet hlasů obcí, financování, nakládání s majetkem. Je důležité, aby obce vyřešili tyto záležitosti ke spokojenosti všech stran, aby byly obce ve všem rovnoprávné. Pro malé obce je výhodné být členy takovýchto spolků, mezi výhody patří hlavně zabezpečení služeb pro občany obce, která nemá zdroje ani kapacitu, aby tyto zajistila vlastními silami. Nejrozšířenější právní formou spolupráce obcí je tzv. mikroregion, viz dále v textu.

### **Společná právní osoba**

Zakládání a činnost tohoto druhu právnických osob je řízena ustanoveními obchodního zákona. Zakládá se zpravidla v případě, že společný úkol počítá s dlouhodobější a stabilní spoluprací.

### **Smlouva ke splnění konkrétního úkolu**

Je nejvyužívanější formou spolupráce obcí. Tato smlouva může být uzavřena dvěma nebo více obcemi. Smlouva se uzavírá k řešení nebo zajištění konkrétního úkolu. Většinou jde o úkol nebo akci, která přesahuje hranice obce. Typickým příkladem je sběr a odvoz domovního odpadu, vybudování stavby ke společnému užívání (kanalizace, plyn apod.) Smlouvu lze uzavřít na dobu určitou i neurčitou. Tato smlouva musí být písemná, musí být schválena zastupitelstvem.

### **Místní akční skupina (MAS)**

Místní akční skupina (MAS) je nezávislé společenství, které aktivně spolupracuje a pomáhá při získávání dotací pro rozvoj venkova a zemědělství. Skládá se ze subjektů veřejného i soukromého sektoru, které mají zájem o regionální spolupráci. Jeho členy mohou být občané, neziskové organizace, soukromý i podnikatelský sektor, obce, svazky obcí, veřejná správa. MAS je regionálním uskupením a pomáhá při získávání financí pro svůj region z dotací EU, národních dotací prostřednictvím metody LEADER. MAS se snaží, aby přerozdělování dotačních prostředků bylo smysluplné a působilo na území regionu.



LEADER je založen na principu „zdola – nahoru“. Všechny nápady, náměty, projekty mají pocházet od místních subjektů, občanů, tady z té nejnižší úrovně. Není účelné řízení jakoukoli institucí z vyšší úrovně, ať už krajské, státní nebo evropské. Subjekty na nejnižší úrovni jsou sami schopny vyhodnotit, co je pro ně nejlepší a jaký projekt je pro ně reálný. Čím více subjektů je zapojeno, tím lépe.

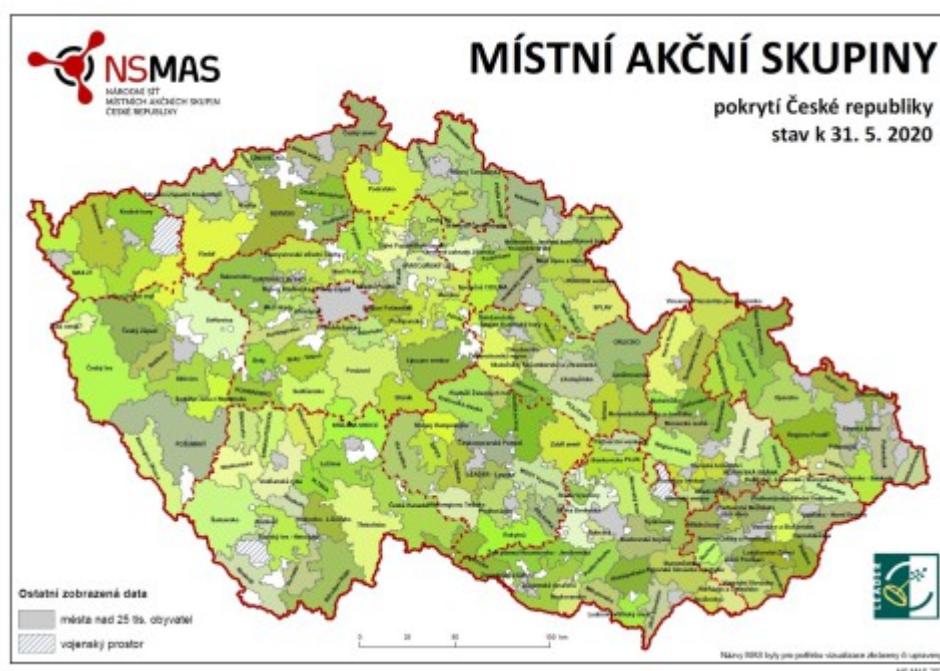
Možné výhody při členství v MAS:

- prostor pro spolupráci, komunikaci a výměnu názorů a zkušeností
- spoluvytváření strategie rozvoje území, možnost zohlednit své zájmy
- navazování spolupráce s jinými subjekty
- rozvoj společenského, komunitního a kulturního života v regionu

Při rozhodování MAS musí být splněna podmínka, že žádná ze zájmových skupin, ani veřejný sektor nesmí mít více než 50 % rozhodovacích práv.

V ČR existuje od roku 2007 Národní síť Místních akčních skupin NS MAS. Tato NS MAS sdružuje 166 MAS, které se rozkládají na 82 % území ČR. Spojuje zástupce 2790 podnikatelů, 2159 neziskových organizací, 2812 obcí a veřejných institucí (webové stránky Místní akční skupiny).

**Obrázek 2: Mapa MAS v ČR**

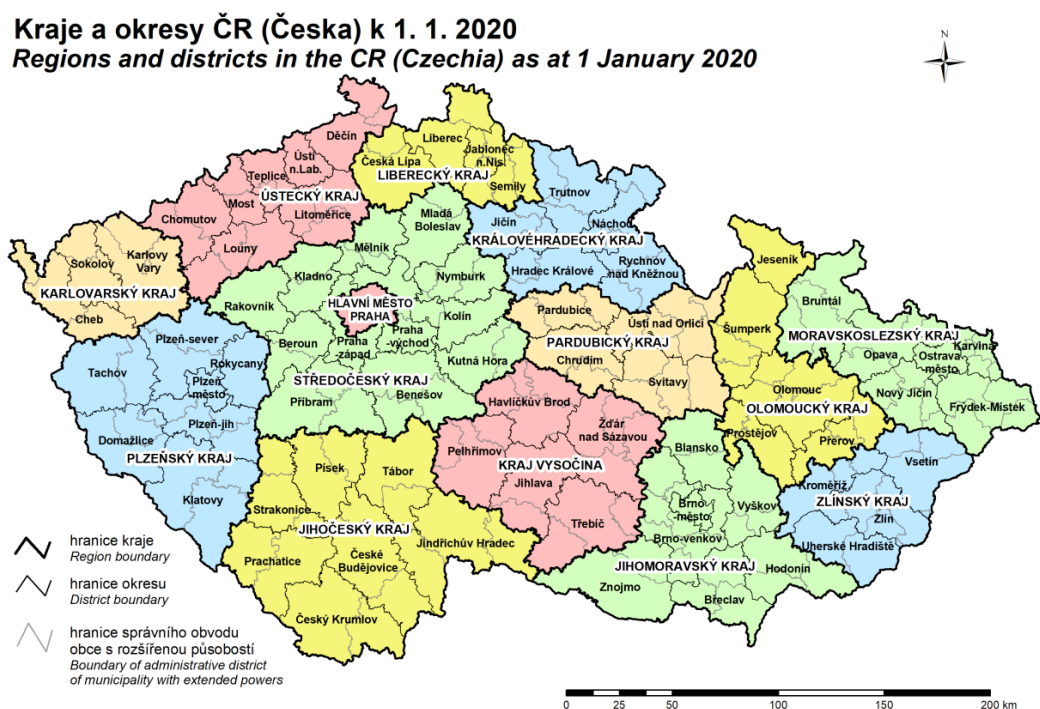


Zdroj: <http://nsmas.cz/>

### 3.6 Region

Pod pojmem region se nejčastěji označují území, která jsou vymezená na základě společných rysů nebo kritérií. Zákon 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje o regionu říká, že „regionem rozumí územní celek, vymezený územními obvody krajů a obcí“. Jako region lze označit i územně samosprávnou jednotku, která se u nás označuje jako kraj. Region můžeme také definovat jako ohraničenou část, která je propojená nebo organizovaná určitými vlastnostmi.

Obrázek 3: Mapa krajů a okresů České republiky



Zdroj: Český statistický úřad, Malý lexikon obcí k 1.1.2020

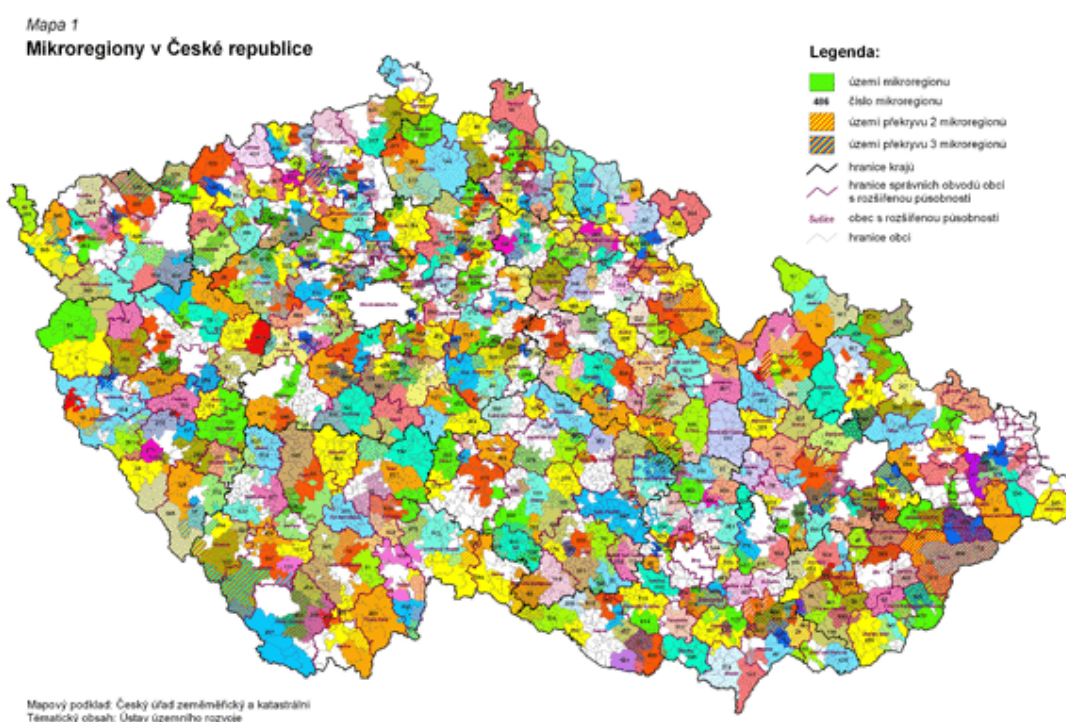
Regiony nejčastěji dělíme na homogenní a heterogenní.

- Homogenní regiony – jsou regiony se shodnými, podobnými znaky. Jedná se o vnitřně stejnorodý region (národnostně, ekonomicky, geograficky...)
- Heterogenní regiony – jsou regiony, které jsou vnitřně různorodým celkem (ekonomicky, národnostně, politicky, kulturně...)

### 3.6.1 Mikroregion

Jako mikroregion nejčastěji označujeme dobrovolný svazek obcí, který nejčastěji slučuje obce s výraznou geografickou podobností, společnými socioekonomickými znaky. Tento svazek vzniká z vlastní iniciativy. Obce v rámci mikroregionu prosazují společné zájmy na poli ekonomickém, kulturním, turistickém, sportovním. Ke dni 31. 12. 2018 bylo v ČR evidováno 788 mikroregionů.

**Obrázek 4: Mapa Mikroregionů k 1.1.2016**

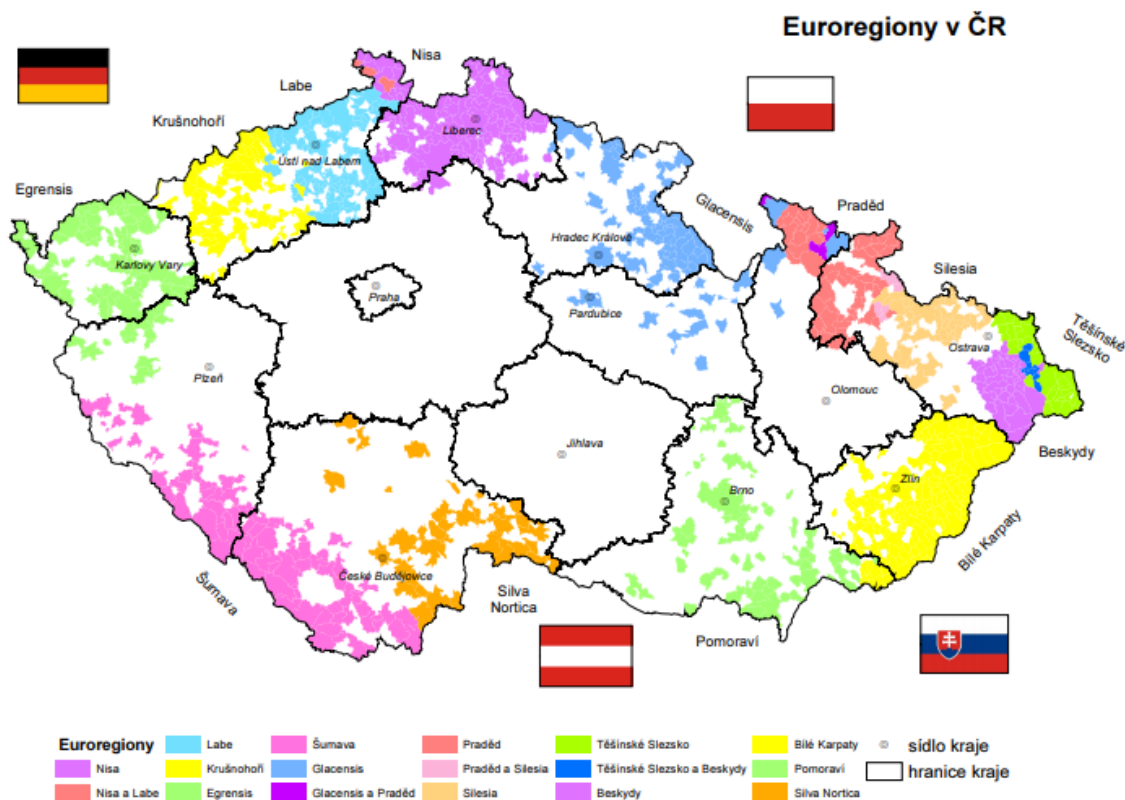


Zdroj: [www.uur.cz](http://www.uur.cz)

### 3.6.2 Euroregion

Euroregionem rozumíme regionální formu spolupráce, nejčastěji přes hranice evropských zemí. Je zájmovým dobrovolným sdružením obcí, měst, okresů, komunální a regionální struktury. Cílem euroregionů je nejčastěji příhraniční spolupráce, hospodářská spolupráce, spolupráce kulturní a socioekonomická. Ke dni 31. 12. 2018 bylo v ČR evidováno 13 euroregionů.

Obrázek 5: Mapa Euroregionů v České republice.



Zdroj: [www.ern.cz](http://www.ern.cz)

### 3.6.3 Partnerská města o obce

Obce i města ČR často spolupracují s partnerskými obcemi některého z evropských států. Tato spolupráce je častější v příhraničních regionech. Spolupráci mohou navazovat města samy. Jejich účelem je spolupráce v oblasti sociální, zdravotní, kulturní, sportovní. Velmi často jde o posilování vztahů obyvatel a zachování tradic.

## 3.7 Regionální rozvoj

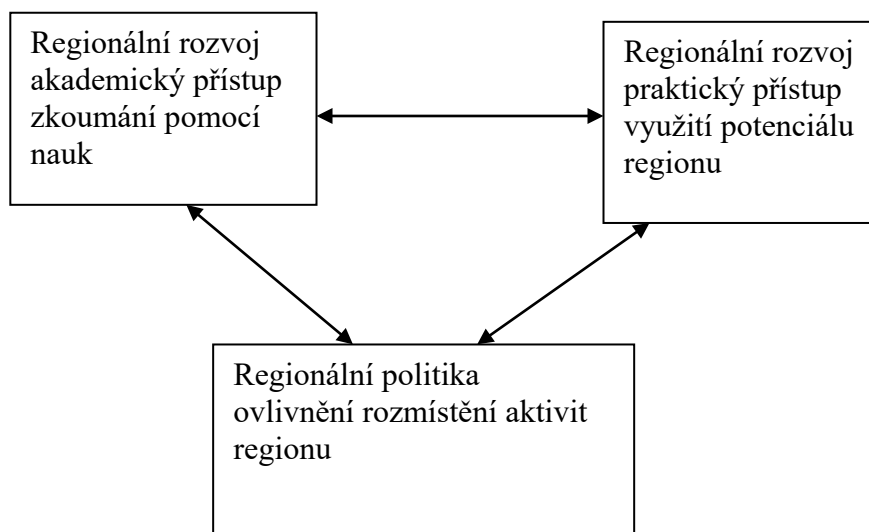
Regionální rozvoj není jednoznačně definován. Lze říci, že je komplexním souborem činností, které pomáhají překonat regionální rozdíly mezi jednotlivými regiony a zároveň zlepšit kvalitu života obyvatel daného regionu. Regionální rozvoj lze chápat pomocí dvou základních přístupů, praktického a akademického (Wokoun, 2008, s. 11).

Praktický přístup chápe regionální rozvoj jako lepší využívání a zvyšování daného regionu (území) pomocí optimalizace socioekonomických aktivit a vhodného využití přírodních zdrojů. Využívá ukazatelů jako je HDO na obyvatele, průměrná mzda, úroveň vzdělanosti, infrastruktura apod. Tento přístup je patrný u regionálních institucí, jako jsou kraje, města, obce, soukromé společnosti apod.

Akademický přístup hledí na regionální rozvoj jako na využití nauk, ekonomie, geografie, sociologie, které jsou ovlivněny podmínkami regionu. Hledá příčiny a následně stanovuje nástroje k ovlivňování procesů a faktorů regionálního rozvoje. Tento přístup je typický pro akademickou sféru.

Oba přístupy jsou na sobě do určité míry závislé a společně vytváří regionální politiku. Akademický postoj zkoumá poznatky, data, praktický je následně použije pro samotný rozvoj regionu.

**Obrázek 6: Schéma vztahu regionálního rozvoje a regionální politiky**



zdroj: Wokoun, 2008, str. 12

Ministerstvo pro místní rozvoj vydává dokument zaměřený na regionální rozvoj. Tímto dokumentem je Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020.

„Strategie je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. Strategie je nástrojem realizace regionální politiky a koordinace působení ostatních veřejných politik na regionální rozvoj“ (Ministerstvo pro místní rozvoj).

Při přípravě Strategie byl dokument projednán širokým okruhem aktérů místního rozvoje, kteří na něm podílejí prakticky, např. zástupci regionů (krajů), zástupci obcí (Svaz měst a obcí ČR), ministerstva s vlivem na regionální rozvoj, hospodářství a sociální partneři.

Strategie je poměrně rozsáhlým dokumentem, který ve své teoretické části hodnotí, analyzuje regionální rozdíly v ČR, navrhuje cíle, priority a následně opatření pro úspěšný regionální rozvoj. V této části Strategie vyhodnocuje předešlé programové období 2007 – 2013. Hodnotí systém podpory, plnění cílů, strukturu podpory podle operačních programů, dopady programových podpory za roky 1999–2011. Předchozí období Strategie nepovažuje za zcela úspěšné. Z ekonomického pohledu jsou znatelné přetrvávající problémy, přesto došlo ke zlepšení a stabilizaci. „Je velmi pravděpodobné, že bez této soustředěné pomoci by restrukturalizace měla daleko dramatičtější průběh“ (Strategie regionálního rozvoje str. 52).

Ve své praktické části pak navrhuje způsob realizace, řízení, koordinace, monitoringu na centrální a regionální úrovni. Strategie propojuje odvětvová hlediska a přístupy s územními aspekty vyváženého regionálního rozvoje a územní soudržnosti. Určuje problémové okruhy, priority a cíle, kterým se bude v následujícím období věnovat.

Podle Strategie je cílem regionálního rozvoje vytvářet region, který je konkurenceschopný, přitažlivý nejen pro své obyvatele, ale i pro investory a zároveň dbá na kvalitu životního prostředí (Strategie regionálního rozvoje str. 9).



## 4 Praktická část

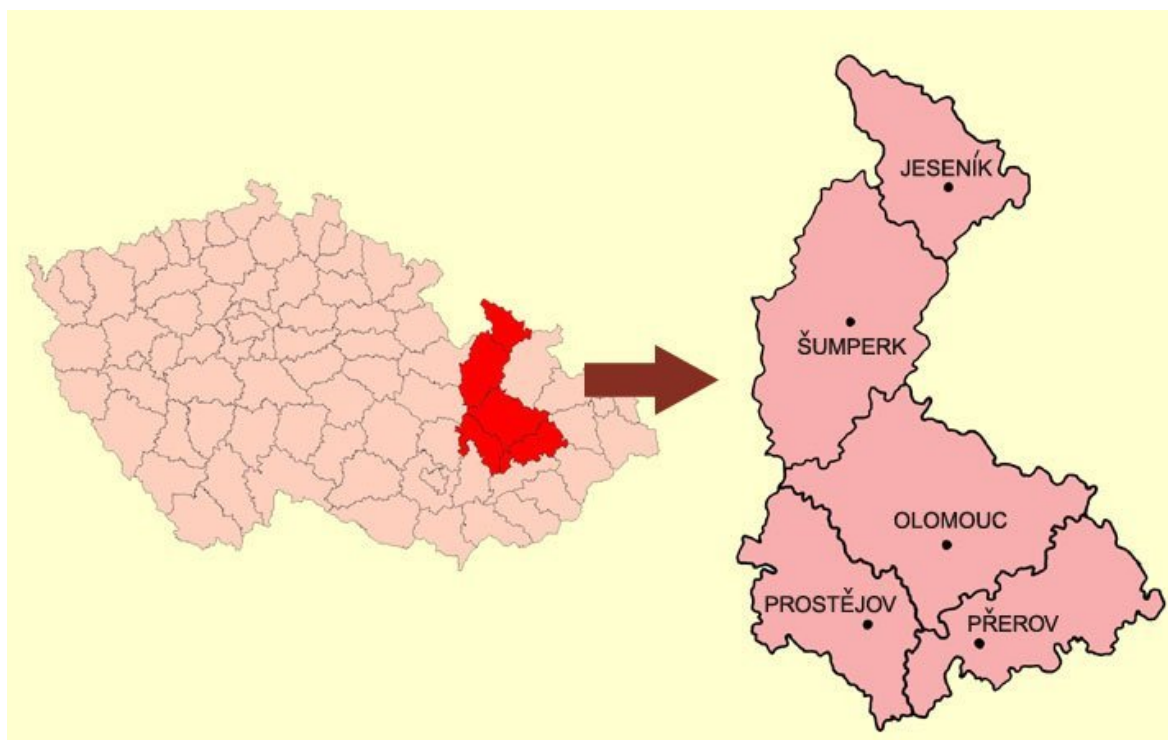
### Olomoucký kraj

Olomoucký kraj leží v převážně střední části Moravy, ve své severní části zasahuje však až k hranicím s Polskem. Severní část kraje je tvořena pohořím Jeseníky, jižní část kraje rovinatou Hanou. Rozloha kraje k 1. 1. 2020 je 5 271,54 km<sup>2</sup> a počet obyvatel na území kraje je 632 015 (Český statistický úřad). Svou rozlohou se kraj řadí na 8 místo mezi 14 kraji celé ČR, lze říci, že patří k menším regionům. V severní části má kraj 104 km dlouhou hranici s Polskem.

Krajským městem a zároveň i sídlem hejtmana je město Olomouc, toto má status statutárního města.

Kraj je rozdělen na 5 okresů Jeseník, Šumperk, Olomouc, Prostějov, Přerov.

Obrázek 7: Mapa ČR s výsečí okresu Jeseník



Zdroj: <https://olomouckscm.wgz.cz/>

V Olomouckém kraji je 402 obcí, z toho přiznaný status města má 30 obcí, status městyse 12 obcí. Z celkového počtu obyvatel bydlí 56,4 % osob ve městech, 2,6 % v městysech.

(webové stránky Olomouckého kraje). Statutárními městy jsou krajské město Olomouc, dále pak města Přerov a Prostějov.

**Tabulka 7: Statistické údaje okresů Olomouckého kraje k 1. 1. 2020**

| Okres            | Rozloha v km <sup>2</sup> | Počet obcí | Počet obyvatel | Hustota zalidnění       |
|------------------|---------------------------|------------|----------------|-------------------------|
| <b>Olomouc</b>   | 1620                      | 96         | 235472         | 145 ob./km <sup>2</sup> |
| <b>Přerov</b>    | 845                       | 104        | 129512         | 153 ob./km <sup>2</sup> |
| <b>Prostějov</b> | 770                       | 97         | 108646         | 141 ob./km <sup>2</sup> |
| <b>Šumperk</b>   | 1313                      | 77         | 120412         | 92 ob./km <sup>2</sup>  |
| <b>Jeseník</b>   | 719                       | 24         | 37968          | 53 ob./km <sup>2</sup>  |

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

### Okres Jeseník

Okres Jeseník je nejmenším okresem Olomouckého kraje a to jak rozlohou tak i počtem obyvatel. Téměř celý okres leží v dolním Slezsku. Sousedí s okresy Šumperk Olomouckého kraje a Bruntál moravskoslezského kraje. Ve své severní části sousedí s Polskem. Okres Jeseník vznikl 1. ledna 1996 vyčleněním z okresu Šumperk. Rozloha okresu je 719 km<sup>2</sup>, počet obyvatel 37968. V okrese Jeseník je 24 obcí, z toho status města má pouze 5 obcí. (webové stránky města Jeseník)

**Obrázek 8: Mapa okresu Jeseník**



Zdroj: [www.jesenik.org](http://www.jesenik.org)



## 4.1 Základní charakteristika obcí

Pro případovou studii jsem si vybral obce v severní části okresu Jeseník. Tyto obce spolu navzájem sousedí, mají podobné problémy, podobné znaky. Z pohledu komunální politiky mají také společné rysy. V obcích jsou preferována nezávislá sdružení kandidátů a starosta ve valné většině případů vyjde z nejsilnější strany. Všechny tři obce mají obecní úřad základního rozsahu, pouze v Žulové je úřad matriční. Obcí s pověřeným obecním úřadem je Javorník, obcí s rozšířenou působností okresní město Jeseník.

### 4.1.1 Černá Voda (Schwarzwasser)



První písemná zpráva o obci pochází z roku 1284. Výměra obce je 9,96 km<sup>2</sup>, počet obyvatel obce je 536, průměrný věk obyvatelstva je 43,9 let. (data ČSÚ 2020) Obec má 1 část obce, 2 katastrální území. Počet zastupitelů obce je 11, starostou je Zdeněk Beňák. Od roku 1993 je obec členem Sdružení měst a obcí Jesenicka, od roku 1997 je členem Euroregionu Praděd (webové stránky obce Černá Voda).

Obec Černá Voda leží v Žulovské pahorkatině. Je vzdálena 10 kilometrů od okresního města Jeseník a 80 kilometrů od krajského města Olomouc. Obec sousedí s obcemi Stará Červená Voda, Velká Kraš, Kobylá na Vidnávku, Žulová a Vápenná.

V obci je zřízena mateřská i základní škola. Mateřská škola má pouze jedno oddělení ve kterém je 18 dětí. Základní škola je provozována v rozsahu nižšího stupně, tedy 1.-5. třída. Do školy chodí 14 dětí. Děti jsou při výuce rozděleny do dvou tříd. Původně byla škola uzpůsobena pro 120 dětí. S odlivem obyvatelstva byla obec nucena přejít pouze na výuku jednoho stupně. Na druhý stupeň dojíždějí žáci nejčastěji do sousední Žulové. Součástí školy je školní družina a jídelna. Škola má vybavenou tělocvičnu, taneční sál, učebnu výtvarné výchovy, PC učebnu. Ve škole je možnost návštěvy několika zájmových kroužků. V areálu školy je umístěna obecní knihovna. V obci je Dětský domov (oficiální stránky MŠ a ZŠ Černá Voda).

Obcí prochází silnice II a III třídy, na silnici I třídy se napojuje nejbližší v Žulové.

Zdravotní péče není v obci žádná. K obvodnímu nebo dětskému lékaři musí obyvatelé dojíždět, nejčastěji do Žulové. V obci je veřejný vodovod a kanalizace.

V obci je 5 obchodů s potravinami a základními potřebami, cukrárna, 3 hospody stálé a dalších 5 v letní sezóně. V obci je velké množství ubytovacích zařízení a penzionů.

V katastru obce jsou tři kulturní památky. Je jím zřícenina hradu Kaltenštejn, zámek s obytnými budovami a stájemi z roku 1618, a v římskokatolickém kostele Jména Panny Marie z roku 1787 je umístěn oltářní obraz od Rudolfa Tamplera. Přírodní památkou v obci je tzv. Píšťala, skály se skalními miskami skalní městečko na Smolném vrchu, památný strom pod zříceninou hradu Kaltenštejn - zerav obrovský (webové stránky obce Černá Voda).

Černá Voda se stala oblíbeným místem vyznavačů terénní cyklistiky. Je sídlem Rychlebských stezek. jde o ucelenou síť stezek, speciálně upravených pro terénní a horskou cyklistiku. během let došlo k vybudování několika tratí od nejlehčích až po ty opravdu náročné. Stezky využívají rozmanitý terén tvořený hlubokými lesy, žulovými balvany, zatopenými lomy apod. Start i cíl všech stezek je na Základně v Černé Vodě. Zde je umístěno IC, půjčovna terénních kol včetně vybavení (přilby, chrániče), Bike Shop, Bike café, testcentrum, Bike škola i školka. Jsou zde pořádány závody a akce nejen pro nadšené cyklisty. Stezky jsou v provozu od dubna do října a jsou opravdu hojně navštěvované (webové stránky Rychlebských stezek).

## **Historie**

Obec byla poprvé zmíněna v roce 1284 jako majetek vratislavského biskupa. Patřila spolu s 8 lány a fojtství k hradu Kaltenštejn. Název obce je odvozen nikoli od barvy vody, ale barvy jeho dna. Během 14. a 15. století byla obec často používána biskupem jako obchodní majetek a byla často zastavena. Kvůli častým válečným událostem, které souviseli s místním hradem obec v 15. století na čas zpustla. Obnovena byla v letech 1579–1581.

Následně byla až do roku 1850 v držení vratislavských biskupů. Spolu s obnovou vsi bylo zřízeno lenní fojtství. Jeden z vlastníků fojtství, Johann Mikusch (Mükusch) dosáhl povýšení pro svůj rod do šlechtického stavu. Jeho rodina pak držela fojtství až do 18. století. Tento rod postavil ve vsi zámek a přispěl k jejímu celkovému rozvoji. Od roku 1802 mělo fojtství několik nešlechtických vlastníků. V roce 1911 se stal majitelem fojtství Ferdinand svobodný pánov von Skal, majitel blízké Kobylé. Od roku 1850 je součástí obce osada Rokliny, dále pak osady Staré Podhradí a Nové Podhradí.

V 19. století došlo k rozvoji kamenoprůmyslu. byli zde vybudovány lomy a dílny na zpracování žuly a mramoru. V souvislosti s touto výrobou byla zavedena i železniční vlečka. Rozvoj obce zatavila válka, která přinesla velký úpadek, po roce 1945 zůstaly v obci už jen lomy a dopravní středisko. Po roce 1945 došlo k odsunu původního obyvatelstva a nově byla obec osídlena obyvatelstvem z Horní Bečvy, Drahan, a slovenského Liptova. Řada obyvatel se příliš neusadila a po vzniku JZD obec opět opustila. JZD bylo zrušeno 1964 a pozemky byly připojeny ke Státnímu statku Žulová (webové stránky obce Černá Voda).

#### 4.1.2 Skorošice (Gurschdorf)



První písemná zpráva o obci pochází z roku 1284. Výměra obce je 46,51 km<sup>2</sup>, počet obyvatel obce je 720, průměrný věk obyvatelstva je 44,7 let. (data ČSÚ 2020) Obec má 2 části obce, 3 katastrální území. Počet zastupitelů je 15, starostou je Vladimír Solodujev. Od roku 1993 je obec členem Sdružení měst a obcí Jesenicka, od roku 1997 je členem Euroregionu Praděd (webové stránky obce Skorošice).

Obec Skorošice leží v údolí Skorošického potoka. Je vzdálena od okresního města Jeseník 17 kilometrů, od Krajského města Olomouc 102 kilometrů. Obec sousedí s obcemi Vlčice, Uhelná, Žulová, Vápenná, Lipová – lázně, ve své jihozápadní části pak s Polskem.

V obci je zřízena mateřská i základní škola. Obě sídlí v jedné budově, spolu s obecním úřadem. Mateřská škola má kapacitu 24 dětí a je beze zbytku naplněna a to i přesto, že některé děti chodí do školky do přilehlé Žulové. Základní škola je provozována v rozsahu nižšího stupně, tedy od 1. do 5. třídy. Ze je průměrně 24 žáků. Děti jsou vzdělávány v jedné třídě, pouze na stěžejní předměty jsou rozděleny do dvou skupin (webové stránky MŠ a ZŠ Skorošice). Velká část dětí dojíždí do školy v Žulové už od první třídy. Některé děti přecházejí postupně ve vyšších ročnících prvního stupně, zbytek po ukončení 5. třídy. Většina dětí jezdí až na výjimky do školy v Žulové. Škola má svou vlastní tělocvičnu, ve které je umístěna i posilovna. Součástí školy je i družina a jídelna. V obci je zřízena knihovna, jedná se o malou vesnickou knihovnu, která není

profesionální knihovnou a poskytuje jen základní knihovnické služby. Knihovna spolupracuje s okolními knihovnami.

Obcí prochází pouze silnice III. třídy, ta se napojuje na silnici I. třídy v sousední Žulové. Žulová je od Skorošic vzdálena 2 kilometry a místní často volí cestu pěšky nebo na kole. Lékař v obci není, místní docházejí nejčastěji do Žulové. V obci je veřejný vodovod a kanalizace. V obci jsou dva obchody s potravinami a jedna hospoda. V letních měsících je otevřená turisticky hojně navštěvovaná Rybářská bašta v Nýznerově.

V katastru obce jsou dvě kulturní památky, je jím barokní socha svatého Floriána z roku 1761 a římskokatolický farní kostel svatého Martina z let 1842-1844. Hojně navštěvované jsou Vodopády Stříbrného potoka, nazývané též Nýznerovské vodopády, které jsou přírodní památkou (webové stránky obce Skorošice).

### **Historie obce**

První zmínka o obci je uváděna v roce 1284 v souvislosti s jinými obcemi. S určitostí se o Skorošicích hovoří v roce 1305. Jméno obce je spojeno se jménem lokátora Skoroše, který je doložen jako zakladatel Skorošic a Kolnovic. V roce 1305 lze najít zmínku o značných polnostech, kostelu a fojtství. Zprvu vše patřilo samotnému biskupovi, velmi brzy se však vše stalo součástí hradu Frýdkerka v Žulové a tím i majetkem vratislavského biskupství. Součástí frýdberkského panství pak byly Skorošice až do roku 1850.

Během třicetileté války utrpěly Skorošice značným pleněním, požáry a morem. Následně obec částečně zpustla. Obec byla dříve rozlišována na Dolní a Horní Skorošice, v roce 1565 vznikla rozparcelováním panského dvora osada Sedm lánů (Siebenhuben), která patřila k Dolním Skorošicím. V roce 1692 vznikla dřevařská osada Kamenné (Steingrund), ta patřila k Horním Skorošicím. Další osadou byl Nýznerov (Neisnersberg), ta vznikla v roce 1785. Původně patřila k Vápenné, od roku 1811 k Žulové, v roce 1965 byla celá obec přiřazena ke Skorošicím.

V 18. a 19. století se obyvatelé obce živili převážně přadláctvím, obchodem s přízí, kameničinou, zemědělstvím (ovocnářstvím). V polovině 19. století patřila obec k nejbohatším na Frývaldovsku. bylo zde několik potašoven, bělidlo, pila, olejna, lihovar, dílny na zpracování textilu, dřeva i kamene.

Po druhé světové válce došlo k odsunu většiny původního obyvatelstva. Nové osidlování obce se příliš nedařilo. Skorošice ztratili svou původní pozici, došlo k uzavření většiny lomů, dílen, uzavření lihovaru a úpadku zemědělství. V roce 1949 byla k obci připojena obec Petrovice, následně v roce 1960 obec Tomíkovice. V roce 1976 došlo k připojení Skorošic k sousední Žulové. Její součástí zůstaly Skorošice až do 23.11.1990. Součástí Skorošic zůstaly obec Petrovice, osady Sedm lánů, Nýznerov (webové stránky obce Skorošice).

#### 4.1.3 Žulová (Frýdberk)



První písemná zmínka o obci pochází z roku 1266. Výměra obce je 14,75 km<sup>2</sup>, počet obyvatel obce je 1223, průměrný věk obyvatelstva je 43,5 let. (data ČSÚ 2020) Obec má 2 části, 2 katastrální území. Počet zastupitelů je 15, starostou obce je Radek Trst'an. Od roku 1993 je obec členem sdružení měst a obcí Jesenicka, od roku 1997 je členem Euroregionu Praděd (webové stránky obce Žulová).

Město Žulová leží ve středu Žulovské pahorkatiny na západně Českého Slezska. Od okresního města Jeseníku je vzdáleno přibližně 15 kilometrů, od polských hranic 16 kilometrů, od krajského města Olomouc 112 kilometrů. Žulová sousedí s obcemi Kobylá nad Vidnávkou, Skorošice, Vápenná a Černá Voda. Město má 2 katastrální území, Žulovou a Tomíkovice.

Z pohledu občanské vybavenosti obce je na tom ze zkoumaných obcí nejlépe. V obci je mateřská škola, kterou navštěvují i děti z okolních obcí. Školka má kapacitu 70 dětí a většinou je plně obsazena. Základní škola je provozována v plném rozsahu od 1 do 9 třídy, kapacita školy je 405 dětí. Na druhý stupeň dojíždí děti z okolních obcí. Součástí školy je i školní jídelna a družina. Škola nabízí dětem šikorou nabídku zájmových činností různého zaměření, výlety a počítačové kurzy. Škola ve svých prostorách umožňuje výuku Základní umělecké školy Vidnava v hudebních a výtvarných oborech (webové stránky MŠ a ZŠ Žulová). Město dále provozuje místní knihovnu, kde je umístěno i Městské informační centrum.

Žulovou prochází silnice I. třídy č. 60 z Jeseníka do Javorníka. Dále pak tato silnice pokračuje z Javorníka do polského Paczkowa. Autobusové nádraží je přestupným uzlem do okolních vesnic, které leží na silnicích II třídy. V městě je i železniční stanice s nakládací rampou. Ta byla dříve ve velkém využívána pro nakládku kamene a výrobků z žuly, hlavně kostek. Teď je využívána pro nakládku dřeva.

V obci je zdravotní středisko, je v něm dětský lékař, praktický lékař pro dospělé a 1 x týdně je otevřena zubní ordinace, v každodenním provozu je soukromá lékárna.

V obci je veřejný vodovod a tlaková kanalizace. S úbytkem obyvatel v obci (viz dále) došlo i k úbytku dostupných služeb. V současnosti jsou v obci jeden soukromý obchod s potravinami, samoobsluha COOP, obchod tržnicového typu a drogerie. Do obce jezdí 1x týdně pojízdná masna. V obci je dále soukromá prádelna a rehabilitace. V obci je jedno pohostinství, kde se ve všední dny vaří pouze obědy, jedna hospoda bez kuchyně a jedna kavárna, otevřená pouze pátek–neděle.

Významnou osobností související s Žulovou je Hermann Franke. Kameník pocházející ze Žulové, který se postupem času vypracoval v uznávaného podnikatele. Hermann Franke si založil firmu na leštění a broušení kamena a postupem času ji rozšířil na 14 lomů v Žulové a přilehlém okolí. V době nejvyššího rozmachu zaměstnával 500 zaměstnanců. Dodával kámen a výrobky z něj nejen do vnitrozemí, ale i do Evropy, Severní a Jižní Ameriky, Austrálie. Hermann Franke založil v Žulové Kamenickou školu, která byla v provozu 112 let. Její prostory dnes slouží Výchovnému ústavu pro děti a mládež. V Žulové je dodnes k vidění jeho sídlo – vila a hrobka na místním hřbitově ([www.euro.cz](http://www.euro.cz)).

V katastru obce je několik kulturních památek. Nejstarší je žulový sloup se sochou Panny Marie z roku 1777, renovovaný v roce 1898 na Mariánském náměstí v Žulové. Další památkou je novogotický kamenný kostel Panny Marie Bolestné na Boží hoře z roku 1898, postavený na místě původního dřevěného kostela z roku 1712, je postaven z místní žuly. K tomuto kostelu vede Křížová cesta. V obci je Kostel Svatého Josefa z roku 1809, jeho kamenná kulatá věž pochází z gotického hradu Frýdberk, jsou zde i kusy původního opevnění (kulturní památka), ke kostelu vede kamenný z roku 1846. V obci je Kamenické muzeum s ukázkami kamenické práce a místního kamenického umění (webové stránky obce Žulová).

V obci je několik zatopených žulových lomů, v létě i v zimě hojně využívaných k přírodnímu koupání.

### **Historie obce**

Na místě dnešního města ležela původně osada Sestrechovice, která patřila vratislavskému biskupství. Kolem roku 1300 si na tomto území postavil hrad Frýdberk rytíř Jan z Wüsthube, patřící k obávaným plenitelům okolních majetků, církevní nevyjímaje. Osada okolo hradu se začala nazývat podle něj. V roce 1358 koupil hrad vratislavský biskup Přeclav z Pohořelé. K hradu náleželo poměrně rozsáhlé panství, např. Tomíkovice, Skorošice, Travná, Nové Vilémovice a osady, které dnes leží na území Polska např. Alt – Wilmsdorf (dnes Stary Wielislaw), Mösen (dnes Meszno), Kaindorf (dnes Kijow) atd. Střediskem tohoto panství zůstal Frýdberk až do roku 1850. Od roku 1377 je zde zmiňováno dědičské fojství. Z období husitských válek se nedochovaly žádné zprávy, až v 15. století jsou dochovány zmínky o těžbě stříbra a sklárnách.

Ve druhé polovině 16. století dochází k obnovování zaniklých vsí a vzniku panských dvorů. Zmiňován je biskup Martin Gerstmann, který provedl renesanční rekonstrukci hradu. S příchodem třicetileté války došlo k zastavení rozmachu městečka. V roce 1639 byl hrad dobyt švédským a polským vojskem, následně bylo opět poničeno v roce 1642 při dalším tažení Švédů. Město zažilo v roce 1657 ničivý požár. Postupně se obnovilo a došlo k rozšíření řemeslných díle, dvorů, 1667 je doložena působnost několika cechů. 12. ledna 1793 přiznal císař František II Frýdberku městská práva. Následoval rozvoj města, za zmínku stojí úprava náměstí, 1801 vznik školy, 1805 věnoval biskup městu hrad spolu s klními stavbami, v letech 1809–1810 byl tento přestavěn na kostel sv. Josefa. V následujících letech postihlo město několik pohrom, v roce 1829 povodně, 1832 epidemie cholery, 1943 požár.

Během 19. století se město stalo známé díky těžbě a zpracování kamene, zejména žuly. První kamenické díly už v roce 1840, k rozmachu kamenictví došlo až se založením kamenické firmy Hermanna Frankeho. Jak už bylo uvedeno výše Hermann Franke byl žulovským rodákem a kameníkem. Zasloužil se o rozvoj regionu a založil v Žulové dlouholetou tradici zpracování kamene, včetně vybudování odborné kamenické školy. V městě se podnikání dařilo, byla dále sladovna, pivovar, koželižské dílny, lihovar,

bělírny, pily, Ve městě byla od roku 1909 městská spořitelna, hotel, záložna, konzum. Pro město bylo důležité vybudování železnice v roce 1886, následně pak v roce 1917 vybudování přípojky vedoucí k lomům.

V období před 2. světovou válkou byla Žulová čistě německým městem, tvořili většinu obyvatel dělníci německého původu, pouze 10% obyvatelstva bylo české národnosti. Město bylo obsazeno německou armádou 6. října 1939, české obyvatelstvo město takřka beze zbytku opustilo. Během 2. světové války pracovali v kamenolomech a přidružených závodech váleční zajatci. Ačkoliv zažila žulová pochod smrti i příliv uprchlíků, kteří utíkali před sovětskými vojsky, k jejímu obsazení 8. května 1945 došlo v poklidu. Následně bylo až do roku 1946 odsunováno původní německé obyvatelstvo a bylo provedeno dosídlení českým obyvatelstvem. V roce 1948 bylo změněno jméno města z původního Frýdberk na dnešní Žulová. Nový název se odvodil od tradičního průmyslu města, tedy zpracování žuly. Následně byl zabaven majetek vratislavského biskupství a v roce 1949 z něj vznikl Státní statek Žulová.

S přílivem obyvatelstva došlo v letech 1960-1989 k výstavbě nových panelových domů. K Žulové byli 1. ledna 1976 připojeny sousední obce Skorošice a Kobylá nad Vidnávkou. Žulová byla až do roku 1989 střediskovou obcí. Obec Skorošice se stala opět samostatnou obcí 23. listopadu 1990, obec Kobylá nad Vidnávkou 1. ledna 2001. Status města byl obci vrácen 10. října 2006.

Z uvedených údajů je zřejmé, že obce mají společnou minulost. Všechny původně patřily k vratislavskému biskupství a měly společného majitele. Ve všech zastával kamincový průmysl a dřevařství významnou roli. Všechny tři obce postihlo vysídlení původního obyvatelstva a následné dosídlování a původního počtu obyvatel už nebylo dosaženo. Obce spojuje také otázka školství, zdravotní a sociální péče, špatná dostupnost, špatná infrastruktura (webové stránky obce Žulová).

## 4.2 Socioekonomické ukazatele

Hospodaření a financování obcí je z hlavní části ovlivněno počtem obyvatel a počtem ekonomicky aktivních obyvatel.



#### 4.2.1 Počet obyvatel v obcích

Pro sběr dat o obyvatelích jednotlivých obcí byla využita data Českého statistického úřadu. Vždy byla použita data k 31. 12. uvedeného roku nebo k 1. 1. roku následujícího, tato data jsou stejná.

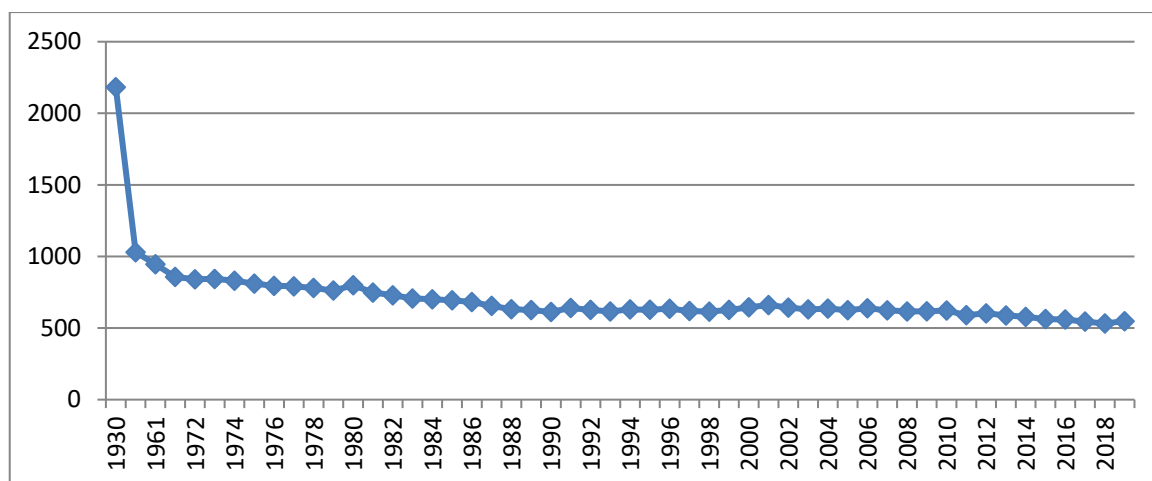
#### Černá Voda

Tabulka 8: Vývoj počtu obyvatel v Černé Vodě v letech 1930 – 2021

| Rok      | 1930 | 1950 | 1961 | 1971 | 1975 | 1980 | 1990 | 2000 | 2010 | 2021 |
|----------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Obyvatel | 2182 | 1030 | 946  | 857  | 810  | 799  | 613  | 645  | 623  | 548  |

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ, [www.obeccernavoda.cz](http://www.obeccernavoda.cz)

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v Černé Vodě v letech 1930–2021



Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ, [www.obeccernavoda.cz](http://www.obeccernavoda.cz)

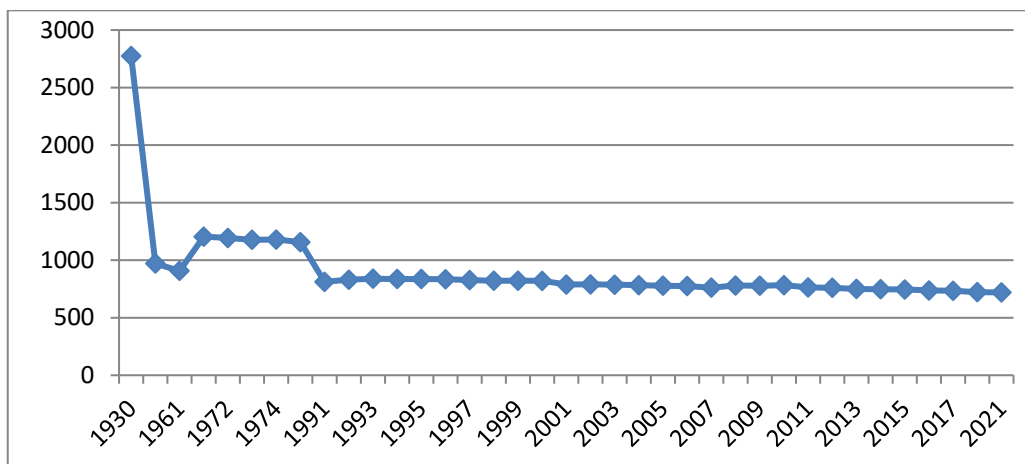
#### Skorošice

Tabulka 9: Vývoj počtu obyvatel ve Skorošicích v letech 1930 – 2019

| Rok      | 1930 | 1950 | 1961 | 1971 | 1975 | 1991 | 2000 | 2010 | 2021 |
|----------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Obyvatel | 2775 | 971  | 907  | 1204 | 1157 | 812  | 820  | 783  | 720  |

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ, [www.skorosice.cz](http://www.skorosice.cz)

**Graf 2: počtu obyvatel ve Skorošicích v letech 1930–2021**



Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ, [www.skorosice.cz](http://www.skorosice.cz)

## Žulová

**Tabulka 10: Vývoj počtu obyvatel v Žulové v letech 1930 – 2019**

| Rok                 | 1930 | 1950 | 1961 | 1971 | 1976* | 1980 | 1990* | 2001* | 2010 | 2021 |
|---------------------|------|------|------|------|-------|------|-------|-------|------|------|
| Obyvatel            | 2186 | 1241 | 1349 | 1059 | 1143  | 2805 | 2653  | 1861  | 1287 | 1215 |
| Přičlenění/odtržení |      |      |      |      | +1621 |      | -819  | -497  |      |      |

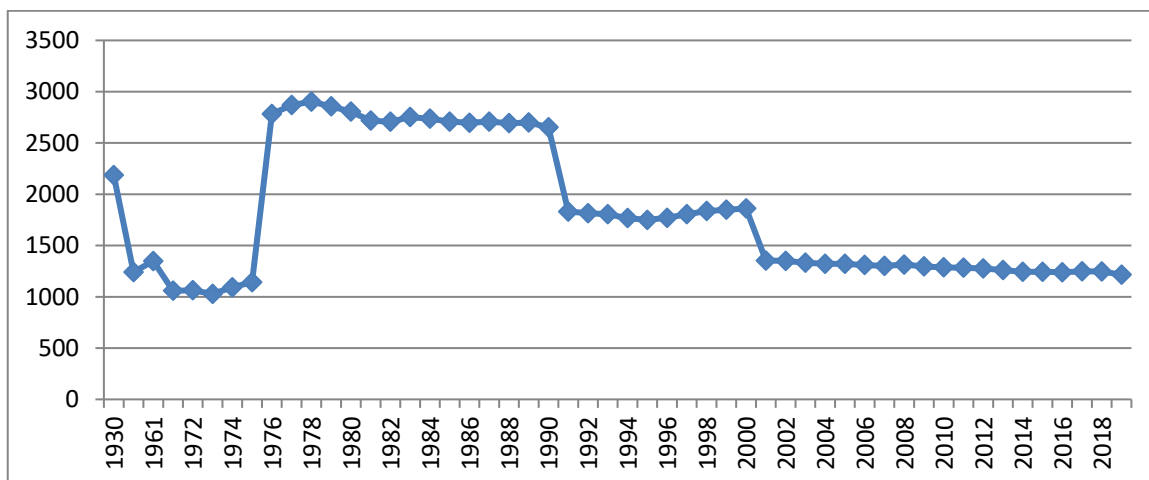
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ, [www.mestozulova.cz](http://www.mestozulova.cz)

1976 – přičlenění obcí Kobylá nad Vidnávkou (464 obyvatel) a Skorošic (1157 obyvatel)

1990 – odtržení obce Skorošice (- 819 obyvatel)

2001 – odtržení obce Kobylá nad Vidnávkou (- 497 obyvatel)

**Graf 3: Vývoj počtu obyvatel v Žulové v letech 1930–2021**



Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ, [www.mestozulova.cz](http://www.mestozulova.cz)

Z uvedených údajů je zřejmé, že počet obyvatel v obcích stále klesá a dochází k vysídlování regionu. V roce 1930 byly obce na svém maximu, co se počtu obyvatel týče. Žulová pak dosáhla podstatného nárůstu v roce 1976, to bylo ale způsobeno přičleněním dvou sousedních obcí. Tyto obce se následně od Žulové odtrhly v letech 1989 a 2001 na základě výsledků obecního referend. Přesto zůstává Žulová obcí s největším počtem obyvatel z porovnávaných obcí.

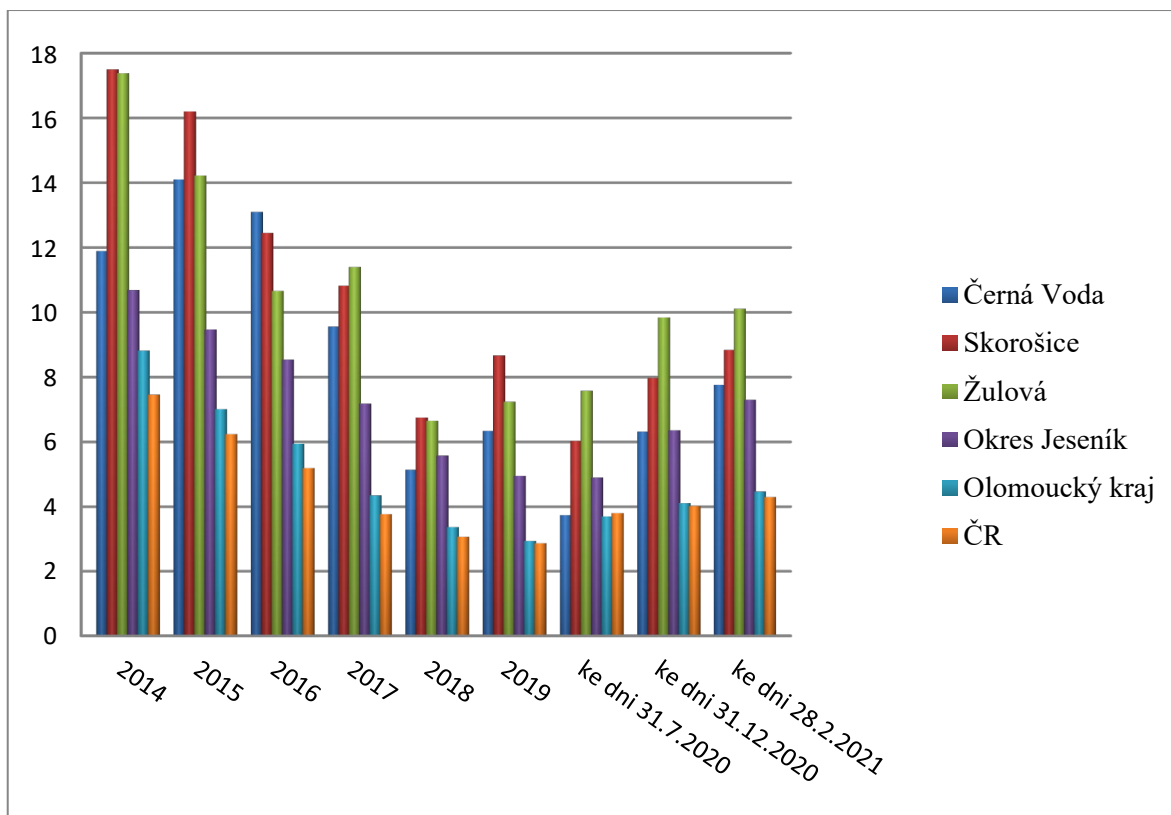
#### 4.2.2 Nezaměstnanost

**Tabulka 11: Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých obcích a jejich srovnání s okresem Jeseník, Olomouckým krajem a Českou republikou**

|                               | <b>Černá<br/>Voda</b> | <b>Skorošice</b> | <b>Žulová</b> | <b>Okres<br/>Jeseník</b> | <b>Olomoucký<br/>kraj</b> | <b>ČR</b> |
|-------------------------------|-----------------------|------------------|---------------|--------------------------|---------------------------|-----------|
| <b>2014</b>                   | 11,89                 | 17,50            | 17,38         | 10,69                    | 8,82                      | 7,46      |
| <b>2015</b>                   | 14,10                 | 16,20            | 14,22         | 9,47                     | 7,01                      | 6,24      |
| <b>2016</b>                   | 13,10                 | 12,45            | 10,66         | 8,54                     | 5,94                      | 5,19      |
| <b>2017</b>                   | 9,56                  | 10,82            | 11,40         | 7,18                     | 4,35                      | 3,77      |
| <b>2018</b>                   | 5,14                  | 6,75             | 6,65          | 5,58                     | 3,37                      | 3,07      |
| <b>2019</b>                   | 6,34                  | 8,67             | 7,24          | 4,95                     | 2,94                      | 2,87      |
| <b>ke dni<br/>31. 7. 2020</b> | 3,74                  | 6,03             | 7,58          | 4,9                      | 3,7                       | 3,8       |
| <b>ke dni<br/>31. 12 2020</b> | 6,32                  | 7,97             | 9,84          | 6,36                     | 4,11                      | 4,02      |
| <b>ke dni<br/>28. 2. 2021</b> | 7,76                  | 8,84             | 10,11         | 7,3                      | 4,47                      | 4,3       |

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

**Graf 4: Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých obcích a jejich srovnání s okresem Jeseník, Olomouckým krajem a Českou republikou**



Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Periferní poloha regionu a její značná vzdálenost k centrům (Šumperk, Olomouc) celou oblast značně znevýhodňuje. Problémem regionu je odchod obyvatel v produktivním věku do měst, nejčastěji za prací. Také absolventi středních a vysokých škol se většinou už do regionu nevracejí. Důvodem je nízká možnost pracovního uplatnění, nízké mzdy, špatná dostupnost regionu a jeho izolovanost.

Jesenický okres se dlouhodobě řadí mezi okresy s největší nezaměstnaností. V roce 2019 dosahovala úroveň nezaměstnanosti v okrese Jeseník úrovně 4,95 %, což je takřka jednou tolik co v celé ČR. Největší nezaměstnanost je v obci Žulová. Nejmenší pak v obci Černá Voda. Výhoda Černé Vody spočívá v existenci Rychlebských stezek, kde jsou celoroční zaměstnanci a v době provozu stezek (duben–říjen). Navýšení úrovně nezaměstnanosti během roku 2020–2021 je způsobeno koronavirovou pandemií.

Výrazným problémem je špatná dostupnost regionu. Do okresu Jeseník lze dojet nákladní dopravou pouze přes Červenohorské sedlo. Klimatické podmínky přejezd značně ztěžují, v zimních měsících je sedlo často uzavřeno a přejezd není možný.

Do Žulové a Dolních Skorošic se se lze dostat po silnici první třídy, ale je nutný přejezd přes Vápennou Pomezí, kde je přejezd v zimních měsících opět velmi problematický. Do Horních Skorošic a Černé Vody se lze dostat po silnicích druhé a třetí třídy. V zimních měsících se tyto upravují až jako poslední. Proto se výrobní firmy stěhují více do vnitrozemí, kde nemusí tyto problémy řešit.

V současnosti buduje Olomoucké arcibiskupství novou pilu ve Vápenné. Tato by měla přinést cca 80 pracovních míst, většinou dělnických profesí. Velká část pracujících obyvatel dojíždí za prací do okresního města Jeseníku, nebo do Javorníku (směr Polsko).

### 4.3 Komunální volby

#### Černá Voda

**Tabulka 12: Výsledky voleb – Obec Černá Voda 2014**

| Kandidátní listina |                                | Hlasy |       | Počet kandidátů | Přepočtené % platných hlasů | Počet mandátů |
|--------------------|--------------------------------|-------|-------|-----------------|-----------------------------|---------------|
| číslo              | název                          | abs.  | v %   |                 |                             |               |
| 1                  | HASIČI ČERNÁ VODA              | 504   | 19,45 | 9               | 19,45                       | 2             |
| 2                  | HASIČI A NEZ. KANDIDÁTI Č.VODA | 404   | 15,59 | 9               | 15,59                       | 1             |
| 3                  | SNK. Černá Voda                | 829   | 32,00 | 9               | 31,99                       | 3             |
| 4                  | Ano ženám                      | 366   | 14,13 | 9               | 14,12                       | 1             |
| 5                  | SNK pro rozvoj obce            | 488   | 18,83 | 9               | 18,83                       | 2             |

Zdroj: [www.volby.cz](http://www.volby.cz)

**Tabulka 13: Výsledky voleb – Obec Černá Voda 2018**

| Kandidátní listina |                     | Hlasy |       | Počet kandidátů | Přepočtené % platných hlasů | Počet mandátů |
|--------------------|---------------------|-------|-------|-----------------|-----------------------------|---------------|
| číslo              | název               | abs.  | v %   |                 |                             |               |
| 1                  | SNK pro rozvoj obce | 530   | 25,68 | 9               | 25,67                       | 2             |
| 2                  | HASIČI Černá Voda   | 664   | 32,17 | 9               | 32,17                       | 3             |
| 3                  | SNK Černá Voda      | 870   | 42,15 | 9               | 42,15                       | 4             |

Zdroj: [www.volby.cz](http://www.volby.cz)

V komunálních volbách 2014 kandidovalo pět sdružení nezávislých kandidátů, každé uskupení získalo nějaký mandát. V následujících komunálních volbách 2018 kandidovala jen tři uskupení a každé získalo mandát.

Starostou obce Černá Voda je Zdeněk Beťák. Je starostou už druhé volební období. V době svého prvního zvolení v komunálních volbách mu bylo 37 let. V obouvolebních obdobích (2014, 2018) získal nejvyšší počet preferenčních hlasů (data ČSÚ, Volby 2014, 2018).

## Skorošice

**Tabulka 14: Výsledky voleb – Obec Skorošice 2014**

| Kandidátní listina |                                   | Hlasy |       | Počet kandidátů | Přepočtené % platných hlasů | Počet mandátů |
|--------------------|-----------------------------------|-------|-------|-----------------|-----------------------------|---------------|
| číslo              | název                             | abs.  | v %   |                 |                             |               |
| 1                  | Nezávislí kandidáti Skorošice     | 1 990 | 43,98 | 15              | 43,97                       | 7             |
| 2                  | PRO KRÁSNOU OBEC                  | 1 690 | 37,35 | 15              | 37,34                       | 6             |
| 3                  | Komunistická strana Čech a Moravy | 845   | 18,67 | 15              | 18,67                       | 2             |

Zdroj: [www.volby.cz](http://www.volby.cz)

**Tabulka 15: Výsledky voleb – Obec Skorošice 2018**

| Kandidátní listina |                                     | Hlasy |       | Počet kandidátů | Přepočtené % platných hlasů | Počet mandátů |
|--------------------|-------------------------------------|-------|-------|-----------------|-----------------------------|---------------|
| číslo              | název                               | abs.  | v %   |                 |                             |               |
| 1                  | PRO KRÁSNOU OBEC                    | 1 857 | 41,58 | 15              | 41,58                       | 7             |
| 2                  | ZMĚNA 2018                          | 444   | 9,94  | 15              | 9,94                        | 1             |
| 3                  | Komunistická strana Čech a Moravy   | 534   | 11,96 | 15              | 11,95                       | 2             |
| 4                  | Nezávislí kandidáti Skorošice       | 915   | 20,49 | 15              | 20,48                       | 3             |
| 5                  | Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid. | 716   | 16,03 | 15              | 16,03                       | 2             |

Zdroj: [www.volby.cz](http://www.volby.cz)

Ve volebním období 2014 kandidovala dvě sdružení nezávislých kandidátů a jedna politická strana. Všichni získali v tomto období část mandátu. V tomto případě došlo ke spojení nezávislých kandidátů Pro krásnou obec a komunistů a sdružení s nejvíce hlasy Nezávislí kandidáti Skorošice sice získalo nejvyšší počet hlasů, ale nezískalo mandát starosty. Starosta kandidoval za SNK Pro krásnou obec, které skončilo ve volbách jako druhé, starosta získal druhý nejvyšší počet preferenčních hlasů a bylo to jeho poslední období ve funkci starosty. Ve volebním období 2018 došlo k rozdělení jednoho sdružení nezávislých kandidátů na dvě SNK a jednu politickou stranu. Cílem bylo rozdrobit

voličskou základnu získat co nejvíce hlasů a možnost starostenského postu. Rozdělení nic nepřineslo. Došlo k rozdrobení hlasů, ale pouze u rozděleného sdružení. Sdružení nazávislých kandidátů Pro krásnou obec získalo nejvyšší počet mandátů a starosta vyšel z této strany s nejvyšším počtem preferenčních hlasů. Nutno říci, že po volbách nedochází k žádným problémům a žádné opoziční jednání, ani bojkot není patrný. Zastupitelé jsou obyvatelé malé obce a vzájemně se znají, snaží se pracovat pro obec a dle slov starosty k žádným sporům ani třenicím nedochází (data ČSÚ, Volby 2014, 2018).

Skorošice jsou poměrně velkou raritou. Jejím starostou byl František Kadlec od chvíle prvních voleb po odtržení od Žulové, tedy od roku 1990 až do roku 2014, svou činnost jako starosta ukončil v 68 letech. Předem oznámil, že už nebude dále usilovat o starostovskou funkci. Stále je aktivním členem zastupitelstva a radním obce.

Současným starostou je Vladimír Solodujev. V době svého zvolení mu bylo 46 let. Ve volbách získal nejvyšší počet preferenčních hlasů (data ČSÚ, Volby 2018).

## Žulová

**Tabulka 16: Výsledky voleb – Obec Žulová 2014**

| Kandidátní listina |                                    | Hlasy |       | Počet kandidátů | Přepočtené % platných hlasů | Počet mandátů |
|--------------------|------------------------------------|-------|-------|-----------------|-----------------------------|---------------|
| číslo              | název                              | abs.  | v %   |                 |                             |               |
| 1                  | "ROVNOST OBČANŮ"                   | 728   | 9,69  | 15              | 9,69                        | 1             |
| 2                  | Česká strana sociálně demokratická | 856   | 11,40 | 15              | 11,39                       | 2             |
| 3                  | Úsvit přímé demokracie             | 52    | 0,69  | 1               | 10,38                       | 0             |
| 4                  | PRO OBČANY                         | 1 393 | 18,54 | 15              | 18,54                       | 3             |
| 5                  | Za prosp., rozv. města, spok. obč. | 1 564 | 20,82 | 15              | 20,82                       | 3             |
| 6                  | Komunistická str. Čech a Moravy    | 1 583 | 21,07 | 15              | 21,07                       | 3             |
| 7                  | "Hasiči Žulová"                    | 1 336 | 17,78 | 15              | 17,78                       | 3             |

Zdroj: [www.volby.cz](http://www.volby.cz)

**Tabulka 17: Výsledky voleb – Obec Žulová 2018**

| Kandidátní listina |                                    | Hlasy |       | Počet kandidátů | Přepočtené % platných hlasů | Počet mandátů |
|--------------------|------------------------------------|-------|-------|-----------------|-----------------------------|---------------|
| číslo              | název                              | abs.  | v %   |                 |                             |               |
| 1                  | HASIČI TOMÍKOVICE                  | 331   | 4,89  | 10              | 7,34                        | 0             |
| 2                  | Za prosperitu, rozvoj města        | 1 876 | 27,74 | 15              | 27,73                       | 5             |
| 3                  | Žulová - město pro všechny         | 716   | 10,59 | 15              | 10,58                       | 2             |
| 4                  | Pro občany                         | 1 147 | 16,96 | 15              | 16,95                       | 3             |
| 5                  | Komunistická str. Čech a Moravy    | 646   | 9,55  | 15              | 9,55                        | 1             |
| 6                  | Česká strana sociálně demokratická | 420   | 6,21  | 14              | 6,65                        | 1             |
| 7                  | Rovnost občanů                     | 561   | 8,29  | 15              | 8,29                        | 1             |
| 8                  | Hasiči Žulová                      | 1 067 | 15,77 | 15              | 15,77                       | 2             |

Zdroj: [www.volby.cz](http://www.volby.cz)

Ve volebním období 2014 kandidovala v Žulové tři SNK, tři politické strany a jedno zájmové sdružení. Komunistická strana Čech a Moravy kandiduje v každém volebním období a pokaždé si své voliče najde. Jedná se ale spíše o tradici. Představitelé této strany kandidují už několik volebních období a v současné době jsou už důchodového věku. Strana ČSSD vždy získá jeden mandát, pokaždé ho získá stejná zastupitelka. Jde tady spíše o příslušnost zastupitelky ke straně než o to, jakou stranu zastupuje. Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

Zájmové sdružení Hasiči Žulová kandidují také již několik volebních období v řadě a pokaždé svůj mandát obhájí.

V následujících komunálních volbách 2018 byl průběh obdobný. Zvolené zastupitelstvo pracuje ve shodě a žádné koalice se nevytváří. I když se voleb účastní i politické strany, jejich zástupci neprosazují žádné politické zájmy.

Starostou obce Žulová je Radek Trst'an. Je starostou už druhé volební období a v době svého prvního v roce 2014 zvolení mu bylo 48 let. V obou volebních obdobích (2014, 2018) získal nejvyšší počet preferenčních hlasů. Žulová má jako jediná ze zkoumaných obcí i uvolněného místostarostu. Je jím Pavel Jehlička. I on je ve své funkci druhé volební období. Při svém prvním zvolení měl 47 let. V obou volebních obdobích (2014, 2018) získal druhý nejvyšší počet preferenčních hlasů (data ČSÚ, Volby 2014, 2018).



Ve všech obcích došlo v posledních komunálních volbách ke zvolení starosty ve věku méně než 50 let. V Černé Vodě méně než čtyřicet. Obyvatelé postupně mění své uvažování a uvědomují si nutnost starosty aktivního, který využívá všech možností informačních technologií, už nestačí jen veřejné osvětlení, vyvezená popelnice, obchod a hospoda. Obyvatelé na malé obci, kde na obecním úřadě pracuje 7 lidí včetně starosty jsou si vědomi, že obec nemá peníze na rozhazování a placení za poradenské služby. Od mladšího starosty je tak očekáváno, že se bude orientovat v možnostech čerpání dotací, bude se věnovat školství, kultuře, spolkům, seniorům, rozvoji obce ve všech směrech a využije všech možností. Jejich opětovné zvolení dokazuje, že jsou lidé spojeni s jejich prací.

## 4.4 Rozpočet a hospodaření obcí

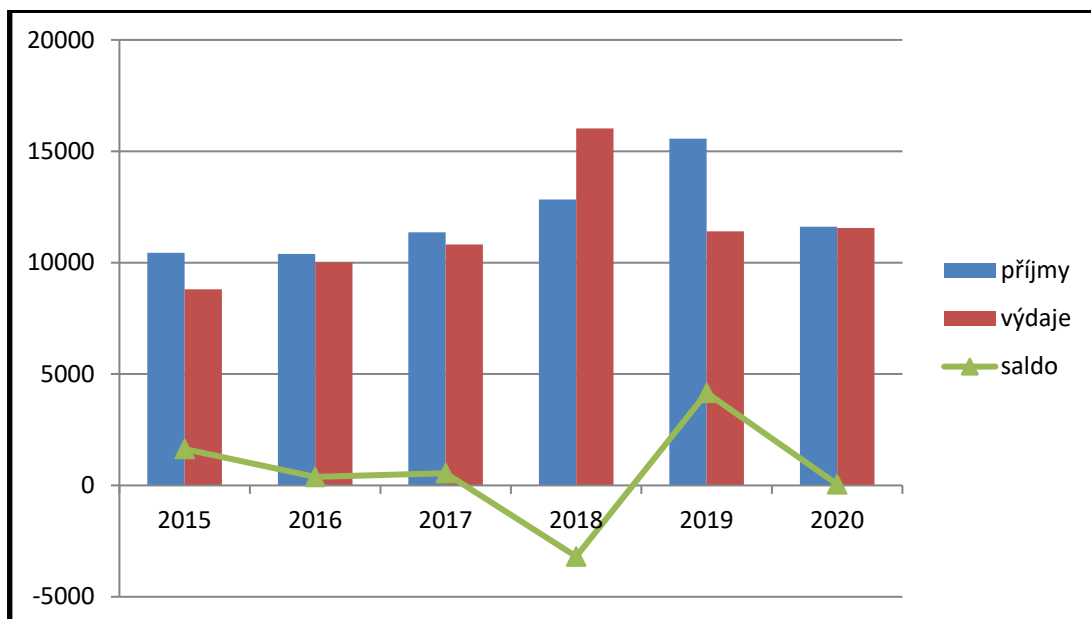
### 4.4.1 Hospodaření a rozhodování v obci Černá Voda

Tabulka 18: Rozpočet obce Černá Voda v letech 2015–2020 (uvedeno v tis. Kč)

| Rozpočet  |        | 2015  | 2016  | 2017  | 2018  | 2019  | 2020  |
|-----------|--------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| schválený | Příjmy | 7460  | 7802  | 8362  | 10435 | 9517  | 9725  |
|           | Výdaje | 8251  | 11252 | 12632 | 15235 | 13439 | 13995 |
|           | Saldo  | -791  | -3450 | -4270 | -4800 | -3922 | -4270 |
| skutečný  | Příjmy | 10440 | 10394 | 11365 | 12833 | 15566 | 11611 |
|           | Výdaje | 8806  | 10014 | 10814 | 16024 | 11407 | 11560 |
|           | saldo  | 1634  | 380   | 551   | -3191 | 4160  | 52    |

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

**Graf 5: Rozpočet obce Černá Voda v letech 2015–2020**



Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

Obec schvaluje každoročně vyrovnaný rozpočet. Zároveň se snaží vytvářet si finanční rezervu. Do projektů vstupuje, pouze je - li na něj alespoň 75 % dotace. V roce 2018 došlo k nárůstu výdajů v souvislosti s projekty Rekonstrukce kaple v Roklinách, Pořízení komunální techniky pro potřeby obce a vybudování workoutového hřiště.

Obec vlastní 23 bytů. Byty jsou pronajímány dlouhodobě, nájemníci se příliš nemění. Obec chce zahájit výstavbu v jednom z obecních objektů. Má zde být 14 bytů různých velikostí. Předpokládaná cena je ale 20 mil. Pro obec by to byla velká zátěž. Potřebovali by dotaci ve výši 90 %. Zastupitelstvo se dohodlo, že nebude žádat o dotace na sociální byty. Touto cestou se dát obec nechce. Tyto dotace jsou sice podporovány, ale podle starosty jde o to pomoci místním mladým občanům, mladým rodinám. V případě sociálních bytů někomu pomohou a až se mu začne dařit bude muset sociální bydlení opustit. To je z jeho pohledu demotivující. Zastupitelé tedy čekají na vhodnou dotaci a zatím provádějí stavební práce sami svépomocí. Starosta má stanovenou pravomoc nakládat s peněžními prostředky bez nutnosti schválení zastupitelstvem pro tuto konkrétní stavbu až do výše 500.000,Kč. V tuto chvíli už obec proinvestovala cca 2 mil korun.

Obec má vlastní stavební pozemky. Jejich cena je pro místní obyvatelstvo velmi vysoká a mladé rodiny na ni nedosáhnou. Cena pozemků se pohybuje kolem 1000,Kč/m<sup>2</sup>. Tato cena je způsobena zvýšeným turistickým ruchem, spojeným s vybudováním Rychlebských stezek (o nich dále v textu). Zájem o parcely ze strany „měšťáků“ je velmi vysoký a jsou ochotni zaplatit klidně i vyšší částku. Obec prodej pozemků proto podmiňuje trvalým bydlištěm a snaží se tak zajistit, aby v nově postavených domech jejich majitelé zůstali a nebyli pouze rekreačními objekty. Zastupitelstvo pak prodejem pozemkům financuje výstavbu nových bytů. Pro srovnání plně zasiťovaný stavební pozemek v 15 km vzdálené obci stojí cca 150,Kč/m<sup>2</sup> (Rozhovor č.1).

### **Obecní úřad**

V obci Černá Voda je aktuálně (2021) 9 zastupitelů. Radu obec nemá, její funkci vykonává starosta obce. Zastupitelstvo se schází 4x ročně nebo podle potřeby. V období 2014 – 2018 bylo svoláno 28 zasedání zastupitelstva obce. Jednou měsíčně se zastupitelé schází na pracovních schůzkách. Tato setkání jsou neformální. Zastupitelé se schází každé první pondělí v měsíci, případně je starosta ještě obvolá. Dle slov starosty se většinou domluví na aktuálních věcech, rozdají si úkoly, předají informace. Z těchto setkání se žádný písemný ani jiný záznam nepořizuje.

Obecní úřad má 5 zaměstnanců, dvě administrativní pracovnice a tři technické zaměstnance. V období květen až říjen využívají pracovníky z úřadu práce, VPP, počet záležitostí na rozpočtu obce, kolik si může dovolit dofinancovat k příspěvku od úřadu práce (Rozhovor č. 1).

### **Rozhodování**

Starosta obce řeší všechny problémy obce sám. Starosta je na telefonu 24 hodin denně a velmi často se pohybuje v prostorách obce a kontroluje, zda všechno funguje. Občané ho oslovují při náhodných setkáních nebo si ho najdou na obci. Dle jeho slov nemá omezené hodiny pro veřejnost, ale je tu pro lidi 24 hodin denně. Na druhou stranu to není tak, že by se nemohl pohnout z obce na krok. Dle jeho slov je v této době jedno, odkud zavolá a zorganizuje práci jde to z kanceláře i z dovolené. Snaží se maximálně využívat možností informačních technologií.

Zastupitelstvo při svém jednání postupuje rozumně a vždy se dohodne. Vzhledem k pravidelným pracovním schůzkám jsou zastupitelé s projednávanými věcmi seznámeni a všechny námítky a připomínky jsou většinou už předem vyřešeny. Dle slov starosty není žádné politikaření a rozpory mezi zastupiteli a spolupráce funguje na 100%. Všichni chápou omezený rozpočet a že se s tím nedá nic moc vymyslet. Starosta má zastupitelstvem stanovený finanční limit pro nákupy bez nutnosti schválení zastupitelstvem až do výše 150.000, Kč. Na zastupitelstvo chodí aktivně max 5 osob. Často se řeší i věci mimo program.

Občané se zapojují konstruktivně, někdy jen jako věční stěžovatelé. Vzhledem k počtu obyvatel do dvou dnů všichni vědí, co se na zastupitelstvu řešilo a co se dohodlo (Rozhovor č. 1).

### **Rozhodování o investicích**

Nejčastější podněty k investicím přicházejí od starosty dle jeho slov 95%, 4% od zastupitelů a 1% od obyvatelů, to ale ústně. Dle starosty malé obce plánují investice dopředu, plánuje je celé zastupitelstvo, na návrh starosty. Obec nemá žádné odbory ani odbor plánování investic. Vše se odvíjí od aktuálních potřeb obce a právě vyhlášených dotačních výzev. Dotačních titulů je hodně, ale je nutné se vždy seznámit řádně s podmínkami dotace a výší spoluúčasti obce. Pokud není dotace alespoň ve výši 75%, tak do toho obec nejde. Obec si každoročně odsouhlasí 3 - 4 investice, ale předem si je vědoma, že všechny nebudou realizovány a ani s tím nepočítá, protože se zrovna nenajde vhodná dotační výzva a obec by na všechny neměla ani peníze. Starosta chce být připravený na víc možností a případně projekt napasovat na konkrétní výzvu. Každoročně realizuje 1 maximálně 2 projekty.

Příkladem projektu, který nejde realizovat je nákup auta pro JDH. Ti jsou zařazeni jako malý sbor kategorie 5 a pro tyto jednotky dotace na vybevení nejsou. Obec koupila použitý vůz pro hasiče sama a financovala ho z vlastních zdrojů. Stejně tak nákup tranzitního auta za 250.000,-Kč (Rozhovor č. 1).

### **Zpracování investice**

Jednodušší investice, krajské, si starosta zpracovává sám. V případě větších investic spolupracuje obec s externími firmami, využívá jejich služeb opakovaně. V případě, že jde

o investici, kterou prověřené firmy neřeší, poradí se starosta s okolními starosty, zda má někdo nějaké zkušenosti. Dalším ukazatelem je úspěšnost zpracovaných projektů (Rozhovor č.1).

### **Místní spolky a sdružení**

Spoková činnost v obci funguje velmi dobře. Hlavními spolky jsou hasiči, fotbalisté a klub důchodců. Obec se snaží všechny spolky finančně podporovat a zajišťuje jim vše nezbytné pro jejich činnost. Např. klub důchodců má k dispozici bezplatně třídu v prostorách druhého stupně základní školy. Dle slov starosty by bez spolků nebyl v obci téměř žádný společenský a kulturní život. Spolky pořádají pravidelné akce jako jsou ples, zábava, fotbalové zápasy a turnaje, zájezdy seniorů apod. (Rozhovor č.1).

### **Spolupráce s jinými obcemi**

Obec je členem Mikroregionu Žulovsko, Sdružení měst a obcí Jesenicka a Euroregionu Praděd. Způsob této spolupráce bude popsán dále v samostatné kapitole.

Obec spolupracuje i s jinými obcemi. Nejčastěji s obcí Žulová a Skorošice. Starosta i zastupitelé navštěvují nejen místní akce, ale i kulturní a sportovní akce v okolních obcích. Vztahy s okolními starosty a zastupiteli hodnotí starosta jako přátelské. Kulturní a společenské akce poskytují starostům příležitost setkávat se neformálně. Při těchto příležitostech řeší možnosti neformální spolupráce (Rozhovor č. 1).

### **Politika**

Starosta chce v příštích komunálních volbách (2022 – 2026) opět kandidovat do zastupitelstva a poté se ucházet o post starosty obce. Práce pro obec ho baví a je rád, když se mu daří pracovat i s malým rozpočtem, obec nezadlužit, naopak i něco vybudovat (Rozhovor č. 1).

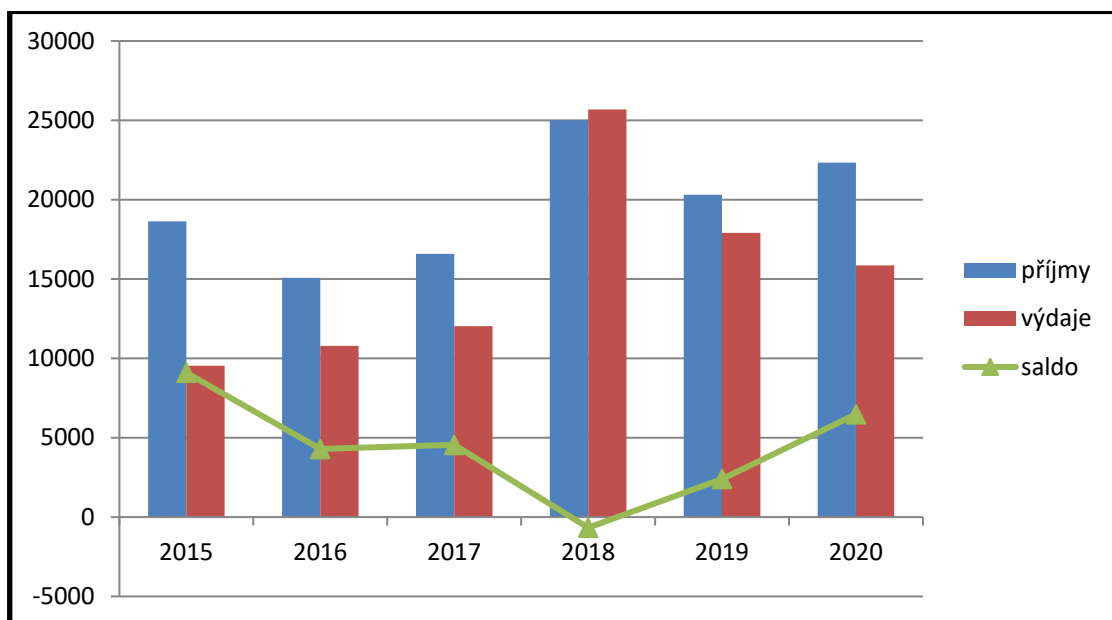
#### 4.4.2 Hospodaření a rozhodování v obci Skorošice

Tabulka 19: Rozpočet obce Skorošice v letech 2015 – 2020 (uvedeno v tis. Kč)

| Rozpočet  |        | 2015  | 2016  | 2017   | 2018   | 2019   | 2020   |
|-----------|--------|-------|-------|--------|--------|--------|--------|
| schválený | Příjmy | 16017 | 12626 | 12940  | 14636  | 21000  | 19281  |
|           | Výdaje | 16553 | 21893 | 26139  | 27836  | 37863  | 38694  |
|           | Saldo  | -537  | -9267 | -13199 | -13199 | -16863 | -19413 |
| skutečný  | Příjmy | 18634 | 15076 | 16584  | 25015  | 20312  | 22343  |
|           | Výdaje | 9537  | 10788 | 12033  | 25683  | 17914  | 15862  |
|           | saldo  | 9097  | 4288  | 4551   | -669   | 2398   | 6480   |

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

Graf 6: Rozpočet obce Skorošice v letech 2015–2020



Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

Hospodaření obce Skorošice je velmi dobré, až na výjimku v roce 2018 byl rozpočet vždy ve svém výsledku přebytkový. Obec si vytváří poměrně velkou finanční rezervu. Obec investuje pravidelně, z velké části svůj majetek zhodnocuje a opravuje.

V roce 2018 obec dokončovala realizaci projektu Výstavba kanalizace v místní části Nýznerov. Celková částka na realizaci projektu byla 9,935 mil korun. Z dotací získala obec 6,327 mil korun, zbytek dofinancovala obec z vlastních zdrojů.

Obec připravuje další dotační projekty, ale s ohledem na možnosti obce. Dle slov starosty jsou největší výdaje spojeny s údržbou a výstavbou obecních komunikací.

Obec vlastní 20 obecních bytů. Nájemci jsou dlouhodobí a bezproblémoví. Nájem z obecních bytů tak obci zajišťuje pohodlný pravidelný příjem. Obec by chtěla vybudovat

další bytovce jednotky ve volných obecních prostorách. Obec má vlastní stavební pozemky, které chystá k prodeji. Zájem je o ně velký a starosta zmiňuje, že poptávka převyšuje nabídku. Výstavbu nových bytů a domů zastupitelstvo nepodceňuje a počítá s investicemi do budoucna. Tímto způsobem chce udržet v obci mladé lidi, kteří by v obci rádi zůstali (Rozhovor č. 2).

### **Obecní úřad Skorošice**

V obci Skorošice je aktuálně (2021) 15 zastupitelů a 5 radních. Zastupitelstvo se schází 4x ročně, podle potřeby může i častěji, ale většinou není potřeba. V obci je uvolněný starosta, ostatní členové zastupitelstva jsou neuvolnění. Zastupitelstvo na svém ustavujícím zasedání zvolilo i finanční a kontrolní výbor. Oba jsou tříčlenné, vždy předseda a dva členové.

Obecní úřad má osm zaměstnanců, je to ekonomka, 3 referenti, ostatní jsou technicko-hospodářští pracovníci (údržbář, traktorista, knihovnice). Obec nemá tajemníka, jeden z referentů plní jeho funkci a je pravou rukou starosty (Rozhovor č. 2).

### **Rozhodování**

Vzhledem k tomu, že jde o malou obec s malým počtem obyvatel, funguje to tak, že lidé něco potřebují, tak zajdou na obec nebo zavolají starostovi. Je zde vidět specifikum malých obcí, každý zná každého. Starosta v tomto směru uvedl, že je v úřadě sedm dní v týdnu. Lidé ho oslovují nejen v úřadě, ale i na ulici, procházce, ve školce, ve škole, v obchodě, v hospodě. Většinou si vzpomenou, že něco potřebují, když starostu uvidí, tak to rovnou řeší. Úřední hodiny na malé obci nefungují.

Jednoduché záležitosti řeší starosta většinou hned, případně deleguje na někoho ze zaměstnanců - referentů obce. I v těchto jednoduchých záležitostech ale musí rozhodnout starosta. Jestli záležitost deleguje, jestli je akutní a pošle tam zaměstnance hned, nebo to udělají příležitostně, až bude cesta kolem, nebo se musí věc nejdříve projednat a pak se bude řešit.

Jednání zastupitelstva předchází jednání v radě. Na jednání rady se radní dohodnou bez problémů a podle starosty k žádným sporům nedochází. Při jednání zastupitelstva dochází většinou ke shodě, je zde jasná vůle se dohodnout bez hádek a konfliktů a žádná vyhrocená jednání tedy neprobíhají. Jedná se klidnou diskuzi s rozumnými argumenty. Zastupitelstvo schválí každý rok plán na příští období a stanoví si, co je potřeba v rámci

možností obce. V každém se počítá s nějakými projekty, jejich realizace záleží na vypsaných dotačních výzvách a ne vždy jsou projekty realizovány.

Na jednání zastupitelstva docházejí obyvatelé obce jen v malé míře, většinou v rozmezí 5–10 obyvatel. Někteří chodí pravidelně, jiní jen kvůli konkrétnímu projednávanému tématu, mladší obyvatelé spíše ze zvědavosti. V rámci diskuze přednáší i obyvatelé své připomínky a návrhy. Pokud to jde, starosta na dotazy hned odpoví. Pokud toto není možné, starosta věc přezkoumá a odpoví buď osobně, nebo písemně (Rozhovor č. 2).

### **Rozhodování o investicích**

Nejčastější impulzy k investičním návrhům přicházejí od starosty, sám to hodnotí tak 98%. Někdy jsou návrhy od zastupitelů, někdy přichází impulzy i od občanů. Příkladem návrhu od občanů je vybudování nových parkovacích míst u bytovek. Obyvatel bytovky při náhodném setkání oslovil starostu, že už není kde parkovat, ať s tím něco dělá. Starosta obhlédl situaci, zjistil, jak velký problém parkování způsobuje a následně zahájil proces výstavby nových parkovacích míst.

Dalším příkladem je zakoupení štípačky na dřevo. S tímto nápadem přišel starosta. Obec má ve svém vlastnictví poměrně velké množství lesů. Smluvně má obec zajištěno kácení a prořezávku lesa, které provádí místní podnikatel. Následně se dřevo doveze na místní pozemky k tomuto účelu vyčleněné. Dřevo se nařeže na špalky a štípačkou naštípá. Dřevo je pak prodáváno místním obyvatelům za cenu, které je o málo vyšší, než byly náklady na výrobu štípaného dříví. Starosta tak reaguje na potřeby obyvatel, kdy mladší ročníky jezdí za prací a nemají čas a starší už nemají zase sílu. Primárně se uspokojí zájem o dřevo u místních obyvatel, v případě přebytku se prodá do sousedních obcí, tam už s přírážkou. O tuto službu je mezi obyvateli velký zájem. Zájemci volají přímo starostovi nebo zajdou na podatelnu, kde se zaregistrují. Podle starosty se obyvatelé zapisují mezi zájemce o dřevo většinou hned po novém roce, když jdou příležitostně na obec třeba platit popelnice. Obec zatím vždy uspokojila zájem žadatelů. Obec využívá možností VPP, a pokud mají obyvatelé zájem, tak jim dřevo i složí.

Obec potřebovala provést údržbu a opravy ve školce. Starosta rozhodl, že by obec mohla využít svých vlastních zaměstnanců. Všichni THP jsou řemeslně zruční (dva jsou zedníci) malování a menší stavební úpravy zvládli bez problémů. Náklady na materiál



na tyto úpravy byli 350.000,-. Zastupitelstvo nemělo problém s tím, že budou práce provedeny svépomocí. Nedostatku šikovných řemeslníků jsou si všichni vědomi. Podle slov starosty ušetřili. Pokud by si najali stavební a malířskou firmu, náklady by byly jednou takové. Pokud by to řešili nějakým projektem, byl by náklad na projekt, trvalo by to kdoví jak dlouho, takhle to bylo vyřešeno rychle a tak jak si to představovali. A náklady na platy zaměstnanců by měla obec stejné. Obec tedy nečeká jen na dotace a snaží se šetřit problémy svépomocí, i když jde o větší částku.

Při jednání o větších investicích starosta připraví podklady k investici. Zásadní je při předkládání na radě a následně na zastupitelstvu: proč tento projekt dělat, kolik to bude stát, dostaneme na to dotace, jak dlouho to bude trvat. Vedení obce nechce zatěžovat rozpočet obce příliš a vždy se počítá s finanční rezervou, kterou chce mít obec na účtech (Rozhovor č. 2).

### **Zpracování investice**

V případě zpracování investice, pokud se jedná o žádosti na kraj, tzv. krajské dotace, tyto jsou opakované a starosta je zpracovává sám. Pokud jde o větší akci, administrativa je poměrně náročná a proto se využívají externí agentury. Obec už má nějaké zkušenosti s agenturami a jejich služeb tedy využívá opakovaně s ohledem na zaměření dotace. Nejčastěji je o regionální agenturu Střední Morava. Zpracuje celý projekt, včetně výběrového řízení. Obec je s její prací velmi spokojena (Rozhovor č. 2).

### **Místní spolky a sdružení**

V obci působí dvě sdružení dobrovolných hasičů. Jedno přímo ve Skorošicích, druhé v osadě Nýznerov. Původně byla jen jedna jednotka, ale kvůli sporům se jednotka rozdělila. Pro obec je to jednodušší, než aby řešila spory mezi jednotkou obecní a osadní. Jednotka v Nýznerově má i dětskou jednotku a vychovává mladé nástupce i pro obec Skorošice. Dalším podporovaným spolkem je TJ Skorošice, oddíl fotbalistů, stolní tenis, šachisti a klub důchodců. Obec finančně podporuje v rámci svých možností všechna sdružení a spolky.

Spolky s obcí aktivně spolupracují při kulturním rozvoji obce. Každá pořádá své vlastní akce pro občany. Některé jsou již tradiční a obec je podporuje v rámci svých možností. Např. sponzoruje první cenu apod. Klub důchodců pořádá Vánoční akce pro děti

(ruční výroba ozdob, pečení perníčků), Soutěž o nejlepší domácí chleba a bûček, Nejlepší úroda (dýně, jablka, rajčata). Šachisti pořádají každoroční turnaj. Fotbalisti také turnaj dětí a dospělých.

Obec organizuje letní kulturní akci Skorošice sobě. Těto akci předcházela akce Mikroregionu Źulovsko - Skorošická olympiáda, která byla pořádána v rámci regionálního rozvoje a podpory kulturních tradic několik v několika předchozích letech. Obec Mikroregionu už dále pokračovat v tradici nechtěly, Skorošice proto navázali na tuto tradici.

Všechny spolky aktivně zdarma pomáhají při organizaci této akce. Obec se rozhodla, že při pořádání vlastních kulturních akcí nebude umožňovat možnost stánkového prodeje občerstvení subjektům z jiných obcí, pokud budou schopni si toto zajistit sami (Rozhovor č. 2).

### **Spolupráce s jinými obcemi**

Obec je členem Mikroregionu Źulovsko, Sdružení měst a obcí Jesenicka a Euroregionu Praděd. Způsob této spolupráce bude popsán dále v samostatné kapitole.

Obec spolupracuje i s jinými obcemi. Nejčastěji s obcí Źulová, Černá Voda a Vápenná. Starostové se setkávají nejen v rámci uvedených DSO, ale i příležitostně jindy. Starosta hodnotí vztahy s okolními starosty jako přátelské. Pokud je nějaká kulturní akce v okolních obcích (ples, letní festival apod.) starosta je většinou navštívuje. Při této příležitosti se setkává i se zastupiteli okolních obcí, s obyvateli, známými. Díky blízkosti obcí, společnému školství se starostové znají se spoustou lidí. Starosta čerpá inspiraci pro možné vlastní akce. Mezi obcemi probíhá i spolupráce na přátelské úrovni. Obce si vzájemně půjčují zařízení pro pořádání akcí jen tak na dobré slovo bez úplaty za půjčení, což svědčí o velmi dobrých vztazích starostů (Rozhovor č. 2).

### **Politika**

Starostu práce baví a je spokojený s výsledky snažení celého zastupitelstva. V příštích komunálních volbách (2022 – 2026) chce kandovat do zastupitelstva a poté se opět ucházet o post starosty. Má hodně plánů a jeho největší prioritou je udržet v chodu místní školku a základní školu (Rozhovor č. 2).

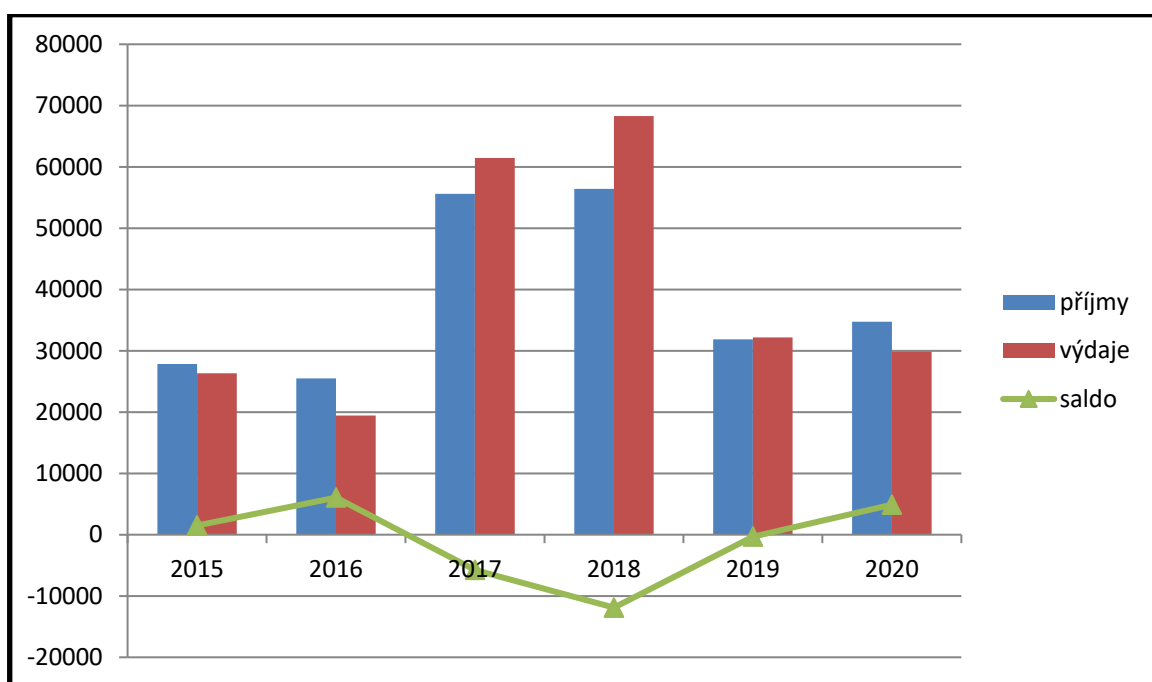
#### 4.4.3 Hospodaření a rozhodování v obci Žulová

Tabulka 20: Rozpočet obce Žulová v letech 2015 – 2020 (uvedeno v tis. Kč).

| Rozpočet  |        | 2015  | 2016  | 2017   | 2018   | 2019   | 2020  |
|-----------|--------|-------|-------|--------|--------|--------|-------|
| schválený | Příjmy | 17662 | 16637 | 18284  | 45268  | 23100  | 25000 |
|           | Výdaje | 25550 | 26095 | 52200  | 80000  | 42255  | 33117 |
|           | Saldo  | -7888 | -9458 | -33916 | -34732 | -19153 | -8117 |
| skutečný  | Příjmy | 27839 | 25499 | 55693  | 56409  | 31856  | 34749 |
|           | Výdaje | 26328 | 19447 | 61442  | 68303  | 32174  | 29857 |
|           | saldo  | 1511  | 6051  | -5749  | -11894 | -318   | 4891  |

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

Graf 7: Rozpočet obce Žulová v letech 2015–2020



Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

Z dlouhodobého pohledu hospodaří obec s vyrovnaným, někde lehce přebytkovým rozpočtem. V roce 2014 začala obec realizovat výstavbu tlakové splaškové kanalizace. Projekt byl dlouhodobou záležitostí. Byl předjednaný a schválen už roce 2010. Další jednání a realizace začala až s příchodem nového vedení obce. V roce 2014 se začalo s projektem stavby, v roce 2016 se samotnou stavbou. Ta byla ukončena a slavnostně předána na podzim 2018. Celkové náklady během let dosáhly výše 80 mil bez DPH. Obec získala dotaci z MŽP ČR ve výši 49,3 mil a dotaci 3 mil z Olomouckého kraje. Zbytek financovala obec sama. Část obec financovala přímo z vlastních zdrojů a část formou úvěru

od Komerční banky. Úvěr byl ve výši 22 mil korun a obec splácí 2 mil ročně, s úrokovou sazkou 0,18. Tato stavba byla náročná pro celou obec, došlo k rozkopání celé obce. Kamenné - žulové podloží výkopové práce neusnadnilo. Starosta je podle svých slov rád, že se mu podařilo stavbu po tak dlouhé době dokončit. Jde o největší investiční stavbu v obci.

Jedním z posledních projektů byla „Revitalizace zahrady MŠ Žulová“. Starosta ji měl v plánu už nějakou dobu. Celkové náklady na revitalizaci byly 577 tisíc korun. Získaná dotace od SF ŽP ČR byla ve výši 490,5 tisíc korun, zbývající částku doplatila obec ze svých zdrojů. Projekt byl zahájen v říjnu 2019 a ukončen v srpnu 2020.

Na příští roky má obec v plánu několik projektů, má je připraveny a čeká jen na vhodnou dotační výzvu, např. Oprava sociálního zařízení v ZŠ Žulová, Sociální bydlení, Nová lesnická technika apod.

Obec vlastní bezmála 100 bytů. S nájemníky, až na malé výjimky, problémy nemá a příjem z nájmu zaručuje obci stabilní příjem. Občas se stane, že někdo dluží za nájem, ale vždy se to vyřeší splátkovým kalendářem. Zastupitelé vychází nájemcům vstříc, a pokud je někdo v nouzi a o splátkový kalendář požádá, vyhoví mu. Dluhy vzniklé užíváním jsou spíše dlouhodobého rázu a starosta je označil za nedobytné pohledávky. Obec má 16 stavebních pozemků. V současné době probíhá úprava příjezdových komunikací a zasíťování tak, aby byly pozemky připravené k prodeji. O pozemky je velký zájem a starosta se nebojí, že by se neprodaly. Obec má připravený projekt na výstavbu sociálních bytů, pro tento účel koupila prostory bývalého hotelu Vesmír umístěného na náměstí. Obec koupí tohoto objektu chtěla předejít tomu, aby objekt buď chátral, nebo se stal nástrojem pro obchodníky s chudobou. Vznikne zde 9 garsoniér a 3 byty s upořádáním 2+1. O tyto byty je zájem už teď a starosta sám říká, že se ho často dotazují, kdy už to bude hotové. S realizací by obec chtěla začít už v letošním roce (Rozhovor č. 3).

### **Obecní úřad**

V obci Žulová je aktuálně (2021) 15 zastupitelů a 5 radních. Zastupitelstvo se schází 4x ročně nebo podle potřeby. V obci je uvolněný starosta a místostarosta. Ostatní členové zastupitelstva jsou neuvolnění. Zastupitelstvo na svém ustavujícím zasedání zvolilo i finanční a kontrolní výbor. Oba jsou tříčlenné, vždy předseda a dva členové.

Obecní úřad má sedm zaměstnanců na obci (ekonomka, 3x referentka, knihovnice, uklízečka) a tři technicko-hospodářské pracovníky. Starosta se stará o finanční stránku obce, místostarosta o stránku provozní (Rozhovor č. 3).

## **Rozhodování**

V obci to funguje většinou tak, že když někdo něco potřebuje, zajde na obec a svůj problém řeší se starostou nebo místostarostou. Druhou možností je, že starostovi zavolá. Podle starosty je normální, že mu obyvatelé volají kterýkoliv den, v denní či noční hodině, klidně ve dvě ráno. Stejně jako v ostatních obcích ho lidé oslovují na ulici, v obchodě, na hřišti, kde ho potkají. Je to výraznější u obyvatel starších ročníků, kteří chtějí často poradit, jak řešit něco na úřadech, kde sehnat kominíka, vyvézt větve ze zahrady, postěžovat si na hluk od sousedů. Starosta řeší věci důležité i obyčejné drobnosti. Úřední hodiny má dle svých 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.

Provozní záležitosti většinou deleguje na místostarostu, ten mu zpětně jen oznámí výsledek. Místostarosta většinou vyhodnotí problém, případně zajede na místo problému a podle jeho stavu rozhodne, jak ho řešit. Obec má tři zaměstnance, kteří jsou všichni manuálně zruční a se spoustou problémů si poradí sami bez nutnosti povolávat specializovanou firmu. Obec má smlouvu s místními podnikateli v oboru elektro a v oboru vodoinstalace. Pokud jak bylo výše zmíněno obec má cca 100 bytů a jejich provoz a údržba vyžadují značné nasazení. O byty, jejich provoz a údržbu se stará místostarosta bez nutnosti volat starostovi kvůli každé menší opravě. Tyto místostarosta řeší sám, starostu pouze následně informuje. Dle starostových slov jsou sehraný tým a plně si důvěřují

Rozhodovací jednání probíhají nejdříve v radě, kde se věc projedná a radní k ní vyjádří svá stanoviska. Starosta radní většinou o dané věci předem informuje. Jednání rady probíhají v klidu a zatím vždy se radní dohodli, ke sporům nebo hádkám nedochází. Před jednáním v zastupitelstvu starosta zašle zastupitelům informace o věcech, které budou projednávány, případně jim zavolá. Při samotném jednání se zasedání zastupitelstva řídí stanoveným programem. Na každém zasedání zastupitelstva je diskuze, kde nejdříve vznášejí dotazy zastupitelé, potom občané. Většinou se jedná o banality, které se dají řešit i mimo zasedání. Zatím se nestalo, že by zastupitelstvo smetlo návrh ze stolu. Na zasedání zastupitelstva chodí kolem 5 obyvatel, většinou jedni a ti samí. Výjimkou bylo

zastupitelstvo, kdy se jednalo o tlakové splaškové kanalizaci. Zastupitelstvo každoročně schvaluje investiční plán, který se odvíjí od strategie rozvoje obce (Rozhovor č. 3).

### **Rozhodování o investicích**

Většinou podněty k investicím přicházejí od starosty dle jeho slov 95 %, od místostarosty 5 %. Investice projednává zastupitelstvo obce. Každý rok si obec stanoví, co by chtěla vybudovat a v jakém časovém horizontu. Velké investice se plánují dlouho dopředu a záleží na dočasných možnostech a výzvách. Investiční nápady přicházejí i během roku, pokud je výhodná výzva, zastupitelé se tomu nebrání. Obec má 5–6 projektů předpřipravených v šuplíku a čeká jen na vhodnou dotační výzvu.

Starosta představí zastupitelstvu, co je cílem projektu, proč by se měl dělat, co to bude stát a co to obci přinese. Investic je podle slov starosty potřeba hodně. Nejde jen o nové věci, ale hodně i o údržbu a renovaci majetku obce. Nejčastěji jde o údržbu bytů. Zastupitelé pracují ve shodě a jsou si vědomi potřeby investic.

Výraznou investicí byla už výše zmíněná kanalizace. Při jejím opakovaném projednávání se účastnilo zasedání velké množství obyvatelstva a ne všichni byli kanalizací nadšeni. Vzhledem k přístupu k ekologii a životnímu prostředí byla nová kanalizace nutností. Bohužel ne všichni byli touto myšlenkou nadšeni. Cena vodného a stočného byla 25 Kč a nová kanalizace ho zvýší, což se obyvatelům nelíbilo. Na druhou stranu nebylo možné mít u každého domu septik a vodu z přepadu, či trativody svádět zdarma do kanalizace nebo potoka. První jednání proběhlo v roce 2010 a kanalizace byla dokončena v roce 2018. Předchozí starosta projekt zahájil, nechal zpracovat projekt a ten pak ležel až do roku 2014 v šuplíku, ať si s tím poradí budoucí starosta. Stejně tak nebyly předem připraveny žádné možné projekty. Starosta se při převzetí úřadu rozhodoval, zda v projektu pokračovat. Starosta si pozjišťoval platnou legislativu ohledně vodohospodářství a následně věc projednal na radě a poté zastupitelstvu. Projekt byl realizován i přesto, že zatížil na dlouhou dobu obecní rozpočet.

Obec má své vlastní zaměstnance a je proto schopna některé investice realizovat sama. Jde o ty, které financuje zcela sama. Obec má vlastní nákladní automobil a traktor. Prikoupila ohrnovač a lžici a v zimních měsících obec upravovala sama místní komunikace, ušetřila tak za využívání služeb externí firmy. Stejně tak obec zakoupila sněžnou frézu

a zvládala tak upravit chodníku sama, rychleji bez využití dalších pracovních sil např z úřadu práce VPP (Rozhovor č. 3).

### **Zpracování investice**

Měkké projekty, například z olomouckého kraje, si starosta zpracovává sám. U větších investic obec využívá externí firmy. Využívají firem prověřených, většinou těch, které už někdy využili a byli spokojeni. Rozhoduje i cena, kdy by měla být podle starosty kvalitní práce za rozumnou cenu. Starosta se obrací i na okolní starosty, jestli někdo z nich nemá zkušenosti s určitou externí firmou, případně si nechá někoho doporučit (Rozhovor č. 3).

### **Místní spolky a sdružení**

V obci působí 7 místních spolků a sdružení. Město sponzoruje z rozpočtu obce všechny spolky na základě jejich žádosti. Jde o fotbalisty, šipkaře, tenisty, klub karate, klub seniorů, Tomíkovický klub žen, a SDH Žulová a SDH Tomíkovice. Obě jednotky SDH pomáhají při přípravě a průběhu kulturních a sportovních akcí města. Zároveň, ale ve své práci pomáhají při požárech, dopravních nehodách., povodních. Sami hasiči organizují každoročně Svůj vlastní Hasičský ples a Hasičskou soutěž spojenou s kácením máje. Fotbalový klub se aktivně věnuje přípravě mladých fotbalistů od předškolního věku, dorostu. Klub pořádá každoroční Vánoční turnaj v tělocvičně ZŠ Žulová. Velmi aktivní jsou všechna zájmová sdružení a zastupitelstvo si spolupráci pochvaluje.

SDH Žulová vytvořila ve volbách své vlastní SNK s Názvem Hasiči Žulová. Toto sdružení získalo poměrně velkou podporu od svých členů, rodinných příslušníků a přátel. Tři kandidáti získali svůj mandát, dva jsou zastupiteli a jedna hasička je radní města. Při rozhodování a řízení obce pracují v souladu se zastupitelstvem. Spíše dávají pozor, aby nebyl žádný spolek při spolupráci obcí protěžován (Rozhovor č. 3).

### **Spolupráce s jinými obcemi**

Obec je členem Mikroregionu Žulovsko, Sdružení měst a obcí Jesenicka a Euroregionu Praděd. Způsob této spolupráce bude popsán dále v samostatné kapitole.

Obec spolupracuje i s jinými obcemi. Nejčastěji s obcí Skorošice, Černá Voda a Vápenná. Se Skorošicemi asi nejvíce. Vazby vzniklé během připojení obce jsou stále

znatelné a někteří starousedlíci stále berou Skorošice jako součást Žulové. Starostové se setkávají na jednáních DSO i mimo ně. Je dobrým zvykem, že pokud je kulturní akce v blízké obci, s kterou je spolupráce více rozšířena, vždy se jí starosta nebo místostarosta zúčastní. Dle slov starosty to není problém. Na akcích se setkává neformálně se starosty, zastupiteli a známými z okolních obcí. Utužují se tím dobré vztahy, čerpají nápady, získávají se tím kontakty na řemeslníky. Jak už bylo výše řečeno každá obec něco vlastní, některé venkovní sety, jiná aparaturu, další třeba štípačku. Obce si věci navzájem půjčují bez smluvního ujednání jen tak na dobré slovo (Rozhovor č. 3).

### **Politika**

V příštím volebním období (tj. 2022–2026) chce starosta opět kandovat v komunálních volbách. Bude se ucházet o post starosty. Jeho práce ho baví, rád za sebou vidí výsledky a je spokojený, že se mu daří i velké projekty (Rozhovor č. 3).

## **4.5 Mikroregion Žulovsko**



Mikroregion Žulovsko (dále jen MŽ) tvoří 8 obcí ležících v Žulovské pahorkatině, okolo říčky Vidnávky a těsné blízkosti Rychlebských hor. Členy MŽ jsou obce Černá Voda, Kobylá nad Vidnávkou, Skorošice, Stará Červená Voda, Vápenná, Velká Kraš, Vidnava a Žulová. Pouze Vidnava a Žulová mají historicky přiznaný status města. Tyto obce spolupracovali již dříve před rokem 1989. Vytvoření dobrovolného svazku obcí tak bylo přirozeným vývojem spolupráce.

Mikroregion Žulovsko byl založen dne 15.10.2003 ustavující Smlouvou o vytvoření dobrovolného svazku obcí: Svazek obcí Mikroregionu Žulovska. „Předmětem činnosti svazku obcí je spolupráce mezi obcemi, vzájemně koordinovaný postup při zajišťování společných zájmů obcí Mikroregionu Žulovska, a to ve všech oblastech, zejména však v oblasti dotační politiky státu a Evropské unie, zaměstnanosti, vzdělanosti,



ochrany životního prostředí, podpory rozvoje malého a středního podnikání, cestovního ruchu aj.“ Sídlem svazku je obec Skorošice.

Orgány svazku jsou členská schůze, předseda a místopředseda, Revizní komise. Členská schůze je nejvyšším orgánem svazku, každý z členů bude zastupován jednou osobou – starostou a každý má při rozhodování jeden hlas. Členská schůze schvaluje a upravuje stanovy svazku, volí předsedu a místopředsedu svazku, rozhoduje o akcích svazku, stanovuje výši příspěvku obcí, apod. Předseda svazku je statutárním orgánem, jedná navenek jménem svazku, podepisuje jeho jménem dokumenty. Místopředseda zastupuje místostarostu při jeho nepřítomnosti, jeho pravomoci jsou dále upraveny stanovami. Revizní komise je tříčlenná, dohlíží na celkovou činnost svazku, na práce starosty a místostarosty. Současným starostou je František Kadlec, bývalý starosta a současný radní obce Skorošice.

Členské obce odvádějí spolku roční příspěvek stanovený podle počtu obyvatel. Současná výše příspěvku je 50Kč/obyv. Dalšími příjmy obcí jsou dary, dotace, příspěvky třetích stran, apod.

Mikroregion Žulovsko uzavřelo Smlouvu o partnerské spolupráci s polskou obcí Skoroszyce. Smlouva byla uzavřena na základě dlouholetých partnerských kontaktů a má posilovat spolupráci v oblastech kultury, sportu, turistického ruchu, rekreace, propagace, osvěty a společných programů s využitím dotačních programů. Cílem spolupráce má být i rozvíjení vazeb mezi obyvateli. „Mikroregion Žulovsko a Obec Skoroszyce považují vzájemné partnerské vztahy jako svůj přínos k vytváření a upevňování demokratických zásad soužití v budoucí sjednocené Evropě.“

Počet členů mikroregionu se od jeho založení nezměnil (webové stránky MŽ).

Rozloha MŽ je 18 116 ha, to je asi 25 % rozlohy okresu Jeseník. Od okresního města Jeseníku je vzdálen přibližně 20 kilometrů, od krajského města Olomouc 110 kilometrů.

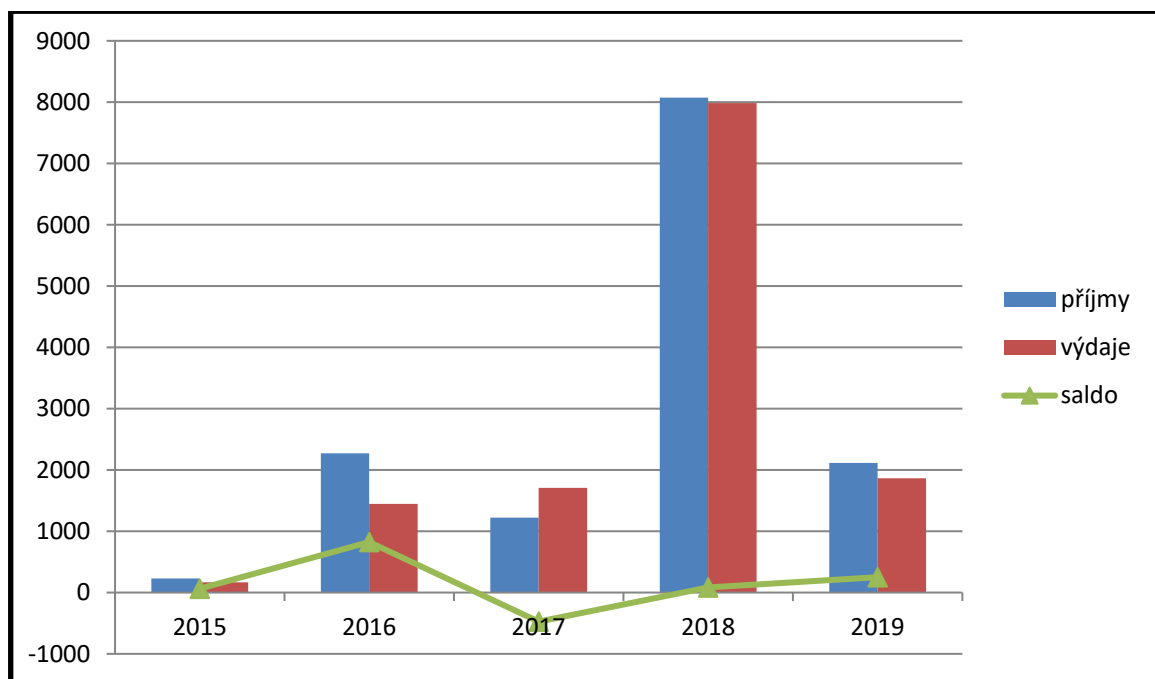
#### 4.5.1 Hospodaření a rozhodování

**Tabulka 21: Rozpočet svazku obcí Mikroregionu Žulovska v letech 2015 – 2020 (uvedeno v tis. Kč).**

| Rozpočet  |        | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
|-----------|--------|------|------|------|------|------|
| schválený | Příjmy | 213  | 585  | 1792 | 1848 | 1728 |
|           | Výdaje | 213  | 792  | 1792 | 1848 | 1928 |
|           | Saldo  | 0    | -206 | 0    | 0    | -200 |
| skutečný  | Příjmy | 229  | 2271 | 1233 | 8073 | 2114 |
|           | Výdaje | 167  | 1447 | 1707 | 7985 | 1864 |
|           | saldo  | 62   | 824  | -474 | 83   | 250  |

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

**Graf 8: Rozpočet svazku obcí Mikroregionu Žulovska v letech 2015–2020**



Zdroj: Vlastní zpracování dle dat monitor.statnipokladna.cz

Mikroregion má vyrovnaný rozpočet a až na rok 2017 je rozpočet přebytkový a jsou tvořeny rezervy. Navýšení příjmů i výdajů v roce 2018 bylo způsobeno realizací projektu v odpadovém hospodářství, nákup kompostérů pro členské obce.

Mikroregion se snaží reagovat na aktuální problémy regionu a zároveň podporovat jeho rozvoj. Podmínky v jednotlivých obcích jsou podobné. Lepší postavení mají obce Žulová a Vápenná. Je v nich lepší dopravní dostupnost, prochází jimi silnice I. třídy,

je v nich funkční železniční doprava. V obou těchto obcích je škola prvního i druhého stupně, obě obce mají bytovou výstavbu z let před 1989 (panelové domy) ve větším množství, v Žulové je funkční zdravotní středisko. Přesto se všechny obce potýkají se stejnými problémy. Nedostatek finančních prostředků, vysídlování regionu, odliv podnikatelů, pracovních příležitostí, nedostatečná úroveň zdravotní péče. Tyto problémy a jejich řešení je součástí jednání Mikroregionu Žulovsko.

### **Rozhodování**

Starostové si na setkáních předávají své zkušenosti s investicemi, dotacemi, nápady. Starostové přicházejí s vlastními nápady. Starostové se dohodnou, zda je to přínosné pro všechny obce. Následně přednesou nápad ve svých domovských obcích a projednají věc na zastupitelstvu. Všechny nápady byly vždy odsouhlaseny (Rozhovor č. 1).

#### **4.5.2 Projekty MŽ**

V roce 1997 a následně v roce 2009 byl celý jesenický okres zasažen povodněmi. Došlo k poškození koryt potoků i řeky Vidnávky, k jejich vylití a velkým škodám a bohužel i k úmrtím. Postiženy byly všechny obce MŽ. Koryta potoků i řeky Vidnávky byla opravena a zpevněna. Mikroregion uskutečnil ve snaze ochránit obyvatelstvo projekt Protipovodňová opatření Mikroregionu Žulovsko.

### **Projekty vodstvo**

Název projektu: *Protipovodňová opatření Mikroregionu Žulovsko*

Termín realizace: od 1.2.2014 do 30.6.2014 (příprava probíhala od roku 2011)

Celkové náklady: 15 192 433 Kč

Poskytovatel dotace: 85% EU (FS)

5% SFZP

10% členské obce

Popis projektu: V rámci projektu došlo k vybudování varovného a vyzumívacího protipovodňového systému v obcích mikroregionu. Dále byl zpracován digitální povodňový plán, který byl napojen na digitální plán ČR a Povodňový informační systém POVIS.

Název projektu: *Návrh systému integrované protipovadňové prevence a prevence proti suchu na území Mikroregionu Žulovsko*

Termín realizace: od 1.12.2015 do 31.5.2016

Celkové náklady: 440 486 Kč

Poskytovatel dotace: 100% členské obce

Popis projektu: V rámci tohoto projektu byla vytvořena studie odtokových poměrů na území všech členských obcí tj. na rozloze 18 119 ha. Region prošel povodněmi, ale i obdobím extrémního sucha. Studie navrhuje opatření k ochraně krajiny a akumulaci vody pro případ sucha i povodní. Doporučuje najít prostory ve strukturách krajiny a pomocí jednoduchých stavebních úprav vodu zadržovat, aby nedocházelo k povodňovým škodám (webové stránky MŽ).

### **Projekty v odpadovém hospodářství**

Název projektu: *Zavedení separace biologických odpadů v regionu Žulovsko*

Termín realizace: od 8.10.2013 do 31.12.2013

Celkové náklady: 1 256 606 Kč

Poskytovatel dotace: 85% EU (FS)

5% SFZP

10% členské obce

Popis projektu: V rámci projektu bylo zakoupeny nádoby na vytríděný biologický odpad. Ten bude následně zpracován na kompostárně SMOJ v Jeseníku. Bylo zakoupeno 1150 ks nádob o objemu 120l a 71 ks nádob o objemu 1100l.

Název projektu: *Předcházení vzniku biologicky rozložitelných odpadů*

Termín realizace: od 9.5.2018 do 15.5.2018

Celkové náklady: 6 314 900 Kč

Poskytovatel dotace: 85% EU (FS)

15% členské obce

Popis projektu: S tímto projektem přišel starosta obce Žulová. Zjistil, že pokud by chtěl kompostéry pro svou obec, podmínkou je dodebrání alespoň 500 kusů. Oslovil starosty okolních obcí na jednání mikroregionu. Všechny obce souhlasili s tímto projektem

souhlasily. V rámci projektu bylo pořízeno 635 ks kompostérů o objemu 1400l a 325 ks kompostérů o objemu 2000l. Dále byl v rámci tohoto projektu pořízen štěpkovač určený ke zpracování ořezů veřejné zeleně při každoroční údržbě. Štěpkovač je uložen v obci Skoroščice a členské obce sho využívají dle vlastní potřeby. Díky tomu projektu byla snížena produkce bioodpadů o 893 tun ročně (webové stránky MŽ).

#### 4.5.3 **Budoucnost Mikroregionu Žulovsko**

Mikroregion pro své budoucí určení fungování vytvořil Strategii rozvoje Mikroregionu Žulovsko 2021 – 2031. V této strategii hodnotí nejprve podmínky mikroregionu, svou činnost, projekty a jejich úspěšnost a stanovuje zároveň vize a cíle regionu do dalšího desetiletí. Navrhuje způsoby, jak těchto cílů dosáhnout.

K naplnění své vize si stanovil mikroregion tři strategické cíle:

1. Vysoká kvalita života
2. Stabilizace a rozvoj lidského potenciálu
3. Obnova a rozvoj venkovského prostředí

Strategie reflektuje aktuální problémy regionu a stanovuje si cíle, které mají zlepšit postavení regionu ve všech jeho úrovních (Strategie Mikroregionu Žulovsko).

Starosta obce Žulová Radek Trstřan hodnotí spolupráci obcí v rámci Mikroregionu Žulovsko jako přínosnou. Členské obce jsou malé a samostatně na některé dotace nedosáhnou, společně pak ano. Kladně hodnotí projekt zakoupení kompostérů, kdy podmínkou bylo odebrání alespoň 500 kusů kompostérů a všechny tyto kompostéry rozdat občanům na základě smlouvy o výpůjčce. Žádná obec by toto samostatně nevyužila. Byl pořádán zájezd do Rakouska v rámci exkurze kolem odpadového hospodářství a zkušenosti rakouských kolegů v rámci jejich spolupráce s ostatními obcemi. Spolupráce v rámci SMOJ a Euroregionu Praděd je hlavně v možnosti čerpání dotací – vždy je potřeba smlouva o spolupráci při žádosti o dotace. V rámci spolupráce s PL pak je zde snazší spolupráce např. při budování příhraniční cyklostezky apod. Na závěr rozhovoru pan Trstřan zhodnotil spolupráci takto „Jelikož převážná část obcí je velmi malá, počtem obyvatel nejsou schopni některé projekty realizovat sami. Členství umožňuje čerpání dotací na společné projekty a hlavně jde o setkání s kolegy z ostatních obcí a zástupci jiných sousedních zemí, případ dobré praxe a výměna zkušeností“ (Rozhovor č. 3).

Starostou obce Skorošice je Vladislav Solodujev. Spolupráce je podle něj výhodná z důvodu možnosti společného řešení problémů a společných projektů. Za nejpřínosnější hodnotí projekty Domov je základ a Domov je základ II na pomoc lidem, kteří přišli o bydlení nebo spadli do dluhů. Obec Skorošice byla velmi solně zasažena při povodních, došlo k velkým škodám na majetku. Starosta kladně hodnotí protipovodňové hlásiče i následná opatření a projekty pro zabrzžování vody v krajině. Starostou obce Skorošice je pan Vladislav Solodujev. Spolupráce je podle něj výhodná z důvodu možnosti společného řešení problémů a společných projektů. Za nejpřínosnější hodnotí projekty Domov je základ a Domov je základ II na pomoc lidem, kteří přišli o bydlení nebo spadli do dluhů. Obec Skorošice byla velmi solně zasažena při povodních, došlo k velkým škodám na majetku. Starosta kladně hodnotí protipovodňové hlásiče i následná opatření a projekty pro zabrzžování vody v krajině (Rozhovor č. 1).

Starostou obce Černá Voda je Zdeněk Beťák. Starosta hodnotí spolupráci obcí kladně, důležitá je podle něj výměna informací a zkušeností. S jinými obcemi obec samostatně nespolupracuje. S ostatními mikroregiony spolupracuje se všemi. Kladně hodnotí tyto projekty: bezdrátové připojení, protipovodňové hlásiče, společné výběrové řízení na svoz odpadu, pořízení kompostérů, pořízení nádob na bioodpad a sociální projekt Domov je základ (Rozhovor č. 2).

## 5 Shrnutí

Na základě získaných dat a rozhovorů se starosty budou v této části porovnány rozdíly v přístupech starostů a obecního řízení ke hospodaření obce, financování, rozhodování a investicím.

### Socioekonomické ukazatele

Ve všech zkoumaných obcích dochází každoročně k úbytku obyvatel. Na vině je primárně odloučenost regionu a jeho špatná dostupnost. Spolu s těmito znaky přichází úbytek investorů, odchod stávajících firem blíže k centru. S problému regionu souvisí i vysoká nezaměstnanost v obcích. Ve všech obcích je v zimních měsících vždy nezaměstnanost vyšší. Způsobuje to úbytek sezónních prací. Tento úbytek je nejvýraznější v obci Černá Voda, kde jsou Rychlebské stezky (cyklostezky), které jsou v provozu v měsících duben–říjen.

### Volby

Ve všech zkoumaných obcích kandidují primárně sdružení nezávislých kandidátů. Většinou jde o uskupení, která již svým názvem ukazují zájem o obecní prospěch např. SNK pro rozvoj obce (obec Černá Voda), Pro krásnou obec (Skorošice), Za prosperitu, rozvoj města (Žulová). Politické strany kandidovaly ve zkoumaných obdobích v obcích Skorošice a Žulová. V těchto stranách jsou voleni zastupitelé spíše z důvodu svých osobních předností než kvůli své politické příslušnosti. Pro povolební jednání lze použít zjištění ze studie Jüptnera, která říká, že pro tvorbu koalic lze použít principi „každý s každým“, který je buď naprosto volný nebo se odvíjí od mimopolitických záležitostí (2004, s. 99). Zastupitelstva v obcích pracují ve shodě a na jednáních dojdou vždy ke shodě.

Starostové obcí Černá Voda a Žulová jsou ve své funkci druhé volební období, starosta obce Skorošice první. Všichni starostové získali ve volbách nejvyšší počet preferenčních hlasů. Všichni stejně uvádějí, že jsou v práci bez omezení každý den včetně sobot a nedělí. Svě práci věnují maximum a v příštích volbách chtějí kandidovat a ucházet se opět o post starosty. Starosta obce Žulová uvedl, že pokud svůj mandát obhájí, bude jeho poslední.

## **Hospodaření**

Všechny obce schvalují svůj rozpočet jako vyrovnaný. K výrazným výkyvům v rozpočtu dochází pouze z důvodu větších investičních akcí. U Skorošic a Žulové to byla stavba kanalizace. U Žulové tato stavba trvala bezmála 10 let a konečné náklady dosáhly výše 80 mil korun, což je v podmínkách malé obce s průměrnými příjmy okolo 25 mil korun dosti velkou zátěží. Všechny obce vlastní obecní byty, kde mají vyřešeny nájemní smlouvy tak, aby mohli s pravidelnými příjmy z nájmu bytů v rozpočtu počítat. Všechny obce nejvíce zatěžují opravy a údržby místních komunikací a údržba nemovitého majetku ve vlastnictví obce (kulturní zařízení, hřiště, obecní budovy apod.). Všechny obce vlastní stavební pozemky o který je velký zájem. V obci Černá Voda kvůli zvýšenému turistickému ruchu dosahují ceny pozemků několikanásobných hodnot ve srovnání s okolními obcemi. Zastupitelstvo obce nechce, aby se z obce stala pouze rekreační oblast a prodej pozemku podmiňuje trvalým bydliště v obci. Přesto by raději prodalo pozemky místním obyvatelům než „přespolním.“

## **Obecní úřad**

Pouze v obci Žulová je kromě starosty i muvolněný místostarosta. Žulová má jako jediná matriční úřad. V okolních obcích má starosta vždy nějakého referenta, který plní funkci tajemníka. Kromě administrativních zaměstnanců mají všechny zkoumané obce technicko – hospodářské zaměstnance. starostové shodně uvádějí, že jejich zaměstnáním ušetří. Tito THP jsou řemeslně zruční a zvládnou drobné práce, opravy, zimní i letní údržbu komunikací a veřejných prostor apod. Obce tak nemusí na činnost zajišťovat smluvně s externí firmou a mohou to řešit svépomocí.

## **Rozhodování**

Hlavní osobou při rozhodování je ve všech obcích starosta a potvrzuje tak výše uvedená teoretická zjištění o výrazném postavení starosty v podmínkách malé obce. Starostové řeší menší záležitosti sami, nebo problém delegují na někoho z podřízených. Obyvatelé si starostu najdou a očekávají, že se jejich věci bude věnovat co nejdříve, ideálně hned.

Zde jsou v rozhodování rozdíly, ale z autorova pohledu jde spíše o technické záležitosti. V Černé Vodě jsou pravidelná pracovní předjednání, kde zastupitelé řeší



provozní záležitosti a předem se dohodnou o čem bude jednat příští zastupitelstvo, případně si rozdělí práci, kterou je třeba zajistit nebo udělat a daný zastupitel má k němu prostředky. V Černé Vodě není vzhledem k počtu zastupitelů rada. V obci Skorošice a Žulová probíhá jednání podobně. Jednání rady a následně jednání zastupitelstva. V Žulové jsou zastupitelé většinou informováni starostou o problematice budoucího jednání zastupitelstva. Shodně starostové uvádějí, že účast veřejnosti na jednáních zastupitelstva není velká. Většinou je rádech jednotek. Někdy přicházejí občané na zastupitelstvo se svými návrhy nebo požadavky, většinou je to ale zcela mimo program.

### **Rozhodování o investicích**

Ve všech zkoumaných obcích pichází podněty k investicím primárně od starosty. Všechny obce mají stanovený plán investic a časový horizont. Všichni shodně uvádějí, že mají předpřipravené projekty dopředu „v šuplíku“ a čekají jen an vhodnou dotační výzvu, případně projek upraví a na výzvu ho napasují. Obce se snaží možnosti dotací maximálně využívat. Pro Černou Vodu je minimální požadovaná výše dotace 75%, pokud je nižší počkají a projekt realizují později nebo hopřizpůsobí jiné dotační výzvě. ve všech obcích je postup stejný, starostové představí možnosti projektu, přínos pro obec, finanční náklad a možnou výši dotace. Zastupitelstvo zatím vždy došlo ke shodě ve všech obcích. Je to tím, že projekty jsou připraveny dopředu, zastupitelé už o nich dříve jednali a souhlasili s nimi. Pokud je něco mimo plán, řeší se hlavně finanční zátěž, aby obec udržela svou finanční rezervu. Všechny obce každý rok plánují 5–6 investičních projektů, počítají však s úspěšným řešením max 2–3 projektů.

### **Zpracování investic**

Krajské dotace si starostové zpracovávají sami, pro zpracování větších projektů využívají externích firem. Volí často ověřené firmy se kterými mají zkušenosti a vědí, že vyřídí projekt kompletně a ke spokojenosti všech zúčastněných stran. Starostové využívají doporučení svých kolegů, kteří byli s prací externích firem spokojeni.

### **Místní spolky a sdružení**

Všechny obce podporují zájmová sdružení a spolky v obci. Tyto s nimi spolupracují při kulturní a sportovní činnosti v obci. Sami pořádají kulturní a sportovní

akce. V Černé Vodě a v Žulové kandidovala zájmová sdružení hasičů, v obou získali jejich zástupci zastupitelský mandát. Jak uvádí ve své studii Čopík a kol. (2017, s.491 – 493), členové zastupitelstva, kteří jsou zároveň členy zájmových sdružení sledují hlavně prospěch a finanční podporu pro své sdružení.

### **Spolupráce s jinými obcemi**

Všechny obce jsou členem Mikroregionu Žulovsko, Sdružení měst a obcí Jesneicka a Euroregionu Praděd. Mimo tato členství se představitelé obcí spolupracují neformálně. Nejčastěji jde o meziobecní výpomoc a spolupráci při kulturních akcích (zapůjčení vybavení), sportovních akcích (účast na turnajích), úklidu komunikací apod. Starostové se ve svém volném čase účastní akcí v okolních obcích, setkávají se s představiteli obcí v neformální rovině. Mnohdy tímto způsobem získají užitečné kontakty a informace. Často jsou na akce zváni jako čestní hosté. Všichni starostové to vnímají jako součást své práce a není to pro ně problém.

### **Mikroregion Žulovsko**

Zkoumané obce jsou členy dobrovolného svazku obcí Mikroregion Žulovsko. Hospodaření obce je vyrovnané. Hlavním příjmem jsou příspěvky členských obcí. Ačkoliv MŽ sdružuje osm obcí, některé obce mají spíše pasivní přístup. MŽ plní funkci spíše poradní a koordinační. Přesto je spolupráce starosty kladně hodnocena. Realizované projekty jsou vždy pro obec přínosné a obec sama by si je ze svých zdrojů nemohla dovolit. Výhodou je podle starostů hlavně setkávání představitelů obce, kde si starostové vyměňují své zkušenosti a poznatky. MŽ má pro příští období 2021–2031 zpracovanou Strategii rozvoje, která stanovuje vize a cíle regionu.

## 6 Závěr

Práce zkoumala proces řízení a rozhodování v prostředí malé obce. Zvolené obce Černá Voda, Skorošice, Žulová se řadí k malým obcím s počtem obyvatel do 2000. Obce jsou typickým příkladem obcí v odloučeném regionu, jehož hlavním znakem jsou špatná dostupnost, vysoká míra nezaměstnanosti, zhoršené socioekonomické podmínky. Dochází zde k úbytku obyvatel, odchodu investorů a zvýšení nezaměstnanosti, špatná dostupnost lékařské péče, úbytek dětí ve školách.

Obce vykazují z větší části shodné znaky v rozhodování i v přístupu k řízení obce. Nejvýraznějším shodným znakem je dominantní postavení starosty při řízení obce. Vzhledem k velikosti obcí je starosta politikem, ekonomem, manažerem., poradcem, administrativní silou. Nejlepší postavení má starosta obce Žulové, která je ze zkoumaných obcí největší. Obec Žulová má uvolněného místostarostu a starosta tak může přenést určitou část obecní agendy na něj. Vytvořili tak funkční organizační strukturu, kde starosta je zástupce pro věci finanční a místostarosta je zástupcem pro věci provozní. Přesto je jeho pozice v obci nejvytíženější. Starosta obce Černá Voda, kde je 9 zastupitelů, plní i funkci rady. Zatím co starosta obce Žulová má tolik práce, že si nestihá vybrat dovolenou, starosta obce Černá Voda je schopen řídit obec i na dálku za pomoci dostupných technologií.

Ve všech obcích je starosta osobou, která přichází s návrhy k investicím a to v 95% - 98%. Starostové návrh na investice připraví a přednesou ho na jednání. V Černé Vodě probíhají pravidelné schůzky zastupitelů na neoficiální předjednáních, v ostatních obcích jsou zastupitelé informováni předem většinou telefonicky nebo emailem. Jednání rady i zastupitelstva probíhá ve shodě. Všechny zkoumané obce mají omezený rozpočet a investice jsou podmíněny financováním pomocí dotací. Pokud se nepodaří dotaci získat, obce projekt nerealizují. Projekt nejčastěji uloží a následně jej použijí při vhodně vypsání výzvě. Při investicích obce vždy rozhodují tak, aby měli dostatečnou finanční rezervu. Finanční rezervou kryjí obce nepředvídatelné náklady.

Vzhledem k náročné administraci při zpracování projektové dokumentace, využívají všechny obce externích poradenských firem. Pouze menší dotace si starostové zpracovávají sami.

Politické spektrum v obcích je složeno převážně ze sdružení nezávislých kandidátů. Kandidující politické strany většinou získají jen mandát, který je vztažen na osobu konkrétního zastupitele, jeho politická příslušnost je vedlejší. V obcích úspěšně kandidují

i zájmová sdružení, která mají výraznou podporu svých členů a jejich rodinných příslušníků. I přesto, že zájmová sdružení prosazují prioritně své zájmy, zastupitelstva pracují ve shodě. Na zasedání zastupitelstva chodí jen omezené množství obyvatel, vzhledem k velikosti obce je projednání daných záležitostí věcí veřejnou a výsledky jednání jsou během několika dní známy celé obci. Zvolené zastupitelstvo pracuje pro obec a má vůli se dohodnout.

Místní spolky a zájmová sdružení jsou pro obce velmi užitečné. Obce je podporují v mezích svých možností. Spolky se často angažují přímo při řízení a rozhodování v obci. Zároveň jsou spolky v obcích nezastupitelnou součástí při jejím každodenním životě. Spolky a sdružení pořádají vlastní akce a bez nich a by kulturní a společenský život v obci často nebyl vůbec žádný. Obce při pořádání akcí na spolky spoléhají.

Obce spolu spolupracují ve na úrovni formální i neformální. Neformální spolupráce probíhá na úrovni společenského setkání při kulturních, sportovních a společenských akcích. V těchto případech je to většinou starosta, kdo investuje svůj volný čas a těchto akcí se účastní. tato setkání jsou přínosná z pohledu získávání kontaktů. Obce si často vypomáhají zapůjčením vybavení. Formální spolupráce probíhá v rámci dobrovolného svazku obcí Mikroregion Žulovsko. Svazek umožňuje obcím realizovat projekty větší finanční náročnosti nebo projekty, kde je podmínkou regionální dopad. Zároveň obce touto cestou řeší společné problémy. Ačkoliv je tato spolupráce starosty hodnocena kladně, jde spíše o koordinaci projektů, možnost setkávání, předávání si informací.

Závěrem lze říci, že jsou zkoumané obce schopny zajistit základní občanskou vybavenost, rozvoj obce i možnost kulturního vyžití pro obyvatele všech věkových kategorií.

## 7 Seznam použitých zdrojů

### Literatura

1. BALÍK, Stanislav, 2005. Metodologie výzkumu komunální politiky. In FIALA, P., STRMISKA, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. BRNO: CDK, 2005. ISBN 80-7325-074-8.
2. BALÍK, Stanislav, 2008. Okresy na severu. Komunální politika v okresech Šumperk a Jeseník v letech 1989 – 2006. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). ISBN 978-80-7325-174-1.
3. BALÍK, Stanislav, 2009. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Vyd. 1. Praha: Grada. Politologie. ISBN 978-80-247-2908-4.
4. BERNARD, Josef a kol., 2010. Endogenní rozvojové potenciály malých venkovských obcí a místní samospráva. Nakladatelství Sociologický ústav Praha AV ČR. ISBN 978-80-7330-187-3.
5. BERNARD, Josef a kol., 2011. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Nakladatelství SLON Praha. ISBN 978-80-7419-069-8.
6. BERNARD, Josef, 2012. Komunální politika malých obcí a její neformální aspekty. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra sociologie. 2012. 150 s. Vedoucí dizertační práce Doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.
7. ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan, 2010. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3061-5.
8. ČOPÍK, J., KOPŘIVA, R., ČMEJREK, J., 2019. Mayors as a variable in typologies of local governments: a case study of Czech Republic. Local Government Studies. DOI: 10.1080/03003930.2019.1699069.
9. GETIMIS, Panagiotis, HLEPAS, Nikos., 2006. Aspects of Leadership Styles: An Interaction of Context and Personalities. In The European Mayor, edited by H. Back, H. Heinelt, and A. Magnier, str. 177–199. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften.
10. JÚPTNER, Petr. 2004. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, s. 80 – 101.
11. PEKOVÁ, Jitka, 1997. Hospodaření obcí a rozpočet. Praha: CODEX Bohemia, s.r.o., ISBN 80-85963-34-5.

12. PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2007. Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe. Praha: Grada, ISBN 978-80-247-2097-5.
13. WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan a kol., 2008. Regionální rozvoj (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-699-0.

### **Internetové články**

GAVLASOVÁ, Iva. Formy spolupráce obcí. Deník veřejné správy [online]. 2008.

Dostupný na

<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6326681&ht=formy+spolupr%Elce+obc%ED>

KAMENÍČKOVÁ, Věra. Vylidňují se malé obce? 2020. Deník veřejné správy [online].

2020. Dostupný na <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6800268&ht=jesen%EDk>

PERLÍN, Radim. Typologie venkovského prostoru. Deník veřejné správy [online]. 2010.

Dostupný na <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6438321&ht=perl%EDn>

### **Legislativa**

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

Zákon 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do majetku obcí

Zákon 290/2002 Sb., o přechodu státního majetku na kraje nebo obce

### **Internetové zdroje**

[www.czso.cz](http://www.czso.cz)

Český statistický úřad

[www.dvs.cz](http://www.dvs.cz)

Deník veřejné správy

[www.ern.cz](http://www.ern.cz)

Euroregion Neisse – Nisa – Nysa

[www.euro.cz](http://www.euro.cz)

Zprávy ekonomika, věda, finance, byznys

[www.financnisprava.cz](http://www.financnisprava.cz)

Portál Finanční správy

[www.jesenik.org](http://www.jesenik.org)

Město Jeseník

|                                                                                  |                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| <a href="http://www.mestozulova.cz">www.mestozulova.cz</a>                       | Město Žulová                               |
| <a href="http://www.mmr.cz">www.mmr.cz</a>                                       | Ministerstvo pro místní rozvoj             |
| <a href="http://www.monitor.statnipokladna.cz">www.monitor.statnipokladna.cz</a> | Portál Ministerstva financí                |
| <a href="http://www.nsmascr.cz/">www.nsmascr.cz/</a>                             | Národní síť MAS                            |
| <a href="http://www.obeccernavoda.cz">www.obeccernavoda.cz</a>                   | Obec Černá Voda                            |
| <a href="http://www.olomouckscm.wgz.cz/">www.olomouckscm.wgz.cz/</a>             | KV KSČM                                    |
| <a href="http://www.rychlebskestezky.cz">www.rychlebskestezky.cz</a>             | Rychlebské stezky                          |
| <a href="http://www.skorosice.cz">www.skorosice.cz</a>                           | Obec Skorošice                             |
| <a href="http://www.uur.cz">www.uur.cz</a>                                       | Český úřad zeměměřičský a katastrální      |
| <a href="http://www.volby.cz">www.volby.cz</a>                                   | Volební server Českého statistického úřadu |
| <a href="http://www.webskoly.cz/zsskorosice">www.webskoly.cz/zsskorosice</a>     | ZŠ a MŠ Skorošice                          |
| <a href="http://www.zscernavoda..cz">www.zscernavoda..cz</a>                     | ZŠ a MŠ Černá Voda                         |
| <a href="http://www.zulovsko.cz">www.zulovsko.cz</a>                             | Mikroregion Žulovsko                       |

### **Rozhovory**

Rozhovor č. 1 se starostou obce Černá Voda, Zdeňkem Beťákem ze dne 18. 10. 2020 a 6. 1. 2021

Rozhovor č. 2 se starostou obce Skorošice, Vladimírem Solodujevem ze dne 19. 10. 2020 a 7. 1. 2021

Rozhovor č. 3 se starostou obce Žulová, Radkem Trstánem ze dne 20. 10. 2020 a 8. 1. 2021

## 8 Přílohy

### Příloha č. 1

#### Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma rozpočtového určení daní ke dni 1. 1. 2021

Obrázek 2: Mapa MAS v ČR

Obrázek 3: Mapa krajů a okresů České republiky

Obrázek 4: Mapa Mikroregionů k 1.1.2016

Obrázek 5: Mapa Euroregionů v České republice.

Obrázek 6: Schéma vztahu regionálního rozvoje a regionální politiky

Obrázek 7: Mapa ČR s výsečí okresu Jeseník

Obrázek 8: Mapa okresu Jeseník

#### Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v Černé Vodě v letech 1930–2021

Graf 2: počtu obyvatel ve Skorošicích v letech 1930–2021

Graf 3: Vývoj počtu obyvatel v Žulové v letech 1930–2021

Graf 4: Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých obcích a jejich srovnání s okresem Jeseník, Olomouckým krajem a Českou republikou

Graf 5: Rozpočet obce Černá Voda v letech 2015–2020

Graf 6: Rozpočet obce Skorošice v letech 2015–2020

Graf 7: Rozpočet obce Žulová v letech 2015–2020

Graf 8: Rozpočet svazku obcí Mikroregionu Žulovska v letech 2015–2020

#### Seznam tabulek

Tabulka 1: Velikostní skupiny obcí podle počtu obyvatel a počtu obcí

Tabulka 2: Počet zastupitelů obce podle počtu obyvatel

Tabulka 3: Typologie starostů

Tabulka 4: Hospodaření obce - schéma běžného rozpočtu

Tabulka 5: Hospodaření obce – schéma kapitálového rozpočtu

Tabulka 6: Možnosti právní spolupráce obcí

Tabulka 7: Statistické údaje okresů Olomouckého kraje k 1. 1. 2020

Tabulka 8: Vývoj počtu obyvatel v Černé Vodě v letech 1930 – 2021



Tabulka 9: Vývoj počtu obyvatel ve Skorošicích v letech 1930 – 2019

Tabulka 10: Vývoj počtu obyvatel v Žulové v letech 1930 – 2019

Tabulka 11: Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých obcích a jejich srovnání s okresem Jeseník, Olomouckým krajem a Českou republikou

Tabulka 12: Výsledky voleb – Obec Černá Voda 2014

Tabulka 13: Výsledky voleb – Obec Černá Voda 2018

Tabulka 14: Výsledky voleb – Obec Skorošice 2014

Tabulka 15: Výsledky voleb – Obec Skorošice 2018

Tabulka 16: Výsledky voleb – Obec Žulová 2014

Tabulka 17: Výsledky voleb – Obec Žulová 2018

Tabulka 18: Rozpočet obce Černá Voda v letech 2015 – 2020 (uvedeno v tis. Kč).

Tabulka 19: Rozpočet obce Skorošice v letech 2015 – 2020 (uvedeno v tis. Kč)

Tabulka 20: Rozpočet obce Žulová v letech 2015 – 2020 (uvedeno v tis. Kč).

Tabulka 21: Rozpočet svazku obcí Mikroregionu Žulovska v letech 2015 – 2020 (uvedeno v tis. Kč).

## **Příloha č. 2**

### **Otázky k rozhovorům**

Otázky pro starosty vybraných obcí:

1. Jaký je počet zaměstnanců Vaší obce, kolik z toho pro mikroregion (i část úvazku).
2. Jaké jsou výše Vámi placeného ročního příspěvku do rozpočtu mikroregionu Žulovsko, SMOJ a Euroregionu Praděd, zda se za posledních 5 let příspěvky měnily, (příspěvek podle počtu obyvatel?).
3. Máte i meziobecní spolupráci – spolupráce s jinou obcí (například pouze Skorošice a Žulová), pokud ano na jakém projektu, důvod této spolupráce, přínos, výstup.
4. Jaké jsou přínosy takových meziobecní spolupráce.
5. Jak byla řešena nově vybudovaná kanalizace, jestli jste ji řešili zvlášť nebo společně.
6. Jaké jsou nejvýznamnější akce v rámci Mikroregionu Žulovsko.
7. Máte za obec i akce ve spolupráci s jinými mikroregiony.
8. Máte za obec akce ve spolupráci s přátelskými obcemi (PL,SK), zda tyto akce dělá vaše obec samostatně nebo jsou využívány rozpočty Mikroregionu Žulovsko, SMOJ nebo Euroregionu Praděd.
9. Jaký je přínos ze spolupráce v rámci mikroregionu, jestli to například umožňuje získat větší finanční prostředky.

10. Jsou naplněny představy a cíle, které čekáte od spolupráce v Mikroregionu Žulovsko.
11. Rozpočet obce.
12. Jak často se schází zastupitelstvo.
13. Jak probíhají jednání rady a zastupitelstva
14. V případě větších investic, zda se tyto nejprve předjednájí dopředu a až poté přednese na zastupitelstvu, využívají se k žádostem o dotace externí firmy, a pokud ano, jaké a příklad investiční akce, kdo je na obci osoba, za kterou chodí lidé s návrhy na investice, ty jako starosta, nebo místostarosta, případně se lidé obrazejí přímo výzvou na zastupitelstvo (napsat například starosta 90%, místostarosta 5%, 5% procent chodí podněty písemně)
15. Zda chodí na zasedání zastupitelstva aktivně i občané a v jakém množství, zda se na zastupitelstvech řeší striktně pouze program, nebo řeší i věci mimo program v reakci na výzvy přítomných občanů. Vstupují do jednání aktivně i občané a jak, zda konstruktivně, nebo se jedná pouze o osoby – věční stěžovatelé?
16. Jsi spokojen s volebními výsledky
17. Dají se prosadit zamýšlené investice a projekty vzhledem k rozložení politického spektra?
18. Jak pomáhají obci místní spolky a kterým pomáhá obec a jak, proč?
19. Budeš znova kandidovat.

### **Příloha č. 3**

Pohled na obec Žulová, kostel sv. Josefa a Boží horu



Zdroj: [www.mestozulova.cz](http://www.mestozulova.cz)

### Vila rodiny Hermanna Franke v Žulové



Zdroj: [www.mestozulova.cz](http://www.mestozulova.cz)

### Obec Skorošice a kostel Sv. Martina



Zdroj: [www.skorosice.cz](http://www.skorosice.cz)

### Zatopený lom v Černé Vodě



Zdroj: [www.obeccernavoda.cz](http://www.obeccernavoda.cz)